

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה) (תהילים קלו' טז)

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה

עֲרַשׁ"ק ט"ז תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ט"ז תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵינוּ". (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב, "לִכֵּן אָמַר: הֲנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כַּה', יב'), אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבִידְנָה מְלֶאךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מְלֶאךָ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבִשָׂר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים).

מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ, שׁוֹכֵה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה, וְלִהְפּוֹךְ לְמְלֶאךָ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבִשָׂר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה, וְכָל זֹאת בְּזִכּוֹת שֶׁקָּנָא קָנָאת ה', וְהַרְגָּ אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא. וְכֵן גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נָתַתָּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֵף לְעֲתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֲתִיד לְתַן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנֵאמַר (מְלֶאכִי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנִכִי שֶׁלַּח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהִשִּׁיב לָב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלָב בְּנֵים עַל אָבוֹתם'".

עַל-פִּי הָאֲמוּר, יֵאִירוּ עֵינֵינוּ לְהַבִּין מֵה שֶׁקָּבַע עֲזָרָא הַסּוֹפֵר לְקְרוֹא אֶת פְּרֻשַׁת פִּינְחָס בְּתַחֲלִילת יָמֵי "בֵּין הַמְּצָרִים". שְׁכֵן, בְּהִיוֹתָם יָמִים שֶׁל אֲבָלוֹת עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְגִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִצַּד שְׁנֵי יָמִים שֶׁל צִיפִּיָּה וְתַקּוּהָ לְגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה. הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים שֶׁבַת אַחִים גַּם יַחַד, לְפַתּוּחַ אֶת הַיָּמִים הַלְלוּ בְּקִרְיַת פְּרֻשַׁת "פִּינְחָס", כְּדִי לְהַזְכִּיר אֶת זְכוּתוֹ שֶׁל פִּינְחָס, הוּא אֱלֹהֵינוּ, שֶׁמְסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְקָנָא קָנָאת ה' צְבָאוֹת וְהִצִּיל בְּכַף אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּהּ. וּבְקִרְיָהּ זֶה רְצוֹנְנוּ לְעוֹרֵר רַחֲמִים לְפָנַי הַקַּב"ה, שִׁיקִים אֶת הַבְּטָחָתוֹ לְפִינְחָס, הוּא אֱלֹהֵינוּ, "לִכֵּן אָמַר הֲנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", שִׁיבְשָׂר לְיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה.

הִנֵּה פִּי כֵן, דְּבַר בְּעֵתוֹ מָה טוֹב לְקִרְיַת יָמֵי "בֵּין הַמְּצָרִים", לְהַתְּבוּנָה עַל הַתְּכַלִּית וּמְטַרְת הַשְּׁלִיחוֹת, שְׁעֲתִיד הַקַּב"ה לְשַׁלּוֹחַ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, כְּדִי לְהַכִּין אֶת יִשְׂרָאֵל לְגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה. נִקְדִּים לְבַאֵר אֶת עֲנִין שֵׁם הַחֹדֶשׁ "תְּמוּז" עַל-פִּי הַיְדוּעַ שֶׁשָׂרְשׁ הַחֶרְבֵן שֶׁל שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ וְכָל צְרוֹת הַגְּלוֹת (שֶׁהַתְּחִילוֹ בֵּימֵים שֶׁל בֵּין הַמְּצָרִים) הֵם מַחְטָא הָעֶגְל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה לְאַחַר חֲטָא הָעֶגְל: "שִׁהְרֵי הַקַּב"ה אָמַר לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ לְאַחַר חֲטָא הָעֶגְל (שְׁמוֹת לֵב, לֵד'): "וּבִיּוֹם פְּקֻדֵי, וּפְקֻדָּתִי עֲלֵהֶם (אֶת) חֲטָאתָם", וּפְרַשׁ רַש"י זצ"ל: "תְּמִיד כְּשֶׁאֲפָקוּד עֲלֵיהֶם עוֹנוֹתֵיהֶם, וּפְקֻדָּתִי עֲלֵיהֶם מַעֲט מִן הָעוֹן הַזֶּה עִם שְׂאֵר הָעוֹנוֹת. וְאִין פּוֹרְעוֹנוֹת (=גִּזְרָה) בָּאָה עַל יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין בְּהָ קִצַּת מִפְּרַעוֹן עוֹן הָעֶגְל".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְּבוּנָה פִּי חֲטָא הָעֶגְל הִיָּה ב-ט"ו בְּתְמוּז בֵּין הַשְּׁעָה הַשְּׁשִׁית לְבֵין הַשְּׁעָה הַשְּׁבִיעִית, וְכְמוֹ שֶׁפְּרַשׁ רַש"י (שְׁמוֹת לֵב, א'), וּמִקּוֹר הַדְּבָרִים בְּגִמְרָא (שְׁבַת פֹּט'): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: מֵאֵי דְכְּתִיב "וַיִּרָא הָעַם כִּי בִשַׁשׁ מֹשֶׁה" אֵל תִּקְרִי "בִּשְׁשׁ", אֵלָּא "בְּאוֹ שֵׁשׁ". בְּשְׁעָה שְׁעָלָה מֹשֶׁה לְמָרוֹם (=ב-ז' בְּסִינׁ, לְאַחַר קִבְּלַת הַתּוֹרָה), אָמַר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל: לְסוּף אַרְבַּעִים יוֹם (=ב-יז' בְּתְמוּז) בְּתַחֲלִילת שֵׁשׁ אֲנִי בָּא. לְסוּף אַרְבַּעִים יוֹם, בָּא שְׁטָן וְעָרַבְב אֶת הָעוֹלָם. אָמַר לָהֶם, מֹשֶׁה רַבְּכֶם, הִיכֵן הוּא? אָמְרוּ לוֹ, עָלָה לְמָרוֹם. אָמַר לָהֶם, בְּאוֹ שֵׁשׁ. וְלֹא הִשְׁגִּיחוּ עָלָיו. מֵת, וְלֹא הִשְׁגִּיחוּ עָלָיו. הִרְאָה לָהֶם דְּמוֹת מִטָּתוֹ. וְהִינֵנוּ דְקָאֲמְרוּ לִיָּה לְאַהֲרֹן (שֵׁם) 'כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ...".

וְהִנֵּה, עֲנִין זֶה רְמוּז בְּשֵׁם הַחֹדֶשׁ "תְּמוּז", שֶׁהוּא צִירוּף אוֹתִיּוֹת תַּמ' ו' ז' לְרְמוּז, שְׂאֲנוּ מִתְּפַלְלִים לְה' שֶׁכָּבַר יְתוּם (=יְסוּתִים) מִיִּשְׂרָאֵל חֲטָא הָעֶגְל, שֶׁהִיָּה בֵּין ו' ל' ז' – בֵּין הַשְּׁעָה שֵׁשׁ לְשַׁבַּע, וְשִׁנְזוּכָה לְצֵאת מִהַגְּלוֹת הַמְרָה שְׁנַגְרָמָה עַל-יְדֵי חֲטָא הָעֶגְל בְּגְאוּלָּה הַשְּׁלִימָה (הַרְהוֹק מְרוּז'יִן זִיע"א).

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, שְׁמִקּוֹר הַדְּבָרִים הוּא בְּתִיקוּנֵי הַזְּהָר (יג', כח'), שְׁמִבְּאֵר שֵׁם מָה שֶׁשְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה (פְּסָחִים יא'): "וְשׁוֹרְפִין (אֶת הַחֲמִיץ) בְּתַחֲלִילת שֵׁשׁ" – שְׁצָרִיךְ לְשׁוֹרֵף אֶת הַחֲמִיץ בֵּין שְׁעָה שֵׁשׁ לְשַׁבַּע, מִשּׁוּם שֶׁהָעֶרֶב רַב, שֶׁהֵם בְּבַחֲנִית חֲמִץ הַחֲטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְל בֵּין הַשְּׁעָה שֵׁשׁ לְשַׁבַּע. עַל-כֵּן, צָרִיךְ לְבַאֵר אֶת הַחֲמִיץ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהֵם הַחֲטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְל (בֵּין שֵׁשׁ לְשַׁבַּע).

והנה, ידוע מה שכתוב בספרים הקדושים ש- "תמוז" נוטריקון זמני תשובה ממשמשים ובאים, וכן זריזים² מקדימים ועושים תשובה. ללמדנו, כי הן אמת שחדש אלול נקבע לתשובה. אולם, החכם - עיניו בראשו, להקדים תשובה כבר מחדש תמוז, כיון שפחדש תמוז ואב חרבו שני בתי מקדשנו.

ראוי להוסיף כאן מה שכתוב בספר הקדוש "בני יששכר" (א', סימנים ד', ה', ומובא בשם האריז"ל הקדוש), ש-ב' (=2) החדשים, תמוז ואב, הם בבחינת ב' (=2) עינים - כאשר חדש תמוז הוא בבחינת עין ימין, וחדש אב הוא בבחינת עין שמאל. ומבואר שם, שפעת, כאשר בית המקדש חרב, ואנו בגלות, נאמר במגילת איכה על שני חדשים אלו: "על אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה מים". ומזכיר כאן המקונן פעמים "עיני", כדי לרמוז על ב' החדשים תמוז ואב, שהם כאמור בבחינת עינים, שיורדים מהן דמעות מים מלוחים לאחר החרבן, מגדל התגברות הדינים. ועל-כך אמרו חז"ל בגמרא (תענית כד'): "משל לפלה בבית אביה. כל זמן שעניניה יפות - אין כל גופה צריכה בדיקה. (אבל כאשר) ענינה טרוטות(=חולניות, חסרות ריסים) - כל גופה צריכה בדיקה".

ורמזו לנו חז"ל כאן במתק לשונם, שכנסת ישראל, שהיא בבחינת פלה בבית אביה(=בבית המקדש), כל זמן "שעניניה יפות" - דהינו, כאשר שני החדשים(=תמוז ואב, שהם בבחינת עינים) הם "יפות"(=שאינ בהם חרבן) - אזי "אין גופה צריכה בדיקה" - אין בודקים ומקפידים על ישראל משמים בחדשים אלו, כי בודאי מעשיהם של ישראל הם בתכלית השלימות.

אך כאשר ענינה של "הפלה" - כנסת ישראל - "טרוטות"(=דהינו, כאשר שני החדשים, תמוז ואב, שהם בבחינת "עינים", טרוטים מחמת הדמעות היורדות על חרבן בית המקדש) - אזי "כל גופה צריכה בדיקה" - בודקים ומקפידים על מעשיהם של ישראל (בימים אלו של "בין המצרים"). ולכן צריך להיזהר מאד בימים אלו של בין המצרים, שהם ימים של דין ומשפט.

לפי זה, אומר המגיד מקונניץ, "בחודשים הללו(=תמוז ואב) צריך כל אדם לשמור את עצמו, שלא יפול ממדרגתו, כי הם הימים הנמוכים בשנה, וכמו שכתבתי כמה פעמים מזה. והנה, שמעתי מכבוד הגאון, קדוש ה', החסיד הרב שמואל שמעלקא זצ"ל (אב"ד דק"ק ג"ש), פירוש ורמז הפסוק (איוב לא, א'): 'ברית כרתי לעיני ומזה אתבונן על בתולה'. כי, מדרך העולם להתבונן ולשוב אל ה' בחדש אלול, המוכן לתשובה. אבל, מי שמשכיל, ועיניו פקוחות - עובד את השם יתברך כל השנה, ושומר את עצמו אפילו בחדש תמוז ואב, שלא ליפול ממדרגתו, ופורת ברית עם ה'. ואז, ממילא אין לו להתבונן יותר בחדש אלול, כי הוא מוכן ומזומן לעבודת ה', אפילו בחודשים הנמוכים(=תמוז ואב) - קל וחומר בחדש אלול, שבו הקדושה ביתר שאת. דבר זה רמז בפתוב 'ברית כרתי לעיני', פירוש, כשאני כורת ברית לעיני, הם החודשים שנקראו עינין(=תמוז ואב) כמו שפתבנו לעיל, לכן מה אתבונן על בתולה? שהוא אלול, במזל בתולה, כי אני מוכן לעבודת ה' מלפנים (כבר בתמוז ובאב)".

נמצא, כי על-ידי שאנו זוכרים לעשות תשובה בחדש תמוז, שהוא נוטריקון זמני תשובה ממשמשים ובאים, אנו מתקנים גם את חטא העגל, שהיה בין השעות ו' ל-ז', בבחינת "תמוז" - תמ' ו' ז'.

כשמותרים - תמיד מרויחים!

עוד מעשה בענין מעלת הויתור, והתועלת הכרוכה בו למותר: באחד מבתי הכנסיות שבבני ברק, נשא יהודי יקר ותלמיד חכם בתפקיד שליח הציבור בימים הנוראים במשך שנים רבות. דא עקא, שבשלב מסוים הותקנו מזגנים בבית הכנסת, ובעקבות כך טענו המתפללים כי קולו אינו חזק דיו, בכדי שיוכל להישמע חרף הרעש שמקימים המזגנים, כאשר הם מבקשים להחליפו באחר. שליח הציבור, מצידו, סרב כמובן, וטען, כי אין זה ראוי והוגן להעבירו מתפקידו, רק כדי לאפשר את פעולתם של המזגנים. ניתן לכפותם בשעת חזרת הש"ץ, או לחילופין להשקיע מעט יותר במזגנים שקטים יותר, וכך ישמע קולו היטב בימים ימימה.

מאחר ושני הצדדים התבצרו בעמדותיהם, כאשר הן הציבור והן שליח הציבור לא מוכנים לותר, הוחלט להעלות את השאלה על שלחנו של רבנו, ולבקש את הכרעתו, אשר תהיה מקובלת על דעת הכל בלי עוררין. ואכן, השאלה הוצגה, אולם רבנו סרב להכריע. "אינני יודע לפסוק בכגון דא. אולם, דבר אחד יכול אני לומר בבירור, ובלי ספק: מויתור רק מרויחים!"

כאשר שמע שליח הציבור את דבריו של רבנו, מהר להכריז על נכונותו לותר ולפנות את מקומו לאחר, שיוכל לגבור בקולו על רעש מנועי המזגנים. וראה זה פלא: באותה שנה נולד בן לבנו של אותו שליח ציבור, לאחר שנים רבות בהן המתינו בני הזוג לפרי בטן! גם בתו של החזן, אשר סבלה ממום מסוים, שעכב את שידוכיה - באה בברית האירוסין באותה השנה, כאשר ניכר בחוש ממש, כי זכות הויתור עמדה לכל משפחתו, להיושע בכל מילי דמיטב! ללמדנו, עד כמה גדול כוחו של הויתור! שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:17

פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

צִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:29 ר"ת 21:12

ערש"ק טז' תמוז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "ויד ה' היתה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל רִדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" (איכה א', ג')

בְּיָמֵים אֵלֶּה, יָמֵי "בֵּין הַמְצָרִים", כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִהְיוֹת מֵיָצֵר וְדוֹאֵג עַל חֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עַל גְּלוּת הַשְּׂכִינָה וְעַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָאוֹמוֹת.

רְאוּי לְכָל אָדָם וְאָדָם לְהַתְעוֹרֵר בְּצִיפֵיהָ וּבְהַשְׁתַּוֵּקוֹת לְבוֹא הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה. אוֹלָם, יוֹתֵר מִכֶּף מוֹטָלֶת עָלֵינוּ הַחוּבָה לְקַיֵּם מַעֲשִׂים טוֹבִים, שֵׁשׁ בָּהֶם סְגוּלָה מְיוֹחֶדֶת לְקֶרֶב אֶת הַגְּאוּלָּה.

וְהִנֵּה, הִרְהִיק מֵאֲפֶטָא זִיעֵ"א שׁוֹאֵל בְּסִפְרוֹ "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", מְדוּעַ קוֹרְאִים אֲנִי אֶת פְּרִשְׁת "פִּינְחָס" דּוֹקָא בְּיָמֵים שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים"? הֲלֹא בְּפִרְשֵׁת "פִּינְחָס" מוֹפִיעִים כָּל הַמוֹעֲדִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם יָמֵים שֶׁל שְׂמֵחָה. וְיֵשׁ לְתַמוּהָ עַל-כֶּף. שָׁכֵן, לְכַאוּרָה, מוֹעֲדִים אֱלֹהִים נִיגוּד גְּמוּר לְיָמֵים שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר יָמֵים שֶׁל עֶצֶב וְאֲבָלוֹת עַל חֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְכִלְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "לָמָּה קוֹרְאִין בְּפִרְשֵׁת פִּינְחָס בְּשַׁבָּת בֵּין הַמְצָרִים בְּרֹב הַשָּׁנִים, אֲשֶׁר כָּל עֵיקָרֵי הַמוֹעֲדִים כְּתוּבִים בְּפִרְשָׁה זוֹ? וְעַל כּוֹרְחָד לֹא דָבָר רִיק הוּא, אֲךָ בְּכֹנֶה עָשׂוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל זֶה בְּרוּחַ קוֹדֶשׁ".

וּבְאֵרוֹ בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים כִּי בְּפִרְשֵׁת "פִּינְחָס" נִזְכְּרוּ כָּל הַקּוֹרְבָנוֹת שֶׁל כָּל הַמוֹעֲדִים שֶׁהִקְרִיבוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת הַגְּעוּגוּעִים שָׁלְנוּ, שְׁנִזְכֶּה כְּבָר לְעִבּוּדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

זֹאת וְעוֹד, עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה יִחָשֵׁב לָנוּ, כְּאִילוֹ הַקְּרָבָנוֹ אֶת הַקּוֹרְבָנוֹת, בְּבַחֲיַנַּת (הוֹשַׁע יד', ג'): "וּנְשַׁלְמָה פָּרִים שְׁפִתֵינוּ".

וּכְפִי שְׁפִתַי הִ"שְׁפִת אֲמַת": "קָבְעוּ חוֹז"ל קְרִיאַת פְּרִשְׁת תְּמִידִין וּמוֹסָפִין בְּ"בֵין הַמְצָרִים", (כְּדִי לְעוֹרֵר לְבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּוֵּק עַל עִבּוּדַת בֵּיהֶמ"ק, וְגַם הַקְּרִיאָה בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ יִהְיֶה חָשׁוּב לְפָנֵינוּ כְּאִילוֹ הַקְּרָבָנוֹ).

וְכֵן כְּתַב הַ"בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר" (תְּמוּזָא אָב, מֵאֲמָר ב'): "בְּפִרְשֵׁת 'פִּינְחָס' נֶאֱמָרִים כָּל הַמוֹעֲדִים, הִנֵּה יִתְנַחְמוּ יִשְׂרָאֵל בְּהוֹסִיף לָהֶם מוֹעֲדִים בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. שְׁעֵתִידִין הַיָּמִים הָאֵלֶּה לִהְיוֹת לְשִׁשּׁוֹן וְלְשִׁמְחָה וְלְמוֹעֲדִים טוֹבִים".

וְרְאוּי לְהִבְיֵא גַם אֶת דְּבָרֵי הִרְהִיק מֵאֲפֶטָא, הָאוֹמֵר, כִּי בְּכֹנֶה קָבְעוּ חוֹז"ל לְקְרוֹא בְּפִרְשֵׁת "פִּינְחָס" דּוֹקָא בְּיָמֵים שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", שָׁכֵן כֹּא' (=21) יָמֵים אֱלֹהִים שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", הֵם מְקוֹר וְשֵׁרשׁ לְכָל הַמוֹעֲדִים שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁגַם הֵם מְסִפְרָם כֹּא' (=21) יָמֵים, וְאֵלֶּה הֵם: שַׁבָּת, רֵאשׁ חֹדֶשׁ, שְׁבַעַת יָמֵי הַפֶּסַח, חֵג שְׁבוּעוֹת, יוֹמֵים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכִּיפּוּרִים, שְׁמוֹנַת הַיָּמִים שֶׁל חֵג הַסּוּפוֹת - סֵף הַכֹּל עֲשָׂרִים וְאַחַד יָמִים טוֹבִים שֵׁשׁ לְיִשְׂרָאֵל, וְסִימָנָם (תְּהִילִים ע"ג, א'): "אֲדָ (=21) טוֹב לְיִשְׂרָאֵל".

בְּהַמְשַׁךְ דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים מְבַאֵר הִרְהִיק מֵאֲפֶטָא זִיעֵ"א עֲנִין זֶה עַל-פִּי יְסוֹד גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת ה', וְהוּא, שֶׁגַם בְּתוֹךְ הַדִּין, בְּתוֹךְ הַהִסְתַּר פָּנִים, טְמוּן חֲסֵד גְּדוֹל, בְּבַחֲיַנַּת הַפְּתוּבָה בְּתִהִילִים (לֹא, כ'): "מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ". דְּהִינּוּ, גַם בְּתוֹךְ הַצָּפוּן (=הַנְּסִתָּר) טְמוּן "רַב טוֹבָךְ".

עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁגַם בְּתוֹךְ הַדִּין הַכִּי גְּדוֹל, טְמוּן חֲסֵד גְּדוֹל. אֲלֹא שְׁצָרִיךְ עִבּוּדָה מְיוֹחֶדֶת לְהַסִּיר אֶת הַקְּלִיפָה הַחִיצוֹנִית שֶׁל הַדִּין, כְּדִי לְגַלוֹת אֶת הַחֲסֵד הַגְּדוֹל שֶׁטְמוּן בְּפָנִים. וְכֵן הֵם יָמֵי בֵּין הַמְצָרִים - לְמִירוֹת שֶׁהֵם יָמֵי דִין וּפְנוּרְעָנוֹת, טְמוּנִים בָּהֶם חֲסֵדִים גְּדוֹלִים, שִׁתְּגַלּוּ רַק לְעֵתִיד לְבוֹא. וְלָכֵן, כֹּא' (=21) יָמֵי בֵּין הַמְצָרִים הֵם שֵׁשׁ לְכֹא' הַיָּמִים הַטּוֹבִים שֵׁשׁ לָנוּ.

עֲנִין זֶה, שְׁבָכֵל דִּין טְמוּן חֲסֵד גְּדוֹל הוּא יְסוֹד גְּדוֹל בְּכָל סִפְרֵי הַחֲסִידוֹת. וְכֵבֵר הָאָרִיץ בְּזֶה הִ"תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף", בְּשֵׁם הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוּשׁ זִיעֵ"א, שְׁזֵהוּ עֲנִין נְחוּם "אִישׁ גַּם זֹו" (תְּעִנִּית כֹּא'), שְׁעַל כָּל דְּבָר הָיָה אוֹמֵר "גַּם זֹו לְטוֹבָה", כִּי הָאֲמִין בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁגַם בְּתוֹךְ הַדִּין טְמוּן חֲסֵד, וְעַל כָּל צָרָה וְצָרָה אָמַר "גַּם זֹו לְטוֹבָה". וְעַל-יְדֵי כֵן זָכָה לְגַלוֹת אֶת הַחֲסֵד שְׁבִתוֹךְ הַדִּין, וְהַכֹּל נִהְפָּךְ לוֹ לְחֲסֵד וְלְרַחֲמִים.

וְנִרְאָה לוֹמֵר רַעִיוֹן חֹדֶשׁ בְּבִיאוֹר עוֹמֵק הָעֲנִין, שְׁבָכֵל דִּין טְמוּן חֲסֵד גְּדוֹל, שְׁזֵהוּ עֲנִין שֶׁל כֹּא' (=21) יָמֵי "בֵּין הַמְצָרִים", הַמְקַבְּלִים לְכֹא' הַיָּמִים הַטּוֹבִים שֵׁשׁ לְיִשְׂרָאֵל.

הִנֵּה, שְׁנִינּוּ בְּמִשְׁנָה (אֲבוֹת ד', ב'): "בֵּן עֲזָאִי אוֹמֵר: הוּי רַץ לְמַצּוֹה קִלְהָ כְּבַחְמוּרָה, וּבוֹרַח מִן הָעֵבְרָה. שְׂמַצּוֹה גּוֹרְרַת מַצּוֹה, וְעֵבְרָה גּוֹרְרַת עֵבְרָה. שְׂשִׁכְר מַצּוֹה - מַצּוֹה. וְשִׁכְר עֵבְרָה - עֵבְרָה". וּפְרַשׁ הִ"יִּשְׁמַח מִשָּׁה" ("יעקב"), שֶׁהַקְּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה כְּדִי לְהִיטִיב לְבְרוּאָיו. שָׁכֵן, הַקְּב"ה הוּא שֵׁשׁ הַטּוֹב, וּמֵאַחַר וְדָרָךְ הַטּוֹב הוּא לְהִיטִיב עִם הַזּוֹלָת, בְּרָא הוּא יִתְבַּרַךְ אֶת הָעוֹלָם כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ מְטוֹבוֹ לְבְרוּאָיו.

4
ומקור הדברים הוא מתורתו של האריז"ל, אביהם ורבים של כל המקובלים, וכפי שכתב תלמידו הנאמן הגה"ק רבי חיים ויטאל זצ"ל (ע"ח שער הכללים פ"א): "כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא את העולם, (ברא את כל העולמות) כדי להיטיב לברואיו ויכירו גדולתו, ויזכו להיות מרובה להדבק בו יתברך".
וכן כותב ה"אוהב ישראל" (פרשת בראשית): "עיקר תענוג ה' יתברך הוא ממה שצמצם כוחו... כדי שיוכלו הנבראים להנות ממנו ולקבל שפעו, אשר עבור זה התענוג, עלה ברצונו יתברך לברוא כל העולמות להיטיב לברואיו".

וכך גם כתב ה"מאור ושמש" (פרשת "וישב"): "הענין כי תכלית פונת בריאת העולמות היה רק להיטיב לברואיו, כי ה' יתברך לא היה צריך לברוא העולם בשביל עצמו, כמו האדם שצריך לאיזה דבר, (שנאו) נמצא שהוא חסר אותו דבר, כיון שהוא צריך לו. אבל ה' יתברך אינו כן, כי הוא שלם בכל מיני השלמות, ולא יפול עליו שום חסרון חס וחלילה... עד שנאמר שהיה צריך לבריאת העולמות. (אלא) רק פונת הבריאה היתה כי מטבע הטוב להיטיב, כמו שנאמר טוב ה' לכל. על-כן ברא העולמות שיוכלו הבריות להנות מטובו, ועיקר הטוב... מה שמתענגין ישראל בעשית המצות... ואז גם הוא (יתברך) מקבל תענוג מזה, כמו שאמרו חז"ל: "ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, כמשל האב שמתענג בילד שעשועיו".

אלא, שפדי שיקבל האדם הטבה בשלימות, ולא יקבל נהמא דכיסופא (=לחם חסד) - שהרי המקבל לחם חינם מתביש להסתכל בפני הנותן, כמו שאמרו חז"ל (ירושלמי עורלה פרק א', הלכה ג'): "מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה" (=מי שאוכל לחם חינם, מתביש להסתכל בפניו של הנותן) - על-כן נתן לנו הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו תרי"ג מצות - רמ"ח מצות "עשה", ושס"ה מצות "לא תעשה" - כדי שיקבל האדם שכר על קיום המצות תמורת עבודתם.

נמצא, שעל-ידי קיום המצות, אין האדם נותן כלום להקב"ה, כמו שכתוב (איוב לה', ו'): "אם צדקת מה נתן לו, או מה מידד יקח". אלא, מכיון שפך קבע הקב"ה, שרק על-ידי קיום המצות הוא יתברך נותן שכר, ועל העבירות הוא נותן עונש, נמצא, כי על-ידי שאנו מקיימים את מצות ה', אנו גורמים להקב"ה שיוכל לתת לנו שכר, ועל-ידי כך אנו עושים לו נחת רוח גדולה, שהרי מתמלא רצונו להיטיב לנו. לעומת זאת, כאשר אנו עוברים חלילה עבירה, לא זו בלבד שאנו מונעים מהקב"ה לתת לנו שכר, אלא בנוסף אנו גם מצערים אותו יתברך. שהרי, הקב"ה, שהוא תכלית הטוב, ורוצה להיטיב לנו, אנו גורמים לו להעניש אותנו.

וזוהו שכתוב: "הוי רץ למצוה... שמצוה גוררת מצוה". כלומר, כל קיום מצוה שאנו עושים בעולם הזה, גוררת אחריה מצוה אחרת, והיא נחת-הרוח לאבינו שבשמים, שיוכל להיטיב לנו, ולתת לנו שכר על המצוה שעשינו. וכן חלילה להיפך: "עברה גוררת עברה" - כאשר אדם עושה עבירה, הוא גורם לעוד עבירה. שהרי, בגלל שעשה עבירה, הוא גורם להקב"ה שיעניש אותו. ודבר זה מציע את הקב"ה, וזו בבחינת עבירה גדולה. לכן כתוב בהמשך המשנה "ששכר מצוה - מצוה". כלומר, עצם נתינת השכר שהקב"ה נותן לנו נחשבת למצוה נוספת - שהרי אנו עושים לו נחת-רוח. וכן "שכר עבירה - עבירה" - עצם העונש שהוא יתברך מעניש אותנו על העבירה הוא עבירה נוספת, שהרי "בכל צרתם לו צר" (=בכל צרה שיש לישראל, "צר לו" - גם להקב"ה יש צער). יהי רצון שתמיד נקיים את מצות ה' יתברך, כדי לעשות נחת-הרוח גדולה לאבינו שבשמים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת"

לרבנו הגאון הרב שטטמן זצוק"ל היה שיעור קבוע בשבת לאחר סעודה שלישית לאברכים תלמידי חכמים. באחד השיעורים נקט רבנו בצעד לא שגרת, ספר להם על שאלה שנקרתה לפניו באותו שבוע, ובקש שישמיעוהו את דעתם בענין.

המדובר על חולה מסוכן, שהיה זקוק לניתוח. הציעו לפניו שתי אפשרויות: רופא אחד מומחה גדול, בעל שם בינלאומי, אבל אדם מתנשא עד כדי כך, שאי-אפשר לשוחח עמו אפילו שיחה פשוטה, שהחולה והמשפחה זקוקים לה כדי להירגע. האפשרות השניה היא רופא בינוני טוב מאד, אולם אדם טוב ונעים הליכות, שאפשר לשוחח עמו כדבר איש אל רעהו. מי מהם עדיף?

אמרו לו כלם: ודאי שהרופא הבכיר עדיף, כי עליו אפשר יותר לסמוך מהבחינה הרפואית. ומה שאינו מתנהג כראוי, מה לעשות - ממילא "טוב שברופאים לגיהנום" (קידושין פב', עא').

היה שם עוד יהודי תלמיד חכם ועסקן רפואי, והוא אמר ההיפך: "צריך לקחת את הרופא השני, כי על בעל גאון אמר הקב"ה: 'אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת'. ואם כן, איך אפשר לנתח כשהקב"ה לא נמצא עם הרופא בתוך הניתוחים? הרופא אמנם גדול, אבל הקב"ה לא יהיה שם...!?" **שבת שלום! נא לשמור על קדושת הגיליון**

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:17

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח (תהילים קלו' טז')

צִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:29 ר"ת 21:12

ערש"ק טז' תמוז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הפְּטָרָה: "ויד ה' היתה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כֹּל רִדְפִיָּה הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" (איכה א', ג')

אָנוּ נִמְצָאִים בַּיָּמִים שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים" - כא' (=21) הַיָּמִים שֶׁבֵּין שְׁבַעַת עֶשֶׂר בְּתִמּוֹז לְבֵין תְּשַׁעַת בָּאָב, יָמִים שֶׁבֵּהֶם אָנוּ מֵתְאַבְּלִים עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְהִנֵּה, בְּיָדוּעַ, בֵּין הַהֲלָכוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁנִּזְכָּרוֹת בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח א' ס"ג) כְּתוּב: "רְאוּי לְכָל (אָדָם) יֵרָא שְׁמִים, שְׂיֵהָא מִצַּר וְדוֹאֵג עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ". וְאִם כֵּן כָּל הַשָּׁנָה, שְׁצָרִיכִים אָנוּ לְהִצְטָעֵר וְלְדַאֵג עַל חֶרְבֵן הַבַּיִת, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שְׁבִימִים אֵלוֹ שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים" (ג' הַשְּׁבוּעוֹת מִיז' בְּתִמּוֹז, שְׂאֵז הוֹבְקָעָה הַחוּמָה, עַד ט' בָּאָב, שְׁבוּ נִשְׂרָף בֵּית הַמִּקְדָּשׁ), שְׂרַאוּי לְכָל אָדָם הַמְּכוֹנֶה "יִשְׂרָאֵל" לְדַאֵג וּלְהִתְאַבֵּל עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְעַל גְּלוֹת הַשְּׂכִינָה.

וְהִנֵּה, עַל ג' הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר כא' (=21) יָמִים, שׁוֹאֲלִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: הֲרִי, כְּאִשֶׁר נִסְפָּר אֶת הַיָּמִים הַלְלוּ, מִיז' בְּתִמּוֹז וְעַד ט' בָּאָב, נִרְאָה, שֶׁבְּשִׁלְשֶׁת הַשְּׁבוּעוֹת הַלְלוּ יֵשׁ כְּבִי (=22) יָמִים, וְלֹא כְּאִי' (=21) יָמִים. אִם כֵּן, כְּאִשֶׁר חֲז"ל עוֹסְקִים בַּיָּמִים אֵלוֹ שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", מְדוּעַ הֵם מְצַיְנִים שְׁיָמִים אֵלוֹ הֵם כְּאִי' (=21) יָמִים בְּלִבָּד?

(לְהֵלֵךְ מִקוֹמוֹת שֶׁבֵּהֶם חֲז"ל מְצַיְנִים שֶׁשִּׁלְשֶׁת הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים" הֵם כְּאִי' (=21) יָמִים בְּלִבָּד: בְּ"שַׁעַר הַפְּנוֹנוֹת" לְרַבְּנּוּ הָאֵרִיז"ל, שֶׁסָּהוּא כּוֹתֵב: "עֲנִינָן בֵּין הַמְצָרִים וְהֵם כ"א יָמִים שֶׁבֵּין יז' תִּמּוֹז עַד תְּשַׁעַת בָּאָב". וְכֵן כּוֹתֵב ה"מְגַלָּה עֲמוּקוֹת" (וְאֶתְחַנֵּן אוֹפֵן קוֹי): "וְלֹא נִתְּנָה לוֹ, רַק כ"א יוֹם בֵּין הַמְצָרִים". וְכֵן רש"י כּוֹתֵב עַל דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ (א', יא'): "וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי לֵאמֹר מָה אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ? וְאָמַר מִקַּל שְׂקָד אָנִי רֹאֶה. הַשְּׂקָד הַזֶּה הוּא מִשְׁעַת חֲנִיטָתוֹ עַד גֶּמַר בִּישׁוּלוֹ עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם, כְּמִנְיָן הַיָּמִים שֶׁבֵּין שְׁבַעַת עֶשֶׂר בְּתִמּוֹז שְׁבוּ הוֹבְקָעָה הָעִיר לְתִשַׁעַת בָּאָב שְׁבוּ נִשְׂרָף הַבַּיִת". הֲרִי לָנוּ דְּבָרִים מְפֹרְשִׁים, שְׂיָמִי "בֵּין הַמְצָרִים" נִחְשָׁבִים כְּאִי' (=21) יָמִים, וְהֲרִי לְפִי הַסְּפִירָה כְּאִמּוֹר יֵשׁ כְּבִי (=22) יָמִים...).

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהִטְעַם הוּא שֶׁתְּשַׁעַת בָּאָב עֲצָמוֹ אֵינוֹ נִכְלָל בַּיָּמִים שֶׁל "בֵּין הַמְצָרִים", שֶׁהֲרִי הוּא נִקְרָא "מוֹעֵד", כְּמִבּוֹאֵר בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח ס' תַּקְנִי"ב ס"י"ב): "אֵין אוֹמְרִים תְּחִינָה (=תַּחֲנוּן) עָרַב תְּשַׁעַת בָּאָב בְּמִנְחָה, מִשׁוּם דְּאִקְרִי (=שְׁנִקְרָא) (תְּשַׁעַת בָּאָב) מוֹעֵד". וְכֵן מְבֹאֵר עוֹד שֶׁס (סִימָן תַּקְנִי"ט): "אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן בְּתִשַׁעַת בָּאָב, וְאֵין נוֹפְלִים עַל פְּנִיָּהֶם, מִשׁוּם דְּמִקְרֵי מוֹעֵד" (כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּאִיכָה ט', טו'): "קִרְאָה עֲלֵי מוֹעֵד". אִם כֵּן, אָנוּ צָרִיכִים לְהִבִּין עֲנִינָן זֶה. שְׁכֵן, אֵיךְ יוֹם תְּשַׁעַת בָּאָב, שֶׁהוּא יוֹם מֵר וְנִמְהָר, יוֹם שְׂרִיפַת בֵּית חֵינּוּ/בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, נִקְרָא בְּשֵׁם 'מוֹעֵד', שְׁזֶה לְשׁוֹן חֵג וְיוֹם טוֹב?

וּבְאֵר הַרְה"ק פִּינְחָס מְקוֹרִיץ, בְּסִפְרוֹ "אִמְרֵי פִּינְחָס" (תְּשַׁעַת בָּאָב, סִימָן שִׁפְח'), שֶׁהִטְעַם לְכָךְ שֶׁתְּשַׁעַת בָּאָב נִקְרָא "מוֹעֵד" הוּא, שְׁכֵן מְבֹאֵר בְּגִמְרָא (יְרוּשָׁלַּמִי, בְּרִכּוֹת פָּרָק ה', ה"ד), שֶׁמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נוֹלָד בְּיוֹם תְּשַׁעַת בָּאָב. וְעוֹד מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ אִיכָה רַבָּה (ד', יד'), שֶׁבְּחֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שִׁפְדָּה הַקַּב"ה אֶת חֲמַתּוֹ עַל הָעַצִּים וְעַל הָאֲבָנִים, וְהִצִּיל בְּכָךְ אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה. עַל-כֵּן, מְצַד אֵלוֹ - לִידַת הַמְּשִׁיחַ וְהַצִּלַּת יִשְׂרָאֵל - נִקְרָא תְּשַׁעַת בָּאָב בְּתוֹאֵר "מוֹעֵד".

כְּדִי לְהִבִּין עֲנִינָן זֶה שֶׁל יָמֵי "בֵּין הַמְצָרִים" (שְׂיֵשׁ בֵּהֶם כְּאִי' יָמִים) בְּיָתֵר שְׂאֵת, הִבָּה נִקְדָּמָה הַקְּדָמָה יִקְרָה מִמְשַׁנְתּוֹ שֶׁל רַבִּי צְדוּק הַכֹּהֵן מְלוֹבְלִין זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "פְּרִי לְצַדִּיק" (מִטּוֹת), הַמְּבִיא אֶת דְּבָרֵי הַגְּמָרָא (סְנֵהדְרִין קד'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי מָה לָקוּ בְּאֶלְ"ף בֵּי"ת? מִפְּנֵי שֶׁעָבְרוּ עַל הַתּוֹרָה, שֶׁנִּתְּנָה בְּאֶלְ"ף בֵּי"ת". פֶּרַשׁ רש"י וְאָמַר: "שְׁכָל מְגִילַת אִיכָה סְדוּרָה בְּאֶלְפָא בֵּיתָא", לְרִמּוֹז עַל דְּבָרֵי הַגְּמָרָא, שֶׁחֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה "מִפְּנֵי שֶׁעָבְרוּ עַל הַתּוֹרָה, שֶׁנִּתְּנָה בְּאֶלְ"ף בֵּי"ת".

לְפִי זֶה, מְחַדֵּשׁ לָנוּ רַבִּי צְדוּק, כִּי כ"ב יָמֵי בֵּין הַמְצָרִים הֵם כְּנֶגֶד כ"ב אוֹתִיוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁפְּגָמוּ בֵּהֶם יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת הַחֶרְבֵן.

הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל יָמֵי בֵּין הַמְצָרִים (יז' בְּתִמּוֹז) הוּא כְּנֶגֶד הָאוֹת א' שֶׁפְּגָמוּ, וְעַל-כֵּן בִּי"ז בְּתִמּוֹז נִשְׁבְּרוּ הַלּוּחֹת, שֶׁהִתְחִילוּ בְּאוֹת א' - "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ". וְהַיּוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל יָמֵי בֵּין הַמְצָרִים הוּא תְּשַׁעַת בָּאָב, כְּנֶגֶד הָאוֹת ת' הָאַחֲרוֹנָה, עַל שֶׁס הַכְּתוּב (אִיכָה ד', כב'): "תָּם עוֹנְדֵי בֵּת צִיּוֹן", לְרִמּוֹז עַל מָה שֶׁדָּרְשׁוּ בְּמִדְרָשׁ, שֶׁהַקַּב"ה שִׁפְדָּה חֲמַתּוֹ עַל הָעַצִּים וְעַל הָאֲבָנִים, כְּדִי לְהִצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה.

וּמוֹסִיף הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִיָּדְמָן וְאוֹמַר: הִנֵּה, עַל הַכְּתוּב (שְׁמוֹת לבי, יט'): "וַיְהִי כְּאִשֶׁר קָרַב אֶל הַמִּנְחָה וַיִּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת וַיַּחַר אֵף מִשָּׁה וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ אֶת הַלָּחַת וַיִּשְׁבֵּר אֶתְּם תַּחַת הָהָר", וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲז"ל

בְּמִדְרָשׁ, שֶׁהַסִּיפָה לְשִׁבְיַת הַלְּוִיִּם הִיא (שְׁמוֹת רַבָּה מו' א'), "שִׁפְרָחוּ הַפְּתוּבִים מִן הַלְּוִיִּם - לְכֹד שִׁבְרָן (מִשָּׁה)". וְכֵן כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ יִלְקוּט שְׁמֵעוּנִי (פִּינְחָס שְׁצ"ג): "נִסְתַּכַּל מִשָּׁה בְּלִוְחוֹת, וְרָאָה הַכְּתָב שֶׁבָּחַן שִׁפְרָחוּ, וְכָבְדוּ עַל יְדֵי מִשָּׁה(=נִעְשׂוּ כְּבָדִים עַל הַיְּהוּדִים שֶׁל מִשָּׁה), וְנִכְלָו וְנִשְׁתַּבְּרוּ".
 נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁבְּחֻטָּא הָעֵגֶל שֶׁהָיָה בִּי"ז בְּתַמּוּז, פְּרָחוּ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהָיוּ בְּלִוְחוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, וְלָכֵן, מִיּוֹם זֶה מִתְחִילִים כ"ב יָמֵי בֵּין הַמְּצָרִים, כְּנֶגֶד כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, שִׁפְרָחוּ מִן הַלְּוִיִּם.
 וְגַם לָנוּ לְהַקְשׁוֹת עַל-כֵּן. שֶׁהָרִי, לֹא פָּרָחוּ מִן הַלְּוִיִּם, אֲלָא כ"א אוֹתִיּוֹת שֶׁהָיוּ בְּלִוְחוֹת. שְׁכֵן, הָאוֹת ט' לֹא נִזְכְּרָה כָּלֵל בְּלִוְחוֹת הָרֵאשׁוֹנִים. וְזֹאת, כְּפִי שֶׁשָּׂנִינוּ בְּגִמְרָא (ב"ק נד'): "שְׁאֵל רַבִּי חֲנִינָא בֶן עֲגִיל לְרַבִּי חִיָּא בְּרַבִּי אֲבָא: מִפְּנֵי מָה בַּדְּבָרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים לֹא נֶאֱמַר בָּהֶם 'טוֹב', וּבַדְּבָרוֹת הָאַחֲרוֹנִים נֶאֱמַר בָּהֶם 'טוֹב'?"
 (שְׁכֵן, בְּלִוְחוֹת הַשְּׁנָיִים, בְּמִצְוֹת כִּיבוּד אָב וְאִם נֶאֱמַר (דְּבָרִים ה', טז'): "כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ... לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יָמֶיךָ וְלִמְעַן יֵיטֵב לָךְ". וְאִילוּ בְּלִוְחוֹת הָרֵאשׁוֹנִים כְּתוּב (שְׁמוֹת כ', יב'): "וְלִמְעַן יֵיטֵב לָךְ", וְלֹא נִזְכָּר "וְלִמְעַן יֵיטֵב לָךְ", שֶׁשֶּׁם מוֹפִיעָה הָאוֹת ט').

עַל-כֵּן מִתְרַצֵּת הַגְּמְרָא - "הוֹאִיל וְסוּפָן לְהִשְׁתַּבֵּר". דְּהִינוּ, הַקַּב"ה לֹא רָצָה לְהַזְכִּיר לְשׁוֹן שֶׁל "טוֹב" ("יֵיטֵב"), עַל הַלְּוִיִּם הָרֵאשׁוֹנִים, כִּיּוֹן שֶׁיָּדַע שֶׁסוּף הַלְּוִיִּם הָרֵאשׁוֹנִים לְהִשְׁתַּבֵּר. וּמוֹסִיפָה הַגְּמְרָא: "אֲמַר רַב אֲשִׁי: חֵס וְשְׁלוֹם פְּסָקָה טוֹבָה מִיִּשְׂרָאֵל", כִּדִּי שְׁלֵא יֵאמְרוּ כִּי בְּשִׁבְיַת הַלְּוִיִּם "פְּסָקָה טוֹבָה מִיִּשְׂרָאֵל" - לָכֵן לֹא הַזְכִּיר הַקַּב"ה לְשׁוֹן "טוֹב" בְּלִוְחוֹת הָרֵאשׁוֹנִים.
 וּכְפִי שֶׁמִּבֵּיא ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" (תַּמּוּז אָב, מֵאֲמַר ב'): "יִז' בְּתַמּוּז בּוּ נִשְׁתַּבְּרוּ הַלְּוִיִּם, וְלֹא בְּמִקְרָה הוּא, (כִּי) יִז' דִּיקָא בְּגִמְטְרִיא 'טוֹב'". וְהוּא עַל-פִּי מָה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: מִפְּנֵי מָה אֵין "טוֹב" בַּדְּבָרוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת? כִּי הָיָה גְלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ, שֶׁעֲתִידִין לְהִשְׁבֵּר, וְאֲמַר 'חֵס וְשְׁלוֹם פְּסָקָה טוֹב'. עַל-כֵּן אֵין בָּהֶם טוֹב, אֲלָא רַק בְּלִוְחוֹת הַשְּׁנִיּוֹת. לּוֹמַר, שֶׁכָּל אֵלֶּה הָעֲנֻנִים (הֵם) טוֹב לְיִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן אֲרַע הַמַּעֲשֶׂה בְּיוֹם טו"ב(=יז') בְּתַמּוּז".

וּמָה מִתּוֹקִים הֵם דְּבָרֵי ה"חֲתָם סוּפָר" בְּדִרְשׁוֹתָיו (דף שטו'), שֶׁמִּפְּרָשׁ לְפִי זֶה אֶת הַכְּתוּב בְּתִהִלִּים (ע"ג א'): "אֵד טוֹב לְיִשְׂרָאֵל": "אֵד"(=21) הָאוֹתִיּוֹת, שִׁפְרָחוּ מִן הַלְּוִיִּם הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ (בְּלֵי הָאוֹת ט'), הוּא "טוֹב לְיִשְׂרָאֵל" - כִּדִּי שְׁלֵא יֵאמְרוּ "פְּסָקָה טוֹבָה מִיִּשְׂרָאֵל".

לְפִי מָה שֶׁבְּאַרְנוּ, אוֹמֵר הַרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן, ש-כ"א יָמֵי בֵּין הַמְּצָרִים, מ-י"ז בְּתַמּוּז עַד ט' בָּאָב - הֵם כְּנֶגֶד כ"א אוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּף בִּי"ת, שֶׁנִּפְגְּמוּ בְּחֻטָּא הָעֵגֶל, וּפְרָחוּ מִן הַלְּוִיִּם הָרֵאשׁוֹנִים. אֲבָל, תִּשְׁעָה בָּאָב הוּא עֲצֻמוֹ כְּנֶגֶד הָאוֹת ט', שְׁלֵא נִפְגְּמָה כָּלֵל, שֶׁהָרִי הַקַּב"ה לֹא כְּתָבָה עַל הַלְּוִיִּם הָרֵאשׁוֹנִים, כִּדִּי שְׁלֵא יֵאמְרוּ "פְּסָקָה טוֹבָה מִיִּשְׂרָאֵל". וְזֶהוּ מָה שֶׁאוֹמֵר ה"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל": ט' בָּאָב מְרַמֵּז עַל הָאוֹת ט' ב-א'ב(=בְּאוֹתִיּוֹת א"ב).

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "חֲרָבָן הַבַּיִת הָיָה ב-ט' בָּאָב, וְאוֹת ט'...רֵאשׁוּ כְּפוּל לְרַמֵּז כִּי טוֹבִיָּה גְּנִיב בְּגוֹיָה"(=הַטוֹב גְּנוּב בְּתוֹכוֹ). וְלָכֵן, בְּזִכּוֹת הַחֲרָבָן, שֶׁהַקַּב"ה שִׁפְּדָ אֶת חֲמַתּוֹ עַל הָעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים, נִצְלוּ יִשְׂרָאֵל מִכְּלָיָה, נִמְצָא כִּי בְּתוֹךְ הַחֲרָבָן "טוֹבִיָּה גְּנִיב בְּגוֹיָה"(=הַטוֹב גְּנוּב בְּתוֹכוֹ). וְלָכֵן, סַבֵּב הַקַּב"ה, שֶׁחֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יְהִיָּה דוֹקָא בְּיוֹם ט' בָּאָב, שֶׁהוּא ט' בְּאֵלֶּף בִּי"ת, כְּנֶגֶד הָאוֹת ט', שְׁלֵא נִפְגְּמָה בְּחֻטָּא הָעֵגֶל. וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים לְהַבִּין מָה שֶׁסַּבֵּב הַקַּב"ה, שֶׁלִּידַת הַמְּשִׁיחַ תְּהִיָּה בְּתִשְׁעָה בָּאָב, כְּפִי שֶׁהֵבִיא הַרַה"ק מִסְטֵרְעֵלִיק, עַל הַכְּתוּב: "כִּי רָגַע בְּאֶפּוֹ חֵיִים בְּרַצוֹנוֹ" - בְּעַת חֲרוֹן אַפּוֹ, בְּחוֹרְבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּאוֹתוֹ רָגַע "חֵיִים בְּרַצוֹנוֹ" - אִזּוֹ נוֹלַד הַמְּשִׁיחַ, הַנִּקְרָא "חֵיִים".

וְזֶהוּ הַטַּעַם שֶׁתִּשְׁעָה בָּאָב נִקְרָא "מוֹעֵד" ("קִרְאָ עֲלֵי מוֹעֵד"), כִּי הוּא כְּנֶגֶד הָאוֹת ט', כְּפִי שֶׁנִּרְמַז בְּשֵׁם תִּשְׁעָה בָּאָב - הָאוֹת הַתְּשִׁיעִית בְּאוֹתִיּוֹת א"ב(=הָאֵלֶּף בִּי"ת), כִּי בְּזִכּוֹת חֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שִׁפְּדָ הַקַּב"ה חֲמַתּוֹ עַל הָעֲצִים וְהָאֲבָנִים, וְעַל-יְדֵי כֵּן נִצְלוּ יִשְׂרָאֵל מִכְּלָיָה. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לַהַרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"קִנְאָ קִנְאִתִּי לָהּ אֵלֶּהִי צְבָאוֹת"

הַגְּאוּן רַבִּי יוֹסֵף חֵיִים זֹנְנֶפֶלְד שֶׁשָּׁמַשׁ כְּרַב רֵאשִׁי לְעֵדָה הַחֲרָדִית בִּירוּשָׁלַיִם, נוֹדַע בְּיִשְׂרָאֵל כְּקִנְאִי מוֹפְלָג כְּלָפִי הַזּוֹנְחִים אֶת מוֹרֶשֶׁת הָאֲבוֹת - וְיִצְאָ נִגְדָם בְּכָל הַזְּדֻמְנוֹת בְּדְבָרִים חוֹצְבֵי לְהַבּוֹת אֵשׁ, וּבְתוֹכָחוֹת מוֹסֵר נִמְרָצוֹת. פַּעַם בְּקָרוּ אֲצֵל רַבִּי יוֹסֵף חֵיִים אוֹרְחִים נִכְבָּדִים מִן הַתְּפּוּצוֹת. שְׂאֵל אֶחָד מֵהֶם אֶת הַרַב: מִדּוּעַ מוֹכִיחַ רַבְּנוּ בְּלֹא הַפּוֹנָה רַבִּים מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? וְהֵלֵא דְרָכָם שֶׁל צְדִיקִים הִיא לְהַמְלִיץ טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, וְלִלְמַד עֲלֵיהֶם זְכוֹת כְּלָפִי אֵלֶּקִים וְאָדָם! נַעַץ הַרַב הִירוּשָׁלַמִי אֶת שְׁתֵּי עֵינָיו הַחֲכָמוֹת בְּפָנָי הַשּׁוֹאֵל, וְאָמַר: הָאֲמִינוּ לִי, מוֹרֵי וְרַבּוֹתֵי, בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֲנִי אוֹמֵר "תִּהְיִלִּים", וּמִתְחַנֵּן לְפָנָי בּוֹרָא עוֹלָם בְּעַד כָּל יִשְׂרָאֵל - וְאִפִּילוּ הַגְּרוּעִים שֶׁבָּהֶם, שֶׁהִתְרַחֲקוּ מִסִּיפּוֹת שׁוֹנוֹת מִדְּרָךְ הָאֲבוֹת. אֵד כָּל זֹאת אֵינוֹ אֲלָא בְּנֵי לְבִין הַקַּב"ה. אֲבָל, כְּשֶׁאֲנִי פּוֹנֶה לְבִנֵּי אָדָם חוֹטְאִים וּפּוֹשְׁעִים, אֲנִי חָיֵב לְהוֹכִיחַם וּלְיִסְרָם בְּדְבָרִים קָשִׁים וְחֲרִיפִים, כִּדִּי שְׁיַחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה מִבְּעוֹד מוֹעֵד, וּלְפָחוֹת יִמְנְעוּ מִלְּהַפִּיל בְּרִשְׁתָּם אֲנָשִׁים אַחֲרֵים...

רַבִּי יוֹסֵף חֵיִים הַפְּסִיק לְרַגַע קָטַן אֶת דְּבָרָיו הַנִּמְרָצִים, וְאַחֲרֵי-כֵּן סִיַּם וְאָמַר: דְּרָךְ זֶה שֶׁאֲנִי נוֹקֵט בָּהּ כָּל יָמֵי חַיִּי, הִיא, לְעֵנִיּוֹת דַּעַתִּי, דְּרָךְ הַחֲסִידוֹת הַצְּרוּפָה: תְּבִיעָה נִמְרָצֵת מִן הָאָדָם לְהִיטִיב אֶת דְּרָכּוֹ, וְלִימוּד זְכוֹת עֲלָיו לְפָנָי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ. **שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן**

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

עֲרַשׁ"ק טז' תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:29 ר"ת 21:12

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיטָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

תחת אשר קנא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ. "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתִיּוֹת "לְאַלְהֵיוֹ"

עַל הַפְּתוּב, "לִכֵּן אָמַר: הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה, יב), אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל: "וְאַעֲבִידְנָה מְלֶאֱךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמִיא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מְלֶאֱךָ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבִשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים).

מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ, שֶׁזָּכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה, וְלִהְיוֹת לְמְלֶאֱךָ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבִשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה, וְכָל זֹאת בְּזִכְרוֹת שֶׁקָּנָא קְנָאת ה', וְהַרְגָּא אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא. וְכֵן גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נִתַּת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֵף לְעֲתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֲתִיד לְתַן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנַאֲמַר (מְלֶאֱכִי ג', כג–כד): 'הִנֵּה אֲנִכִי שֶׁלַּח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהַשִּׁיב לָב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלָב בְּנֵים עַל אָבוֹתם".

בְּעֵינַי זֶה כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה כז', ד'): "אִם יֹאמַר לָךְ אָדָם: (הִיתָכֵן) שְׂאִילוֹ לֹא חָטָא אָדָם רֵאשׁוֹן, וְאָכַל מֵאוֹתוֹ עֵץ (הַדַּעַת), הֲיָה חַי וְקָיָם לְעוֹלָם? אָמַר לוֹ אַתָּה, (כֵּן), כִּבְרַת הָיָה אֱלֹהֵהוּ, שְׁלֹא חָטָא, וְהוּא חַי וְקָיָם לְעוֹלָם". הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִכָּאן, שְׂאִלְהֵוּ הַנְּבִיא הוּא עֲדוֹת נְאֻמָּה, שְׂאִם לֹא הִיָּה חוֹטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵץ הַדַּעַת, הִיָּה חַי וְקָיָם לְעוֹלָם וְלִנְצַח נְצַחִים. וְרַק מִפְּנֵי הַחֲטָא נִתְחַיֵּב הוּא מִיָּתָה, כְּפִי שְׁכַתוּב בְּפְרֻשֶׁת הַבְּרִיאָה (בְּרֵאשִׁית ב', יז): "וַיִּמְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֵינַי זֶה. שְׁפֹן, מְדוּעַ לֹא הִבִּיא הַמִּדְרָשׁ רְאִיָּה לְכֵן מְחַנּוּךְ, שְׁעֵלָה לְשָׁמַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתוּב: "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים?" שְׁהַרִי, בְּתַרְגּוּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל מְבוֹאֵר, שְׁחַנּוּךְ, בְּגִדְלֵ מְדַרְגָּתוֹ בְּעִבּוּדֵת ה', זָכָה לְעֵלוֹת לְשָׁמַיִם בְּעוֹדְנוֹ חַי, וְנַעֲשֶׂה מְלֶאֱךָ מִטְטְרוֹ"ן סְפָרָא רַבָּא. כְּפִי שְׂאוֹמֵר יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל: "וּפְלַח חֲנוּךְ בְּקוֹשְׁטָא קָדָם ה'...וּסְלִיק לְרִקְיעָא...וַיִּקְרָא שְׁמִיָּה מִטְטְרוֹ"ן סְפָרָא רַבָּא". (=וְהִלָּךְ חֲנוּךְ בְּאַמְתָּ לְפָנַי ה'...וְלָקַחוּ ה' לְשָׁמַיִם...וַיִּקְרָא שְׁמוֹ מִטְטְרוֹ"ן).

וְאִכֵּן, בְּסִפְר "כְּד הַקְּמַח" לְרַבְנּוּ בְחַיִּי (עֲרַךְ "אַבְל") מְבוֹאֵר, שְׁחַנּוּךְ וְאַלְהֵוּ הֵם שְׁנֵי עֲדִים נְאֻמָּנִים, שְׂאִלְמְלָא חָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵץ הַדַּעַת הִיָּה הָאָדָם חַי וְקָיָם לְעוֹלָם. וְכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וּכְפִינֵן שְׁמַצִּינוּ צְדִיקִים מֵתִים לְלֹא חָטָא אֱלָא בְּעֵטִיו שֶׁל נְחָשׁ (=בְּגִלְלֵ הַנְּחָשׁ), מִכָּאן יֵשׁ מְקוּם...לְשִׂאוֹל: אִם כֵּן, חֲנוּךְ וְאַלְהֵוּ, שְׁהִיוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים, לָמָּה הֵם חַיִּים מְעוֹדִים וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְלְעוֹלָם קָיָמִים? וְלָמָּה לֹא מָתוּ בְּעֵטִיו שֶׁל נְחָשׁ, כְּמוֹ אֵלּוּ? וְנִרְאָה לוֹמַר...כְּדִי שְׁהִיוּ עֲדִים, שְׂאִלְמְלָא לֹא חָטָא הָאָדָם, הִיָּה חַי וְקָיָם לְעוֹלָם כְּמוֹתָם, שְׁהַרִי חֲנוּךְ וְאַלְהֵוּ לֹא חָטָאוּ, (וְלִכֵּן זָכוּ) וַיְחִיו לְעוֹלָם".

כְּדִי לְהִבִּין עֵינַי זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת, הִנֵּה כְּאֹמֵר, אִם לֹא הִיָּה אָדָם הָרֵאשׁוֹן חוֹטָא בְּעֵץ הַדַּעַת, הִיָּה חַי לְעוֹלָם, כְּפִי שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ב', ז'): "וַיִּמְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת". וְכָתַב עַל-כֵּן הַ"אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ, בְּלִשׁוֹן קוּדְשׁוֹ ("בְּחַקְתִּי"): "כְּשֶׁבְרָא ה' (אֶת) אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה, לֹא בְרָאוּ לְשֵׁבֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָמֵי עַד...אֱלָא הִיָּתָה הַכּוֹנֵה כִּי עֵלָה יַעֲלֶה לְשָׁמַיִם וְלֹא צָרוֹת הַחַיִּים בְּעַת אֲשֶׁר יַחְפוּץ, וַיְהִיָּה כְּמִי שְׁדָר בְּבִית וְעֵלָה עַל גְּבֵה (=בְּבִית עִם שְׁתֵּי קוֹמוֹת). וְכִשְׂרִיצָה לְעֵלוֹת וְלִהְשֵׁת עֵשֶׂע – יַעֲלֶה (לְעוֹלָם הָעֵלְיוֹן), כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ, שְׁעֵלָה אֱלֵהוּ בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה. (וְאוֹלָם), עַל-יְדֵי הַחֲטָא, הוֹצֵרְךָ (הָאָדָם) לְהַפְשִׁיט עוֹרוֹ מֵעָלָיו, וַיְגִיחַ הַגּוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה (בְּקִבְר)."

הִנֵּה, לוֹמְדִים אָנוּ, שְׂאִלְהֵוּ הַנְּבִיא זָכָה לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת זֶה שֶׁהוּא חַי בְּשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד – הָעוֹלָם הָעֵלְיוֹן וְהָעוֹלָם הַזֶּה, וְדוּמָה כְּמִי שְׁדָר בְּבִית וְעֵלָה עַל גְּבוּ (=בְּבִית עִם שְׁתֵּי קוֹמוֹת).

וְהוּוּ שְׂאוֹמֵר הַזֶּה הַקְּדוּשׁ (וַיִּקְהַל קְצוֹ): "מִי עֵלָה שְׁמַיִם וַיִּרְד' (מִשְׁלֵי ל', ד), זֶה אֱלֹהֵוּ הַנְּבִיא, שְׁנַאֲמַר בּוֹ 'וַיַּעַל אֱלֵהוּ

בסערה השמים". אולם, שואל רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) שם: איך יעלה על הדעת, שאלהיו עלה בגופו החומרי לשמים? הלא השמים אינם סובלים אפילו גרעין כחודל מן הגוף החומרי? אלא, מתרץ רשב"י, שאלהיו, בהעלותו השמימה, פשט את הגוף הגשמי, ונלבש בלבוש רוחני להיות בין המלאכים. ורק כאשר הוא יורד למטה, לעולם הזה, בשליחות הקב"ה, הוא פושט את הלבוש הרוחני, ומתלבש בגופו החומרי המזוכך. הרי לנו דברים ברורים, שאלהיו הנביא אכן חי בשני עולמות כאדם הראשון לפני החטא, כמו אדם הדר בבית עם עליה. ומעתה ברור לנו, מדוע הביא המדרש ראיה מאלהיו הנביא ולא מחנוף. שכן, המדרש רוצה להוכיח לנו יסוד חשוב, שלולא החטא, היה חי האדם בשני עולמות, כאדם הדר בבית עם עליה. ולכך אין ראיה מחנוף. שהרי, לאחר שחנוף נהפך למלאך מט"ט, שוב לא יכול היה להתלבש בגופו החומרי, ולרדת למטה לעולם הזה, כאדם הדר בבית עם עליה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (כה' יא')

יש מקום לשאול כאן: והרי עוד לפני מעשה זמרי התחילו כמה מן העם לזנות עם בנות מואב ובנות מדן, ומדוע לא פגע פינחס באחד מהם? ולמה המתין עד שעשה זמרי מעשה זה, ופגע בו? אלא, פינחס ראה ברוח הקדש, שיש קטרוג עצום על עם ישראל בגלל חטא הזנות, עד שראה שנתחבו ישראל על-כף כליה, חלילה. אולם ראה הוא גם, שיש פתחון-פה למליצי-ישר לטעון, שכל הזונים עם בנות מואב ומדן עשו הפל מתוך שכרות. וכמו שאמרו במדרש, שעשו להם חנויות למכור פשתן, וישראל באו לקנות פשתן. והיתה הזקנה בחוץ, והילדה הפרוצה בפנים, והשקו אותם יין חזק, ועל-ידי השכרות עשו את העבירה. נמצא שיש לישראל דין אנוסים. אבל צריך להוכיח זאת קבל עם ועדה, שעשו את מעשה הזנות מחמת שכרות. ולכן המתין פינחס עד שבא זמרי, והביא את כזבי, בהיותו שפוי בדעתו, ולא שיכור, ואז נגש פינחס ופגע בו. וכל העם ראו שפגע בו, ושהוציא את שניהם דקורים ברומח, לעיני שבטו ולעיני כל ישראל, וכלם ראו ושתקו ולא מחו בידו, ואף אחד לא התקרב להזיק לפינחס. משמע מכאן, שכלם הודו שעשה פינחס טוב במעשהו זה. ואם כך, נשאלת השאלה, איך חטאו חלק מהעם עם בנות מואב ומדן? – אלא חביבים לומר שהיו אנוסים ושיכורים. ועתה, שהם בדעה צלולה, הודו לפינחס בהריגת זמרי, שהיה נשיא בית אב לשבט שמעון. נמצא מכאן, שעל-ידי הקנאה שנתקנא פינחס להרוג את זמרי בתוך כל ישראל, והם שתקו והודו לו, נעשה פתחון-פה למליצי-ישר למעלה להציל את ישראל מכליה. וזהו שאמר הפתוב: "השיב את חמתי מעל בני ישראל" – שלא אדון אותם מזידים גמורים, אלא אדון אותם כאנוסים, והוא מחמת שקנא פינחס את קנאתי "בתוכם" – בכך שהרג את זמרי בפרהסיא, לעיני-כל, ולא קם אפילו אחד כנגדו להרע לו, ועל-ידי כך גרם פינחס שלא כליתי את בני ישראל בקנאתי, ולכן "הנני נתן לו את בריתי שלום". (עוד יוסף חי)

"כי אמר ה' להם מות ימתו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפנה ויהושע בן נון"

ספר המגיד הירושלמי הנודע רבי שלום שבדרון: רבי מרדכי קמינצקי היה מפארי תושביה של שכונת שערי חסד המעטירה אשר בירושלים של מעלה. אף שכבר היה ישיש ובא בימים, נהג רבי מרדכי במנהג יחודי: בכל עת שהיה מתעורר בלילה, אף אם חלפה רק שעה אחת מעלותו על יצועו, היה מתגבר כארי ומשכים לבית הכנסת לעבודת בוראו. כאשר נשאל לפשר מנהגו זה ספר: "בצעירותי חליתי אנושות עד שאמרו הרופאים נואש לחיי, אלא שמן השמים רחמו עלי והבראתי. לאחר שהבראתי הרהרתי בלבי: הלא בודאי התחייבתי מיתה, ואלמלא חסו עלי מן השמים, לא הייתי נותר בחיים. אם כן, מצבי דומה לאנשי דור המדבר שנענשו במיתה מחמת חטא המרגלים, ולפיכך בכל שנה בליל תשעה באב היו כלם חופרים בורות ויושבים בתוכם עד הבקר, כשהם ממתינים לראות האם ימותו או שמא ימשיכו לחיות (רש"י תענית ל ב.). והנה, אם התעורר אי מי מהם באמצע הלילה והבין שנגזר עליו להמשיך לחיות, היעלה על הדעת שימשיך לשכב בקברו עד הבקר! אף אני, אותה הרגשה אופפת אותי כל לילה, כאשר אני נעור משנתי ומרגיש שעודני חי: הריני שש ושמח על הבשורה, ומתוך כך אני רץ לבית הכנסת לעבד את בוראי".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה) (תהילים קלו' טז)

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה

יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:29 ר"ת 21:12

ערש"ק טז' תמוז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "ויד ה' היתה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ובני קרח לא מתו" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בפרשתנו, "ובני קרח לא מתו", שואלים חכמי ישראל, מה ענין זה של "ובני קרח לא מתו" לפרשת "פינחס"?

תחילה, נקדים להביא מה שכתוב בפרשה: "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח... ובני קרח לא מתו", ופרש רש"י ("קרח"): "הם (=בני קרח) היו בעצה תחילה – ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה (בתוך האדמה)... וישבו שם". (ולאחר מכן יצאו משם והקימו משפחה). ומקור הדבר בגמרא (סנהדרין קי'): "ובני קרח לא מתו, תנא משום רבנו: אמרו, מקום נתבצר להם בגיהנום, וישבו עליו ואמרו שירה".

ויש לתמוה הפלא ופלא. מה ראה הקב"ה שלא להזכיר ידיעה חשובה זו בפרשת "קרח", אלא רק כאן בפרשת "פינחס" (כדרך אגב, כאשר מנה הכתוב את שבט ראובן, שיצאו ממנו דתן ואבירם).

וכבר הרגיש בזה "אור החיים" הקדוש, ותירץ, שכאן בקש הכתוב להעצים את עונם של דתן ואבירם לעומת קרח. שהרי, מקרח נשארו לפחות בניו לפליטה, ואילו מדתן ואבירם לא נותר כלום.

והוסיף הרה"ק פינחס פרידמן ושאל: הנה, למדנו בגמרא, שלבני קרח "מקום נתבצר להם בגיהנום, וישבו עליו ואמרו שירה". האם בגיהנום אמרו בני קרח שירה? ומהי אותה שירה?

פתח דברינו יאיר במה ששנינו בגמרא: "דוד כתב ספר תהלים על ידי עשרה זקנים: על-ידי אדם הראשון, על-ידי מלפי צדק, על-ידי אברהם, על-ידי משה, על-ידי הימן, על-ידי ידותון, על-ידי אסף, ועל-ידי שלשת בני קרח". (ומי הם שלשת בני קרח? כתוב בתורה (שמות ו', ד'): "ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף").

אם כן, צריכים אנו ביאור, מנין ידע דוד המלך את שירת שלשת בני קרח – אסיר, אלקנה ואביאסף? רש"י זצ"ל מבאר על מזמור מב' בתהילים, "למנצח משפיל לבני קרח": "לבני קרח – אסיר, אלקנה ואביאסף הם היו תחילה בעצת אביהם, ובשעת המחלוקת פרשו. וכשנבלעו כל סביבותיהם, ופתחה הארץ את פיה, נשארו מקומם בתוך פי הארץ, כענין שנאמר 'ובני קרח לא מתו', ושם אמרו שירה, ושם יסדו המזמורים הללו.

(ואחר-כך) עלו משם, ושרתה עליהם רוח הקדש ונתנבאו על הגלויות, ועל חרבן הבית, ועל מלכות בית דוד". נמצאנו למדים מדברי רש"י ('ושם אמרו שירה, ושם יסדו המזמורים הללו'), שבני קרח אמרו מזמור קדוש זה כאשר היו בבטן האדמה, במקום גבוה שנתבצר להם בגיהנום.

בהמשך דבריו מפרש רש"י, שמזמור זה הוא ביטוי עז של געגועים והשתוקקות לראות את פני ה' בבית המקדש, כפי שכתוב במזמור: "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים".

ויש לומר, שבני קרח, בהיותם בבטן האדמה, נזפרו בדברי התוכחה של משה רבנו: "ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן ה'... ובקשתם גם כהנה?"

על-כן, לאחר שהרהרו בתשובה, ונתבצר להם מקום גבוה בגיהנום, השלימו את תשובתם לא רק בהרהור, אלא גם בדיבור במזמור הזה של געגועים עצומים לעבוד אותו יתברך בבית המקדש – "צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים".

ובזכות שירתם זו הוציאתם הקב"ה, כפי שמבואר במדרש "שוחר טוב" (תהילים מב'): "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים" – מה האילת הזאת, כשיושבת על המשפר, היא מצטערת ועורגת להקב"ה, והוא עונה לה – כן קראו בני קרח מצרה להקב"ה, והוא ענה אותם".

ובזכות שירתם זו הוציאתם הקב"ה, כפי שמבואר במדרש "שוחר טוב" (תהילים מב'): "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים" – מה האילת הזאת, כשיושבת על המשפר, היא מצטערת ועורגת להקב"ה, והוא עונה לה – כן קראו בני קרח מצרה להקב"ה, והוא ענה אותם".

ובזכות שירתם זו הוציאתם הקב"ה, כפי שמבואר במדרש "שוחר טוב" (תהילים מב'): "למנצח משפיל לבני קרח כאיל תערג על אפיקי מים" – מה האילת הזאת, כשיושבת על המשפר, היא מצטערת ועורגת להקב"ה, והוא עונה לה – כן קראו בני קרח מצרה להקב"ה, והוא ענה אותם".

עונה לה – כן קראו בני קרח מצרה להקב"ה, והוא ענה אותם".

הנה, מבוואר מכאן, שבני קרח התפללו להקב"ה מתוך הצרה, כשהיו בלועים בארץ, ובזכות השירה ששרו שם, הוציאם הקב"ה ועלו על פני האדמה.

וראוי להוסיף מה שפרש רש"י: "וְאַחַר-כֵּן) עלו משם, ושרתה עליהם רוח הקדש ונתנבאו על הגלויות, ועל חרבן הבית, ועל מלכות בית דוד".

וכן, דרשו במדרש "שוחר טוב" (תהילים עו'), שבני קרח התכוננו בשירים גם לחזק את ישראל באחרית הימים בזמן הגאולה, כפי שמובא במדרש: "אמרו בני קרח: אל תיראו מאותו יום (=באחרית הימים), שמנער הקב"ה את הארץ, שנאמר: 'לאחזו בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה', וכן הוא) אומר: 'פי הנני בורא שמים חדשים וארץ חדשה'. והיכן צדיקים עומדים באותה שעה? ואתם הדבקים בה' אלהיכם תיים כלכם היום'. אמרו בני קרח: אל תתיראו! ראו נסים שעשה עמנו, שנאמר: 'ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם'. והיכן היינו באותה שעה? היינו תלויין באויר!".

כלומר, בני קרח מחזקים את ישראל באחרית הימים, שכשם שפתחה הארץ את פיה, כדי לבלוע את קרח וכל עדתו, והם, בני קרח, נשארו תלויים באויר בזכות הרהור של **תשובה** - כך, כאשר יאחזו הקב"ה בארבע כנפות הארץ, כדי לנער את הרשעים מן העולם, כאדם המנער את האבק מבגדו (כביכול), ישארו הצדיקים תלויים באויר העולם, ולא ינערו מן העולם הזה.

מעתה יאירו גם עינינו להבין, מדוע בחר הקב"ה לגלות לנו כאן, דוקא בפרשת 'פינחס', ש'ובני קרח לא מתו'. שכן, הקב"ה, שהוא מגיד דבר מראשית ומאחרית, ידע שעזרא הסופר עתיד לסדר את פרשת פינחס בתחילת ימי **"בין המצרים"**, שבהם מתאבלים ישראל על חרבן בית המקדש וגלות ישראל.

ולכן, הקדים רפואה למכה, באומרו "ובני קרח לא מתו". דהיינו, בני היקרים זכרו שבני קרח זכו להינצל מן השאל, רק בזכות הרהור אחד של **תשובה**, ומזה תלמדו על הכח הנשגב של **התשובה**, והשתמשו בה כדי לקרב את הגאולה העתידה.

"ובחדש השביעי באחד לחדש... יום תרועה יהיה לכם" (כט' א')

על מצות תקיעת שופר בראש השנה, שנינו בגמרא (ר"ה, טו'): למה תוקעים בשופר של איל? - אמר הקדוש-ברוך-הוא: תקעו לפני שופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני לפניכם פאילו עקדתם עצמכם לפני.

שואל על-כך המגיד רבי צבי הירש מואדיסלב: לכאורה, כדי להזכיר את עקידת יצחק, מן הראוי היה ליטול בראש השנה ספין ארוכה, והיא היתה עשויה לשמש זכרון בולט יותר מן השופר... (בגלל רצונו של יצחק להישחט על-ידי הספין על מזבח ה').

אלא - אומר רבי צבי הירש - יותר משאנו מתכוננים להזכיר בראש השנה את מסירות הנפש של אברהם ויצחק על מזבח הנאמנות לדבר השם - מבקשים אנו להדגיש, שאין הקב"ה חפץ בקרבנות אדם, ולכן החליף הקב"ה את קרבנו של יצחק בקרבן איל. משום כך נוטלים אנו בראש השנה שופר של איל, ותוקעים בו קולות תקיעה, שברים ותרועה, כדי להתרפק ולהתחנן לפני "אל מלך יושב על כסא רחמים", שגם בנו ינהג במידת הרחמים, כפי שנהג ביצחק אבינו, ולא יעניש אותנו על חטאינו הרבים.

"שנים ליום עלה תמיד"

הגאון רבי יעקב מליסה, בעל "נתיבות משפט", נזדמן פעם לעיר בריסק, והתאכסן בביתו של רב המקום, רבי אריה קצנלבויגן, שנודע כשקדן מופלג, העוסק בתורה יומם ולילה, ואינו נותן דעתו לזמני אכילה קבועים ולשעות שינה נחוצות.

כשנפרד הרב מליסה ממארחו, לחץ בחמימות את ידו, ואמר לו: אני מברך אותך, שיקוים בך הפתוב בפרשת "פינחס": **"שנים ליום עלה תמיד"**. תמה רבי אריה לשמע הברכה של האורח הדגול, ובקש ממנו שיסביר לו, מהי כונת הדברים שהשמיע זה עתה באזניו.

שם הרב מליסה את שתי ידיו על כתפי מארחו, והעיר בחייד: כידוע, מתחיל הסעיף הראשון בשלתן ערוך ב- **"שויתי יהוה לנגדי תמיד"** (תהילים טז, ח'). ואילו הסעיף האחרון בשלתן ערוך מסתיים בפתוב במשלי (טו, טו): **"וטוב לב משתה תמיד"**. משום כך ברכתי אותך זה עתה, ששני "תמידים" אלה לא יתערבבו אצלך זה עם זה, ובשעת לימוד תלמד, ובשעת סעודה תאכל...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיד עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילוּג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻעַ: 19:17

עֲרַשׁ"ק טז' תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

צִיָּאת הַשְּׁבֻעַ: 20:29 ר"ת 21:12

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה" (הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה" (על פי "אורח של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בפרשתנו: "זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה", אומר ה"בני יששכר", שכאן נרמז לנו שאין מזל לישראל, ואין הם תלויים בטבע ובכוכבים. שכן, יש ביד ישראל את הכח להתעלות מעל הטבע והמזלות על-ידי דבקותם באותיות התורה, שבהן ברא הקב"ה את העולם הזה, את הטבע ואת המזלות (=הכוכבים). וזאת, כמבואר במדרש על בריאת העולם (בראשית רבה א' א'): "התורה אומרת: אני הייתי כלי אומנותו של הקב"ה. בנוהג שבעולם, מלך בשר ודם בונה פלטיין (=ארמון), אינו בונה אותה מדעת עצמו, אלא מדעת אמן. והאמן אינו בונה אותה מדעת עצמו, אלא דיפתראות ופינקסאות (=שרטוטים) (שהרי) יש לו, לדעת היאך הוא עושה חדרים, היאך הוא עושה פשפשיין (=פתחים). כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם..."

נמצא מכאן, שמאחר ואת כל היקום ברא הקב"ה על-ידי כ"ב אותיות התורה, הנה יש לישראל, על-ידי דבקותם באותיות התורה, את הכח לשנות את הטבע והמזלות ואת כל הבריאה כלה. וכפי שהביא ה"בני יששכר" את דבריו הקדושים של המגיד הגדול, רבי דב ממזריטש, על הפסוק: "זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה" (ראש חודש מאמר א' ד'): "שנים ב' מיני הנהגות בעולם: הנהגה אחת – הנהגה המסודרת מן ז' (=שבועת) ימי בראשית לכל ימות השנה... ואותה הנהגה נרמזת באות ז' – דהינו, הנהגה המסודרת מן ז' ימות בראשית. אבל, יש הנהגה למעלה מזה, הנהגה השנייה, (ש) היא הנהגה התוריי (=התורה) – הינו, ישראל יפעלו (=יוכלו) על-ידי התורה לחדש עתים (=זמנים) חדשים לטובה ולחיים. ואותה הנהגה נקראת א"ת, הינו הנהגת התורה מן כ"ב אתון (=אותיות), מן א' עד ת'. ואותם ב' הנהגות נקראת זא"ת בצירוף. וזהו שאמר הכתוב 'זאת עלת חדש בחדשו'. רוצה לומר, הגם שבכל חדש יש התחדשות על-פי סדר הנהגה המסודרת (של הטבע)... עם כל זה... ישנה הנהגה התוריי (=התורה) לשנות העתים לטובה, על-ידי מעשים טובים של ישראל".

ומוסיף שם המגיד ר' דב ממזריטש, ומביא את דברי האדמו"ר הרב הקדוש מהר"י ז"ל "מגיד מישרים", המפרש על-פי זה, את מה ששואלים את האדם ביום הדין, לאחר פטירתו (שבת לא, ב'): "קבעת עתים לתורה?". כלומר, האם פעלת על-ידי התורה כדי לשנות את העתים המסודרים בטבע מבראשית, ולקבוע עתים (=זמנים) אחרים לטובה לישראל?

והנה, מקור לכך שעל-ידי התורה הקדושה ישראל מתעלים ושולטים על הטבע והמזלות, למדים אנו גם מדברי הזוהר הקדוש, האומר (מתורגם ללשון הקדש): אלו שלא יודעים סוד זה (שישראל שולטים על המזל בכת התורה) אומרים: בני חיי ומזוני (=בנים, חיים ומזון) (באים) לא בזכות התורה, אלא על-ידי המזל. והרי אנו רואים, שאברהם ראה במזלו שאינו יכול להוליד, והקב"ה הוציא אותו החוצה, כדכתיב (בראשית טו, ה'): "ויצא אתו החוצה, ויאמר הבט נא השמימה". ולמדנו בגמרא (שבת קנו, א'), שאמר הקב"ה לאברהם: צא מאצטגנות (=ראיה בכוכבים) שלך, והעלהו למעלה מעל הכוכבים, ואמר לו: "הבט נא השמימה וספר הכוכבים...". (ודע) שכל ברואי עולם, קדם שנתנה התורה לישראל, היו תלויים במזלות, ואפילו בני חיי ומזוני. אבל, לאחר שנתנה התורה לישראל, הוציא הקב"ה את ישראל מהנהגת הכוכבים והמזלות. ודבר זה, ממשיך הזוהר הקדוש ואומר, אנו למדים מאברהם אבינו, משום שעתידיים היו בניו לקבל את התורה, הנרמזת באות ה' של אברהם – חמשה (=ה) חומשי תורה, שעליה נאמר: "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" – ב-ה בראם. אמר הקב"ה לאברהם: משום ה' זו שנתוסף בשמך, השמים וכל הכוכבים והמזלות יהיו תחתידך. ולא עוד, אלא שב-ה' זו יולד לך יצחק, כמו שנאמר: "הא לכם זרע"... ולכן, כל העוסק בתורה – בטלה ממנו הנהגת הכוכבים. (עד כאן דברי הזוהר הקדוש).

נמצאנו למדים מדברי הזוהר הקדוש, שהאות ה', שהוסיף הקב"ה לאברהם, מרמזת על התורה הקדושה, הפלוהה

מחמשה(=ה) חומשי תורה, שעתידיים ישראל לקבל. ועל-ידי דבקות ולימוד התורה הקדושה, יוכלו ישראל להתעלות מעל הכוכבים והמזלות, ולשנות את הטבע.

וזהו שכתוב בתורה (דברים יח, יד): "כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו, ואתה לא כן...". ופרש המדרש (תנחומא שופטים יא): "ואתה לא כן, מדבר באברהם, שהיה רואה באסטרוולוגין (=ראיה בכוכבים), שהיה המזל אומר לו, שאין אברם ולא שרי מולדין. מה עשה להם הקב"ה? אמר ר' יהודה ברבי סימון, בשם רבי חנין: פתיב (בראשית יד): 'ויצא אתו החוצה, ויאמר הבט נא השמימה' – העלה אותו למעלה מפפת הרקיע... אמר לו הקב"ה (לאברהם): מה שאמרת 'והנה בן ביתי (דמשק אליעזר) יורש אתי' (שם), לא כן הדבר – 'פי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך'. אמר לו (אברהם להקב"ה): אתה אומר לי שאני מוליד? אמר לו הקב"ה: צא מן המדה(=הדעה) (שאומרת) (ש)אברם אינו מוליד... (ש)הרי אתה למעלה מן המזל".

ואמר על מדרש זה ה"עמודיה שבעה": בשעה שאברהם נקרא "אברם", בלי האות ה, שזה מורה על העדר לימוד וקיום ה(=חמשת) חומשי התורה, אזי אינו מוליד, כי הוא נמצא תחת שליטת המזלות. אבל, אברהם, בתוספת האות ה, המורה על חמשה חומשי תורה, כשהוא מדבק באותיות התורה, שעל-ידם נבראו הכוכבים והמזלות, ממילא הוא מעל המזלות, ויוכל להוליד – שהרי הוא מעל הטבע.

ולכן, בימים קשים אלו של "בין המצרים", צריכים אנו להדבק באותיות התורה הקדושה, להרבות ולהוסיף בלימודה. שכן, רק כך נוכל להתעלות מעל הטבע והמזל, ולהתגבר על מליוני אויבינו הסובבים אותנו והמנסים לבלותנו – דבר שפמובן, בעזרת השם יתברך ובזכות לימוד התורה שגלמד, לא יעלה בידם.

"את הפכש אחד תעשה בבקר ואת הפכש השני תעשה בין הערבים"

על הפתוב, "את הפכש אחד תעשה בבקר ואת הפכש השני תעשה בין הערבים", אומרים חכמי ישראל, שכאן יש רמז לאדם המתעצל בתפילת שחרית, שלא לבוא לבית הכנסת להתפלל במנין בטענות שונות, אם מצד מזג האויר, או מצד עיפות וכיוצא בזה.

וכן רומז הפסוק גם לתרוצים על תפילת מנחה וערבית, בטענה שהוא עסוק כדי לעשות קניות, להכנס לבנק ולסדר עסקיו.

וזהו שאמר הפסוק: "את הפכש אחד" – מלשון "איזהו גבור? הפכש את יצרו". "תעשה בבקר" – בזמן תפילת שחרית, תכבוש את יצרך, ותקום להתפלל במנין. "ואת הפכש השני" – הפיבוש השני של יצר הרע, "תעשה בין הערבים" – בתפילת מנחה וערבית (נפש חי).

"פינחס הוא אליהו"

מסופר על אחד הצדיקים, שערך לעצמו גלות: לבש בגדי קבצן, נדד מעיר לעיר והתאכסן אצל יהודים רחמנים, שהכניסוהו בצל קורתם. באחד הימים הגיע לבית כנסת של אחת העירות בערב שבת, אבל שם אף איש לא טרח להזמין. הגבירים לא רצו להזמין "קבצן", שמראהו כה עלוב. רק יהודי פשוט אחד שבקש לקים מצות הכנסת אורחים לשמה, קרא לו וארח אותו בשמחה.

לימים, כשסיים אותו הצדיק את גלותו, וגדולתו נודעה ברבים, הגיע שוב לאותה עירה. אלא שהפעם יצאו כל בני העירה לקבלו, והגבירים התחרו ביניהם על הזכות לארח את הצדיק בביתם. אולם הצדיק לא אבה(=רצה) לשמוע את הצעותיהם, והוא בחר להתארח דוקא אצל אותו יהודי פשוט שארחו בפעם הקודמת, אף-על-פי שלא ידע את טיבו האמיתי.

בדומה לזה מסביר כ"ק אדמו"ר רב שלום מבעלזא זי"ע את הנאמר במדרש "ילקוט שמעוני", אודות פינחס שהוא אליהו: אמר לו הקב"ה (לפינחס): אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה - אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתיד לתן(=לעשות) שלום ביני לבין בני, שנאמר (מלאכי ג', כג-כד): 'הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה'... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

שואל פאן האדמו"ר, מדוע דוקא פינחס/אליהו יזכה להביא שלום לעתיד לבוא, בזמן הגאולה? הלא במשך דורות רבים היו הרבה צדיקים שמסרו את נפשם על קידוש השם...

אלא, משיב האדמו"ר מבעלזא: פינחס מסר את נפשו לעיני ששים רבוא מישראל, ועשה את מעשהו האמין בפרהסיא(=לעיני כל העם), ובכך קדש שם שמים ברבים. לכן מבקש הקב"ה להשיב לו מידה כנגד מידה, ולשלם לו שכר שיש בו פרסום לעיני כל ישראל. לפיכך יזכה פינחס דוקא לבשר על הגאולה העתידה, שתגיע לאזני העם כלו במהרה בימינו, אמן.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

(תהילים קלו' טז)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לָכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"

עַל הַפְּתוּב, "לָכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה', יב'), אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל: "וְאֶעְבְּדֶנָּה מְלֶאךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמִיא" (=וְאֶעְשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מְלֶאךָ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבִשָׂר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

הֵנָּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ, שׁוֹכֵה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה, וְלַהַפּוֹךְ לְמֶלֶךְ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבִשָׂר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. וְכֹל זֹאת, בְּזִכּוֹת שְׁקֵנָא קִנְיָתָהּ, וְהֵרַג אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִינֵי זֶה. שָׁכַן, הֵיכָן מְצִינּוּ רַמְזוֹ בְּפִסּוּק "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", שֶׁפִּינְחָס יִהְיֶה אֱלֹהֵהוּ, שִׁיבְשָׂר עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים?

נִרְאֶה לְפָרֵשׁ זֹאת עַל-פִּי הַפְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ. אָמַר לּוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אֵתָה נָתַתָּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֵף לְעֲתִיד לְבּוֹא אֵתָה הוּא שְׁעֲתִיד לְתַן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנַאֲמָר (מְלֶאכִי ג', כג'-כד'): 'הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֵם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם."

הֵנָּה, מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁתְּפִקִּידוֹ שֶׁל אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא הוּא לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְלָכֵן שָׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (עֲדוּיוֹת פ"ה, מ"ו): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִקְּבֵל אֲנִי מֵרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאי, שֶׁשְּׁמַע מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ, הִלְכָה לְמִשְׁנֵי מְסִינֵי, שְׁאִין אֱלֹהֵהוּ בָּא לְטַמָּא וְלִטְהַר, לְרַחֵק וְלִקְרַב...אֵלָּא לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם שְׁנַאֲמָר (מְלֶאכִי ג', כג'-כד'): "הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֵם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם."

וְזֶהוּ שְׁדַרְשׁוּ בַּמִּדְרָשׁ (בַּמִּדְבָּר כ"א, ג') עַל פִּינְחָס: "בְּרִיתִי הִיתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם" (מְלֶאכִי ב', ה'). שָׁכַן, פִּינְחָס זָכָה לְחַיִּים נְצַחִיִּים וְלְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. אִם כֵּן, מֵעַתָּה נִבִּין שְׁזֵהוּ בִּיאֹר דְּבָרֵי הַתְּרַגּוּם יוֹנָתָן: "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – שִׁיחִיָּה אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא, שִׁיעֲשֶׂה שְׁלוֹם בְּעוֹלָם לְקִרְאָת הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה.

עֲתָה, יוֹמַתָּק לְפִי זֶה לְבָאֵר מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (יוֹמָא ט'): "מִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי מָה חֲרַב? מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ בּוֹ שְׁלִשָׁה דְּבָרִים – עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְשִׁפְיֻכוֹת דָּמִים...אֲבָל מִקְדָּשׁ שֵׁנִי, שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבִמְצוֹת וּבִגְמִילוֹת חֲסִידִים, מִפְּנֵי מָה חֲרַב? מִפְּנֵי שֶׁהִיתָה בּוֹ שְׁנָאת חֲנָם. לְלַמְדָּךְ שֶׁשְׁקוּלָה שְׁנָאת חֲנָם כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֲבִירוֹת – עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְשִׁפְיֻכוֹת דָּמִים."

וְלָכֵן, מִטַּעַם זֶה עֲתִיד הַקַּב"ה לְשַׁלּוֹחַ אֶת אֱלֹהֵהוּ לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּהִכְנָה רַבָּה לְקִרְאָת הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. שָׁכַן, מֵאַחַר וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי נִחְרַב בְּגִלְל שְׁנָאת חֲנָם, לָכֵן, אִין הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה יְכוּלָה לְבּוֹא, אֵלָּא רַק לְאַחַר שִׁיבְשָׂר אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָם הַגְּדוֹל שֶׁל שְׁנָאת חֲנָם שֶׁגְּרָמָה לְחֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף תְּבִלִין לְעֲנִינֵי זֶה. שֶׁהֵנָּה, כְּאֹמֵר, אֹמֵר הַקַּב"ה: "הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֵם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם". וְצָרִיךְ בִּיאֹר עַל-כֵּן. שָׁכַן, מֵאַחַר וְאֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא עֲתִיד לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, מִדּוּעַ הַזְּכִיר הַפְּתוּב רַק אֶת הַשְּׁלוֹם בֵּין אֲבוֹת לְבָנִים?

וַיֵּשׁ לֹאמֵר, שֶׁהֵנָּה, שָׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (שְׁבֵת ל"ב'): "רַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר: בְּעוֹן שְׁנָאת חֲנָם – מְרִיבָה רַבָּה (בְּאָה) בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, וְאֲשֵׁתוֹ מִפְּלֵת נְפֻלִים, וּבְנָיו וּבְנוֹתָיו שֶׁל אָדָם מֵתִים כְּשֶׁהֵם קְטָנִים."

נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁכְּדִי לְעֵשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָם שֶׁל שְׁנָאת חֲנָם, שֶׁגְּרָמָה לְחֲרַבֵּן בֵּית מִקְדָּשְׁנוּ, צָרִיךְ הָאָדָם לְתַקֵּן גַּם אֶת הַמְּרִיבָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ (בֵּין אֲבוֹת לְבָנִים), שֶׁנִּגְרָמָה בְּעוֹן שְׁנָאת חֲנָם.

וְזֶהוּ שְׁאוֹמֵר הַקַּב"ה: "הֵנָּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֵם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא", כְּדִי שִׁיעֲשֶׂה שְׁלוֹם

בעולם, ויתקן את הפגם של שנאת חינו, עד כדי ש"והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" – שיתקן גם את פגם המריבה בביתו של האדם בין אבות לבנים.

על-פי האמור, נוכל להבין, מדוע תקן לנו עזרא הסופר לקרוא את פרשת "פינחס" לקראת ימי "בין המצרים". שכן, מאחר ואנו מתאבלים בימים אלו על חרבן בית המקדש, שחרב בגלל שנאת חינו, הנה, מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, לקרוא בתורה בפרשת "פינחס", שמסר את נפשו לקדש שם שמים, ולהציל את ישראל מפליה, ועל-כך שלם לו הקב"ה את שכרו, באומרו: "הנני נתן לו את בריתי שלום" – שיזכה להיות אליהו הנביא, שיעשה שלום בעולם, כדי לתקן את הפגם של שנאת חינו, ויקרב בכך את הגאולה העתידה. ומכאן נשכיל כלנו להבין, שהחובה המוטלת עלינו היא להתחיל בתיקון זה, על-ידי שנשתדל להרבות אהבה ואהבה, שלום ורעות, בין איש לרעהו. (על פי "אורה של תורה" להרח"ק פינחס פרידמן)

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" "לכן אמר" בחיבור תיבות "אמן"

חסיד אחד התענה וצם, כדי שיתגלה לו סוד ארך הגלות, ונתגלה לו בחלום, ואמרו לו: איך תבוא הגאולה, והעולם אינם משגיחים לענות "אמן" דוקא על ברכות הגאולה בתפילת העמידה? הנה, כאשר מסיימים ואומרים "המחזיר שכינתו לציון", לא עונים הציבור "אמן" אחר הברכה, אלא מיד מתחילים ואומרים "מודים דרבנן".

ועתה, בעונותינו הרבים, גם לאחר ברכת "מחיה המתים" אין נזהרים הציבור לענות "אמן", אלא תיכף ומיד מתחילים "קדושה". ואלו הם "אמנים" גדולים שבהם תלויה הגאולה, ואיך תבוא הגאולה? (על-כן, יש לציבור להיזהר ב"אמנים" אלו מאד מאד).

בענין זה של "אמן" אמרו חז"ל (שבת ב'): "כל העונה 'אמן' בכל כוחו – פותחין לו שערי גן עדן". ויש לומר, שעל-כך רמזה הגמרא (ברכות): "כל העונה 'אמן' יהא שמיה רבא מברך", מבטח לו שהוא בן העולם הבא", הנה "מבטח לו שהוא בן העולם הבא", סופי תיבות **אמן**. שכל העונה **אמן** – פותחין לו שערי גן עדן", והוא מזומן לחיי העולם הבא.

ראוי להוסיף שבפרשתנו, בפתוב "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום", הנה "לכן אמר", בחיבור תיבות מתקבל "אמן" – ללמדנו, שהעונה **אמן** זוכה לברית שלום מהקב"ה.

"פינחס הוא אליהו"

מסופר על אחד הצדיקים, שערך לעצמו גלות: לבש בגדי קבצן, נדד מעיר לעיר והתאכסן אצל יהודים רחמנים, שהכניסוהו בצל קורתם. באחד הימים הגיע לבית כנסת של אחת העירות בערב שבת, אבל שם אף איש לא טרח להזמין. הגבירים לא רצו להזמין "קבצן", שמראהו כה עלוב. רק יהודי פשוט אחד שבקש לקיים מצות הכנסת אורחים לשמה, קרא לו וארח אותו בשמחה.

לימים, כשסיים אותו הצדיק את גלותו, וגדולתו נודעה ברבים, הגיע שוב לאותה עירה. אלא שהפעם יצאו כל בני העירה לקבלו, והגבירים התחרו ביניהם על הזכות לארח את הצדיק בביתם. אולם הצדיק לא אבה(=רצה) לשמוע את הצעותיהם, והוא בחר להתארח דוקא אצל אותו יהודי פשוט שארחו בפעם הקודמת, אף-על-פי שלא ידע את טיבו האמיתי.

בדומה לזה מסביר כ"ק אדמו"ר רב שלום מפעלזא זי"ע את הנאמר במדרש "ילקוט שמעוני", אודות פינחס שהוא אליהו: אמר לו הקב"ה (לפינחס): אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה – אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתיד לתון(=לעשות) שלום ביני לבין בני, שנאמר (מלאכי ג', כג-כד): 'הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה'... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם'.

שואל כאן האדמו"ר, מדוע דוקא פינחס/אליהו יזכה להביא שלום לעתיד לבוא, בזמן הגאולה? הלא במשך דורות רבים היו הרבה צדיקים שמסרו את נפשם על קידוש השם...

אלא, משיב האדמו"ר מפעלזא: פינחס מסר את נפשו לעיני ששים רבוא מישראל, ועשה את מעשהו האמין בפרהסיא(=לעיני כל העם), ובכך קדש שם שמים ברבים. לכן מבקש הקב"ה להשיב לו מידה כנגד מידה, ולשלם לו שכר שיש בו פרסום לעיני כל ישראל. לפיכך יזכה פינחס דוקא לבשר על הגאולה העתידה, שתגיע לאזני העם כלו במהרה בימינו, **אמן**.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

בְּנֵי צִיּוֹן

עֲרַשׁ ק טז' תִּמּוֹן תִּשְׁע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:29 ר"ת 21:12

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"לְכֵן אָמַר: הֲנִנִּי נִתֵּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה', יב')

עַל הַפְּתוּב "לְכֵן אָמַר: הֲנִנִּי נִתֵּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיָּאל (מְתוּרָגִם): "וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מְלֶאךְ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבַשֵּׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבְיִן, אֵיךְ נִלְמַד הַדְּבָר שֶׁפִּינְחָס יִחִיָּה לְעוֹלָם וְלֹא יָמוּת, מֵהַפְּסוּק "הֲנִנִּי נִתֵּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"? רַבְּנוּ בַּחַיִּי מְבִיא בְּאוֹר עַל שְׂאֵלָה זוֹ בְּדֶרֶךְ רַמְזוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "שְׁמַעְתִּי שֶׁהַמְּלָה (=שְׁלוֹם) (הִיא) נוֹטְרִיקוֹן שְׂלֵא לְמוֹת' – וְזֶה מִחֻזַּק (אֶת) קַבְּלַת רו"ל (=חז"ל) כִּי פִּינְחָס זֶה אֱלֹהוֹ".

וְנִרְאֶה לִדְמֵי בִּיאוֹר חֲדָשׁ, אֵיךְ נִרְמָז כָּאֵן שֶׁפִּינְחָס/אֱלֹהוֹ יִחִיָּה לְעוֹלָם, עַל-פִּי מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ שֶׁל אֱלֹהוֹ הַנְּבִיא בְּצִרוּף הַמְּלִים "זְכוּר לְטוֹב".

וּמְקוֹר לְמְנַהֵג יִשְׂרָאֵל זֶה הוּא מֵהַפְּתוּב בְּגִמְטְרָא (בְּרֻכּוֹת ג'): "בָּא אֱלֹהֵינוּ (הַנְּבִיא) זְכוּר לְטוֹב וְשָׁמַר לִי עַל הַפְּתָח". וְכֵן, בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן יֵשׁ נוֹהֲגִים לִדְמֵי: "הִרְחַמְנָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב...". וְכֵן הַמְּנַהֵג לִדְמֵי בְּבִרְתִי הַמִּלָּה: "זֶה הַכֶּסֶף שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב".

אִם כֵּן, צָרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּן. מְדוּעַ בְּחֵרוֹ חו"ל לְצַרְף לְשִׁמּוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ אֶת הַמְּלִים "זְכוּר לְטוֹב", וְלֹא "זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה", אוֹ "עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם", כְּנֶהֱוֶה אֲצֵל שְׂאֵר הַצְּדִיקִים?

בְּסִפְר "דְּבַשׁ לְפִי" לְהַגְהֵ"ק הַחִיד"א (מְעַרְכַת א', אוֹת טו"ב) הוּא מְבַאֵר בְּשֵׁם הַמְּקוּבָּלִים, שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת אֱלֹהֵינוּ בְּאַרְבַּע הַתִּיבּוֹת "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב". שְׁכֵן, אַרְבַּע תִּיבּוֹת אֵלוּ עוֹלוֹת לְגִמְטְרִיָּה שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת. וְזֹאת, כְּדִי לְרַמֵּז לָנוּ שְׂאֵלָה הַנְּבִיא, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, מְבַטֵּל אֶת אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ שֶׁל עֶשׂוֹ, שֶׁהֵם אַרְבַּע מֵאוֹת כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה (כְּפִי שְׁמוּבָא (בְּרֵאשִׁית לב', ו'): "בְּאֵנוּ אֶל אַחִיךָ אֶל עֶשׂוֹ וְגַם הַלֵּךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ").

וְכִפִּי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַחִיד"א: "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב' הֵם אַרְבַּע תִּיבּוֹת, וְזֶה סוּד 'אֱלֹהֵינוּ בְּאַרְבַּע'. פִּירוּשׁ, שְׂאוּמְרִים אַרְבַּע תִּיבּוֹת "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב", וְהֵם גִּמְטְרִיָּא אַרְבַּע מֵאוֹת, שֶׁמְכַנֶּיֶע קְלִיפַת עֶשׂוֹ, שִׁישׁ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ... וּבְלִקוּטֵי גוּרֵי הָאֵרִיזוֹ"ל, כְּתָב יָד, רְאִיתִי סוּדוֹת וְרַמְזִים מְשֻׁמּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּכִמָּה אוֹפְנִים בְּתִיבּוֹת אֵלוּ" 'אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב".

עַל-פִּי הָאָמוֹר, יוֹמְתָק לָנוּ לְהִבְיִן מְדוּעַ דּוֹקָא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא הוּא שִׁיבְשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. שְׁכֵן, כִּידוּעַ הַגְּלוּת הַרְּבִיעִית שְׂאֵנוּ שְׂרוּיִים בְּתוֹכָהּ, הִיא גְלוּת אָדוֹם, שֶׁהִיא קְלִיפַת עֶשׂוֹ הַרְּשָׁע, שֶׁהִיא עֶשׂוֹ הוּא אָדוֹם (כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית כה', ל'): "וַיֹּאמֶר עֶשׂוֹ... הֲלִעֵיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה... עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אָדוֹם").

וּמַעֲתָה, כִּינּוֹן שְׂאֵלָה הַנְּבִיא, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, מְבַטֵּל אֶת אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ שֶׁל קְלִיפַת עֶשׂוֹ, לְכֵן דּוֹקָא לּוֹ נֶאֱחָה וְלוֹ יָאֵה לְבַשֵּׁר לָנוּ עַל בְּשׁוּרַת הַגְּאוּלָּה, אַחַר שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ בְּטֵל אֶת כּוֹחוֹ שֶׁל עֶשׂוֹ הַרְּשָׁע.

כְּדֶרֶכָה שֶׁל תּוֹרָה, הַנְּדַרְשָׁת בְּשַׁבְעִים פָּנִים, הֵבֵה נִתְבוּנָן בְּמִדְרַשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה כו', ד'), שֶׁם כְּתוּב: "אִם יֹאמֶר לָךְ אָדָם: (הִיתָכֵן) שְׂאֵלָה לֹא חָטָא אָדָם רֵאשׁוֹן, וְאָכַל מֵאוֹתוֹ עֵץ (הַדַּעַת), הֲיָה חַי וְקַיִם לְעוֹלָם? אָמַר לוֹ אַתָּה, (כֵּן), כִּבֵּר הֲיָה אֱלֹהֵינוּ, שְׂלֵא חָטָא, וְהוּא חַי וְקַיִם לְעוֹלָם".

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְכַאֵן, שְׂאֵלָה הַנְּבִיא הוּא עֲדוּת נֶאֱמָנָה, שְׂאֵם לֹא הִיא חוֹטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵץ הַדַּעַת, הִיא חַי וְקַיִם לְעוֹלָם וְלִנְצַח נְצַחִים. וְרַק מִפְּנֵי הַחָטָא נִתְחַיֵּב הוּא מִיתָה, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּפִרְשַׁת הַבְּרִיאָה (בְּרֵאשִׁית ב', יז'): "וַיִּמְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת".

וְכָתַב עַל-כֵּן הַ"אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ, בְּלִשׁוֹן קוּדְשׁוֹ (בְּרֵאשִׁית ג', יד'): "יֵשׁ לָךְ לְדַעַת, כִּי אִם לֹא הִיא אָדָם אוֹכֵל מִעֵץ הַדַּעַת, הִיא מְצוּי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן כְּאַחַת, כְּאָדָם הָדָר בְּבֵית וּבְעַלְיָה (=קוֹמָה שְׁנִיָּה). וְכִשְׁחָטָא נְגַשָּׁם (=הַפֶּךָ גְּשָׁמִי), וְאִינוּ יְכוּל לְדוֹר בְּשִׁנְיָהֶם יַחַד (בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן), אֲלֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפְנֵי עַצְמוֹ,

וכשירצה לעלות עליה (=לעולם העליון), צריך השתנות הגשם (=הגוף), (ו) היא **מיתה** האדם".
 ובמקום אחר ("בחקתי") כותב "אור החיים" הקדוש: "כשברא ה' (את) אדם הראשון בעולם הזה, לא בראו לשבת בעולם הזה לעולמי עד... אלא היתה הכונה כי עלה יעלה לשמים ולאוצרות החיים בעת אשר יחפוץ, ויהיה כמי שדר בבית ועליה על גבה (=בבית עם שתי קומות). וכשירצה לעלות ולהשתעשע – יעלה (לעולם העליון), כמו שמצינו, שעלה אליהו בסערה השמימה. (ואולם), על-ידי **החטא**, הוצרך (האדם) להפשיט עורו מעליו, ויניח הגוף בעולם הזה (בקבר). והודיע הפתוב פאן כי בהתעצמות האדם בעסק התורה, יכול להשיג... שלא ירגיש **במות**, אלא כאדם ההולך ממקום למקום, ותמצא (זוה"ק, ח"ב קעד'), שהצדיקים אינם מרגישים בצער הפרידה (של הנשמה מהגוף), על דרך אומרו (קהלת ה', יא): 'מתוקה שנת העובד'. כי מי שהוא עובד ה', שנתו, שהיא **המיתה**, מתוקה וערבה עליו... הנה לך אליהו (הנביא) שעל-ידי התעצמות תורתו לא מת (אלא עלה בסערה לשמים ללא **מיתה**)".

וצריך להבין, מה התועלת בכך שיחיה האדם בשני העולמות, בבחינת בית ובעליה (=קומה שניה)?
 כדי להבין ענין זה, נקדים להביא מה שידוע לנו מפי הספרים הקדושים, כי שרש נשמת האדם, במלוא הודה והדרה, נשאר למעלה בשמים, בגבהי מרומים, ואינו יורד כלל למטה. ומה שיורד למטה בארץ להתלבש בתוך הגוף, אינו אלא ענף משרש הנשמה, שהוא חלק קטן מאד של הנשמה, המתלבש בגוף האדם.
 והנה, כאשר האדם זוכה לקדש את החלק הקטן הזה של הנשמה שבתוך גופו, על-ידי עסק התורה והמצוות – אזי מתקשרים שני חלקי הנשמה – החלק שלמעלה, שהוא כאמור העיקר, והוא שרש הנשמה, עם החלק שלמטה, שהוא הקטן, והוא הענף של הנשמה. ואז, על-ידי **ההארה העצומה** שמאירה כל נשמתו בתוך גופו, יכול האדם להתעלות עוד ועוד בהשגות התורה ובעבודת ה'.

הגה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א, מביא בספרו הקדוש "אגרא דכלא" (פרשת בהעלותך) את מה שאמר המגיד הקדוש, רבי דב בער ממזריטש, על הפתוב (במדבר י', ב'): "עשה לך שתי חצוצרות כסף...".
 ומבאר ה"אגרא דכלא" את פונת המגיד הקדוש: "הנה, הנפש היורדת לגוף האדם היא מהשכינה, אם הבנים... והנה הנשמה... הגם שיורדת לגוף האדם, עם כל זה תשאר בצורתה במלכות שמים, אם הבנים. על-כן תקרא הנשמה 'שתי חצאי צורות' – חציה למעלה וחציה למטה... וזה 'עשה לך שתי חצוצרות' – הינו שתי **חצאי צורות כסף**, שיהיו (נכספים) משתוקקים זה לזה, זה לקבל וזה להשפיע, ויהיה מלכו"ת שמים שלמה, והכל על-ידי קיום המצוות...".

מדבריו הקדושים אנו למדים, שיש לכל אדם שני חלקי נפשות – אחד למטה, בתוך הגוף הגשמי, ואחד למעלה, בשמים. אולם, אומר ה"אגרא דכלא", כאשר האדם בעולם הגשמי מקים את מצוות התורה, הוא גורם לחלק הנפש שלו, שבשמים, להאיר על אותו החלק אשר נמצא למטה בגוף, המשתוקק למקורו אשר נמצא בשמים. וזהו שאמר המגיד הקדוש רבי דב בער ממזריטש זיע"א: "עשה לך שתי חצוצרות כסף" (במדבר י', ב). "חצוצרת" – שני **חצאי צורות**, שהם שני חלקי הנפש, למטה ולמעלה. "**כסף**" – שהם נכספים ומשתוקקים זה לזה.
 ויש להרחיב פאן את דבריו הקדושים. שהנה, כאשר נתבונן, נשכיל להבין שחלק הנשמה שבשמים (שאינה מתלבשת בגוף), יש לה מעלה גדולה, שהרי היא תמיד נשארת בקדושתה, מאחר ואין היא מקבלת פגם על-ידי **העונות** של הגוף. ואולם יש לה חסרון גדול שאין היא יכולה לקים את המצוות על-ידי איברי הגוף, שהרי היא למעלה בשמים. לעומת זאת, חלק הנשמה המתלבש בגוף האדם, יש לה מעלה גדולה מאד. שכן, יכולה היא לעסוק בתורה ולקיים מצוות בפועל על-ידי איברי הגוף. אף לעומת זאת, יש לה גם חסרון גדול. שכן, היא מקבלת פגם על-ידי **העונות** של הגוף.

וזהו ביאור הפתוב: "עשה לך שתי חצוצרות כסף" (במדבר י', ב). "חצוצרת" – שני חצאי צורות, שהם שני חלקי הנפש, למטה ולמעלה. "**כסף**" – שהם נכספים ומשתוקקים זה לזה. כי כאשר הנשמה שבתוך הגוף תעבוד את ה', ותוסיף קדושה על קדושתה – אזי ישתוקקו שני חלקי הנשמות להתחבר יחד כדי להאיר זה לזה. הנשמה התחתונה תאיר **באור התורה** והמצוות שרכשה בגוף לנשמה העליונה שבשמים. ואילו הנשמה העליונה תאיר **מאורה הגדול** שמקבלת בעולם העליון לנשמה התחתונה שהיא בארץ.
 אבל צריך לדעת, שאם חלק הנשמה שבתוך הגוף מקבלת חלילה פגם על-ידי **עונות** הגוף, הנה, על-ידי כך

נעשה מסך המבדיל בין שני "חצאי הצורות" (=חלקי הנשמה). שכן, שרש הנשמה הנמצאת בשמים רוצה לעמוד בקדושתו, ואינו חפץ להיפגם על-ידי **עונות** הגוף.

ומעתה יאיר לנו להבין את התועלת הגדולה, לחיות בשני העולמות כאדם הדר בבית ובעליה (=קומה שניה). שכן, על-ידי כך היו יכולים שני חלקי הנשמה להתקשר יחד בחיבור גמור, בכל עת שרק ירצו, ועל-ידי כך **להאיר** זה לזה מאורם.

אולם, לצערנו, על-ידי **חטא** עץ הדעת נעשה פירוד בין שני חלקי הנשמה, שהם שני חצאי צורות. שכן, אף שהם משתוקקים להאיר זה לזה, הם רחוקים מרחק גדול, ואין הם יכולים להתחבר חיבור גמור, אלא על-ידי המיתה, אשר אז עוזבת הנשמה התחתונה את הגוף והעולם הזה, ומתחברת עם שרש הנשמה למעלה בשמים. על-פי האמור, נשכיל להבין, שאלהו הנביא זכה להיות היחיד שחי בשני העולמות גם יחד כאדם הדר בבית ובעליה (=בבית עם שתי קומות).

וזהו שאמר הזוהר הקדוש (ויקהל קצו): "מי עלה שמים וירד" (משלי ל, ד), זה אליהו הנביא, שנאמר בו 'ויעל אליהו בסערה השמים'. שכן, לא היה אדם בעולם שעלה לשמים בלבוש מלאך, ושב וירד אדם, כפי שעשה אליהו הנביא.

אולם, שואל רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) שם: איך יעלה על הדעת, שאלהו עלה בגופו החומרי לשמים? הלא השמים אינם סובלים אפילו גרעין פחדל מן הגוף החומרי?

וכפי דברי הזוהר (ויקהל קצו, מתורגם): "וכי איך יכול אליהו לעלות לשמים? והרי השמים לא יכולים לסבול אפילו גרעין של חרדל מהגוף של העולם הזה? ואתה אומר "ויעל אליהו בסערה השמים".

אלא, מתרץ רשב"י, שאלהו, בהעלותו השמימה, פשט את הגוף הגשמי (והשאירו במקום מיוחד בין ארץ ושמים), ונתלבש בלבוש רוחני להיות בין המלאכים. ורק כאשר הוא יורד למטה, לעולם הזה, בשליחות הקב"ה, הוא פושט את הלבוש הרוחני, ומתלבש בגופו החומרי המזופך.

וזהו שאמר הקב"ה לפינחס, הוא אליהו: "הנני נתן לו את בריתי שלום". "שלום", נוטריקון **שלא למות** – שיחיה לעולם. שכן, בחטא עץ הדעת נעשה פירוד בין שני חלקי הנשמה. אולם, אליהו הנביא זכה לקבל מהקב"ה "את בריתי שלום" – דהינו, שישורור שלום ואחדות אצלו בין שני חלקי הנשמה, ועל כן חי הוא בשני עולמות, ויכול לעלות ולרדת כאדם שדר בבית ועליה (=קומה שניה), כמו אדם הראשון קודם החטא.

ויש עוד להוסיף מדברי האריז"ל ("ספר הלקוטים", האזינו), שהגאולה העתידה תלויה בתיקון חטא אדם הראשון, וזהו הטעם לכך שבגאולה העתידה תבטל גזירת המיתה מן העולם, והמצב יחזור להיות כמו שהיה טרם שחטא אדם הראשון, כפי שהתנבא הנביא (ישעיה כה, ח): "בלע **המות** לנצח ומחה אדני ה' דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר".

לפי זה יומתק לנו להבין מדוע בחר הקב"ה דווקא באלהו הנביא לבשר לישראל על הגאולה העתידה, כפי שכתוב (מלאכי ג, כג): "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". שכן, מאחר שאלהו הנביא זכה לחיות בשני העולמות גם יחד בבחינת בית ועליה (=קומה שניה). על-כן יש בכוחו **להשפיע** מכח קדושתו על ישראל שיזכו גם הם לחיות בשני עולמות.

וזהו שאמר הנביא: "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא". ומפרש הנביא את התועלת, "והשיב לב אבות על בנים" – "אבות" הם שורשי הנשמה שנשארו בשמים. ואילו ה"בנים" הם ענפי הנשמות שירדו להתלבש בתוך הגוף. וכשיבוא אליהו הנביא כדי לבשר על הגאולה, אזי "והשיב לב אבות על בנים" – הוא יחבר את שורשי הנשמות שבשמים, שהם בבחינת "אבות", עם ענפי הנשמות שבארץ, שהם בבחינת "בנים"/ענפים – כדי **שיאירו** זה לזה.

וזהו שרמזו הקב"ה לפינחס, הוא אליהו, "הנני נתן לו את בריתי שלום". דהינו, אליהו הנביא יזכה לבשר על הגאולה באחרית הימים, שאז הוא יעשה שלום גם אצל ישראל, בין שני חלקי נשמתם. שכן, בגאולה האחרונה יחיו ישראל בשני העולמות, בבחינת בית עם עליה, ויתחברו שני חלקי הנשמות.

והנה, על הכתוב ביום השני לבריאה (בראשית א, ז): "ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן", שואל ה"אגרא דכלה", מדוע לא נאמר כאן "**כי טוב**", כמו בכל מעשה הבריאה?

אֵלָא מְבַאֵר הוּא, שְׁהַטְעַם לְכַךְ שְׁלֹא נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁנִי "כִּי טוֹב" הוּא, כִּיּוֹן שְׁתַּכְלִית הַבְּרִיאָה הֵיחָה שְׁלֹא יִהְיֶה הַבְּדֵל בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים לַתַּחְתּוֹנִים. דְּהֵינּוּ, שְׁהַתַּחְתּוֹנִים יוּכְלוּ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, וְלָרֶדֶת לְמַטָּה לְלֹא שׁוּם רְקִיעַ/מְסָךְ הַמְּבַדֵּיל בֵּינֵיהֶם, כְּאֵדָם הֵדֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה (=קוֹמָה שְׁנִיָּה). אוּלָם, לְאַחַר שְׂרָאָה הַקַּב"ה שְׁעֵתִיד הָאָדָם לַחֲטוֹא וְלֹא יוּכַל לַעֲלוֹת וְלָרֶדֶת לְמַטָּה, עַל-כֵּן הַבְּדֵיל בְּיוֹם הַשְּׁנִי בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרְקִיעַ וַיְהִי כֵן". וְלָכֵן לֹא נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁנִי "כִּי טוֹב". שְׁכֵן, אֵין זֶה הַטוֹב הָאֲמִיתִי שִׁישׁ מְסָךְ וְהַבְּדֵלָה בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים לַתַּחְתּוֹנִים.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי נֶאֱמַר פְּעָמִים "כִּי טוֹב", כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וְלִמְקוֹה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב... וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב... וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב". וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּעָמִים "כִּי טוֹב"? וְתָרַץ עֲנִין זֶה ה"אֲגָרָא דְכָלָה" וְאָמַר, שְׁהַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי רוּמֵז עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה, שְׂאֵז יִבְנֶה בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי. וְכְפִי שְׁלִמְדֵנוּ יִתּוּקֵן אֵז עֲנִין זֶה שֶׁל הָרְקִיעַ/הַמְּסָךְ הַמְּבַדֵּיל בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים לְבֵין הַתַּחְתּוֹנִים, וְהַמְּצַב יַחֲזוֹר לְהִיּוֹת כְּמוֹ שְׁהִיָּה לְפָנֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת, שְׁהָאָדָם חֵי בְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ אָדָם הָגֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה. וְלָכֵן נֶאֱמַר בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּעָמִים "כִּי טוֹב": פְּעַם אַחַת עַל גְּמַר הַמְּלֹאכָה שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁנִי, דְּהֵינּוּ הַתִּיקוֹן עַל הַיּוֹם הַשְּׁנִי, שְׁלֹא נֶאֱמַר בּוֹ "כִּי טוֹב" מִחֲמַת הַפְּרוּד. וּפְעַם שְׁנִיָּה עַל גְּמַר מְלֹאכָה שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא בְּנִין בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי. וְכְפִי דְבָרֵי ה"אֲגָרָא דְכָלָה": "וּמִפְּנֵי מָה לֹא נֶאֱמַר 'כִּי טוֹב' בְּיוֹם הַשְּׁנִי? לְפִי שְׁלֹא הִיָּה נְגַמַר מְלֹאכַת הַמַּיִם... וְדָבַר שְׁלֹא נְגַמַר אֵינוּ בְּמִלּוּאוֹ וְטוֹבוֹ. וּבְיוֹם (הַ)שְּׁלִישִׁי... כְּפַל בּוֹ 'כִּי טוֹב' ב' פְּעָמִים – אַחַת לְגַמַר מְלֹאכַת (הַיּוֹם) הַשְּׁנִי, וְאַחַת לְגַמַר מְלֹאכַת הַיּוֹם (הַשְּׁלִישִׁי)".

וּמַעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לֹמַר אֶת שְׁמוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ בְּתוֹאֵר "אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב". שְׁכֵן, הַדְּבַר בָּא לְלַמְדֵנוּ, שְׂאֱלֵינוּ הַנְּבִיא, שְׁזָכָה לְחִיּוֹת בְּשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת כְּאֵדָם הֵדֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה, הוּא שְׂיִבְשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִישִׁית, שְׂאֵז יִתּוּקֵן "כִּי טוֹב" הַחֲסֵר שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁנִי. וְיִתְמַמֵּשׁ ה"כִּי טוֹב" שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי (=בְּנִין בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ). וְכְפִי שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים בְּבִרְכַת הַמְּזוּן: הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב, וַיִּבְשֵׁר לָנוּ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת". הִנֵּה, "בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת" בְּלָשׁוֹן רַבִּים (עַל פְּעָמִים "כִּי טוֹב"). שְׁכֵן, אֵז יִבְשֵׁר לָנוּ אֱלֵינוּ הַנְּבִיא עַל הַתִּיקוֹן הַשְּׁלֵם בְּגְאוּלָּה הָעֵתִידָה בְּבִנְיַן הַבְּיַת הַשְּׁלִישִׁי, שְׂאֵז נִזְכָּה לְדוֹר בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּאֵדָם הֵדֵר בְּבֵית וּבְעֲלִיָּה (=קוֹמָה שְׁנִיָּה), בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"פִּינְחָס הוּא אֱלֵינוּ"

מְסוּפָר עַל אַחַד הַצְּדִיקִים, שְׁעָרָךְ לַעֲצָמוֹ גְלוּת: לְבַשׁ בְּגָדֵי קַבְצוֹן, נִדְד מַעִיר לְעִיר וְהַתְּאָכְסוֹן אֶצֶל יְהוּדִים רַחֲמָנִים, שְׁהַכְּנִיסוּהוּ בְּצֶל קוֹרְתָם. בְּאַחַד הַיָּמִים הִגִּיעַ לְבֵית כְּנֶסֶת שֶׁל אַחַת הָעִירוֹת בְּעָרֵב שַׁבָּת, אֶבֶל שָׁם אָף אִישׁ לֹא טָרַח לְהַזְמִינוֹ. הַגְּבִירִים לֹא רָצוּ לְהַזְמִין "קַבְצוֹן", שְׁמִרְאָהוּ כַּה עֲלוּב. רַק יְהוּדֵי פְּשוּט אֶחָד שְׁבָקֵשׁ לְקַיֵּם מְצוֹת הַכְּנֶסֶת אוֹרְחִים לְשָׂמָה, קָרָא לוֹ וְאַרְחֵ אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה. לְיָמִים, כְּשִׁסִּים אוֹתוֹ הַצְּדִיק אֶת גְלוּתוֹ, וּגְדוּלְתוֹ נוֹדְעָה בְּרַבִּים, הִגִּיעַ שׁוֹב לְאוֹתָהּ עִירָה. אֵלָא שְׁהַפְּעַם יָצְאוּ כָל בְּנֵי הָעִירָה לְקַבְּלוֹ, וְהַגְּבִירִים הַתַּחֲרוּ בִּינֵיהֶם עַל הַזְּכוּת לְאַרְחֵ אֶת הַצְּדִיק בְּבֵיתָם. אוּלָם הַצְּדִיק לֹא אָבָה (=רָצָה) לְשִׁמּוֹעַ אֶת הַצְּעוּתֵיהֶם, וְהוּא בָּחַר לְהַתְּאַרְחֵ דוֹקָא אֶצֶל אוֹתוֹ יְהוּדֵי פְּשוּט שְׂאֶרְחוּ בְּפַעַם הַקּוֹדֶמֶת, אָף-עַל-פִּי שְׁלֹא יָדַע אֶת טִיבוֹ הָאֲמִיתִי.

בְּדוּמָה לְזֶה מְסַבֵּיר כ"ק אַדְמו"ר רַב שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא זי"ע אֶת הַנְּאָמַר בְּמִדְרַשׁ "יִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי", אוֹדוֹת פִּינְחָס שְׁהוּא אֱלֵינוּ: אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נִתַּת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבִינֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה - אָף לְעֵתִיד לְבּוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתוֹן (=לַעֲשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינֵי לְבִין בְּנֵי, שְׂנֶאֱמַר (מְלֹאכֵי ג', כִּג'-כִּד'): 'הִנֵּה אֲנִכִי שֹׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנֵי בּוֹא יוֹם ה'... וְהַשִּׁיב לְבַ אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

שׁוֹאֵל כָּאֵן הַאֲדְמו"ר, מְדוּעַ דוֹקָא פִּינְחָס/אֱלֵינוּ יִזְכָּה לְהַבִּיא שְׁלוֹם לְעֵתִיד לְבּוֹא, בְּזִמְן הַגְּאוּלָּה? הֲלֹא בְּמִשְׁךְ דוֹרוֹת רַבִּים הָיוּ הַרְבֵּה צְדִיקִים שְׁמַסְרוּ אֶת נַפְשָׁם עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם... אֵלָא, מְשִׁיב הַאֲדְמו"ר מְבַעֲלָזָא: פִּינְחָס מְסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְעֵינֵי שְׁשִׁים רַבּוֹא מִיִּשְׂרָאֵל, וְעָשָׂה אֶת מַעֲשָׂהוּ הָאֲמִיץ בְּפִרְהֶסְיָא (=לְעֵינֵי כָל הָעָם), וּבְכַךְ קִדַּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּרַבִּים. לָכֵן מְבַקֵּשׁ הַקַּב"ה לְהַשִּׁיב לוֹ מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, וְלִשְׁלֵם לוֹ שְׂכָר שִׁישׁ בּוֹ פְּרָסוּם לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל. לְפִיכָךְ יִזְכָּה פִּינְחָס דוֹקָא לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה, שְׁתִּגִּיעַ לְאִזְנֵי הָעָם כְּלוֹ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן.

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

(תהילים קלו' טז')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

צִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:29 ר"ת 21:12

ערש"ק טז' תמוז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הפְּטָרָה: "ויד ה' היתה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לָכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כח' יב') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

על הפתוב, "לָכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", נְמָסַר בְּמִסּוּרָה, שְׁבַמְלָה "שְׁלוֹם", ה-ו' שֶׁל "שְׁלוֹם" היא קְטִיעָא (=חצויה לשנים) וּפְּכִי דְבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל "בְּעַל הַטּוֹרִים": "ו' קְטִיעָא, כִּי פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהּ. וְכֵן 'אֱלֹהֵי' פְּתִיב, חֲסַר ו', וְיַעֲקֹב מְלֵא ו', שְׁנִטְל (נְעֻקֹּב) ו' מֵאֱלֹהֵי לְמִשְׁכּוֹן, עַד שְׁיָבֹא עִם הַמְּשִׁיחַ, וְיִגָּאֵל אֶת בְּנָיו. וְזֶהוּ 'יִגָּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל' (תהילים יד', ז'): 'יִשְׂמַח', אוֹתִיּוֹת 'מְשִׁיחַ', לְרְמוּז, שְׁיִשְׂמַח (נְעֻקֹּב) לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, וְיַחֲזִיר (אֶת) הַ(אוֹת) ו', וְיִהְיֶה (שֵׁם) אֱלֹהֵי שְׁלָם. וְזֶהוּ 'אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם' - 'שְׁלוֹם' בְּגִמְטְרִיָּה זָהוּ מְשִׁיחַ".

וְהַפְּנִיָּה הִיא עַל מָה שֶׁפְּתוּב בְּפְרֻשַׁת "בְּחֻקֵּי" (נִקְרָא כו', מבי): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר וְהֶאֱרַךְ אֲזָכֹר", שְׁכֵן צָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ פְּתוּב כָּאֵן "יַעֲקֹב" מְלֵא עִם ו'! וּפְרָשׁ רַש"י, שֶׁכְּדֵי לְהַבְטִיחַ לְבָנָיו אֶת הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה, לְקַח יַעֲקֹב אֲבִינוֹ אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵי הַנְּבִיא כְּעֶרְבוֹן, עַד שְׁיָבֹשֶׁר אֶת הַגְּאוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל. וּפְכִי דְבָרֵי רַש"י (בְּתוֹסֶפֶת בִּיאור): בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת נִכְתָּב יַעֲקֹב מְלֵא, עִם ו', וּבְחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת פְּתוּב אֱלֹהֵי חֲסַר, בְּלִי ו' (=אֱלֹהֵי). וְזֹאת, כְּדֵי לְרְמוּז לָנוּ, שְׁיַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְקַח עֶרְבוֹן - אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵי - עַד שְׁיָבֹא אֱלֹהֵי וּיְבַשֶּׁר אֶת גְּאוּלַּת בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי רַש"י הַקְּדוֹשׁ, שְׁיַעֲקֹב אֲבִינוֹ נִטְל מִשְׁכּוֹן/עֶרְבוֹן מֵאֱלֹהֵי - אֶת הָאוֹת ו'. וְלָכֵן נִקְרָא אֱלֹהֵי בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם "אֱלֹהֵי", וְאֵילוּ יַעֲקֹב נִקְרָא בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כָּל זֹאת, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שְׁאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יָבֹא וּיְבַשֶּׁר לְיִשְׂרָאֵל, לְעֵתִיד לְבֹא, עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה.

לְפִי זֶה מְבָאֵר "בְּעַל הַטּוֹרִים", כִּי מָה שֶׁהַבְטִיחַ הַקַּב"ה לְפִינְחָס - "לָכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" - "שְׁלוֹם" עִם אוֹת ו' קְטוּעָה, הוּא כְּדֵי לְרְמוּז לּוֹ שְׁיִזְכֶּה לְהִיוֹת אֱלֹהֵי, וְהָאוֹת ו' נִקְטָעָה מִשְׁמוֹ (עַל-יְדֵי יַעֲקֹב אֲבִינוֹ כְּעֶרְבוֹן) וְלָכֵן עֲתָה שְׁמוֹ אֱלֹהֵי, כָּל זֹאת עַד שְׁיָבֹא וּיְבַשֶּׁר לְיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ רְמַז הַקַּב"ה עַל עֲנָן זֶה (=שְׁיַעֲקֹב לְקַח עֶרְבוֹן אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵי הַנְּבִיא), וְדוֹקָא מֵה-ו' הַקְטִיעָה שֶׁל תִּיבַת "שְׁלוֹם"?

תְּחִלָּה, נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" אוֹמֵר, בְּשֵׁם סֵפֶר הַפְּלִיאָה, שֶׁלְעֵתִיד לְבֹא יוֹצִיא אֱלֹהֵי הַנְּבִיא גַם אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְיִשְׂאֵר מֵעֵשׂוֹ עֵשׂ (=נְחַל קָטָן שֶׁלֹּא נִרְאָה לְעֵין). וְזֹאת, כְּפִי שְׁרומֵז הַפְּתוּב (שְׁעִיָּה נ', ט'): "הֵן כָּלֶם כְּפָגַד יָבֵלוּ, עֵשׂ יֵאכְלֶם". (וְרומֵז הַפְּתוּב בְּתִיבָה "יָבֵלוּ", שֶׁהִיא אוֹתִיּוֹת "בְּלִי ו'"). דְּהִינוּ, עֵשׂוֹ יִשְׂאֵר גַם לֵאלֹהֵי הָאוֹת ו'. (ר' מִשָּׁה יִבְנִיאֵלִי).

וְאוֹלָם, אֶת אוֹתָהּ הָאוֹת ו' שְׁיוֹצִיא אֱלֹהֵי מֵעֵשׂוֹ הוּא יִמְסוֹר לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְשְׁמוֹ יִהְיֶה מְלֵא - "יַעֲקֹב" - כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (נִקְרָא כו', מבי): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וְלָכֵן כְּאִמּוֹר נִקְרָא אֱלֹהֵי בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם "אֱלֹהֵי", וְאֵילוּ יַעֲקֹב נִקְרָא בְּחֻמְשָׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כָּל זֹאת, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שְׁאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעֵתִיד לְבֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְיִשְׂאֵר מֵעֵשׂוֹ עֵשׂ.

וְזֶהוּ שְׁאִמְר יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְעֵשׂוֹ הַרְשָׁע (בְּרַאשִׁית לג', יד'): "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עַבְדּוֹ... עַד אֲשֶׁר אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה". שְׁכֵן, "אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה", סוֹפֵי תִיבּוֹת אֱלֹהֵי, לְרְמוּז עַל הַמְּשָׁכּוֹן שֶׁל הָאוֹת ו' שְׁנִטְל יַעֲקֹב מֵאֱלֹהֵי, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שְׁאֱלֹהֵי הַנְּבִיא יָבֹא לְבַשֶּׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה, מְגִלוֹת אָדוּם (=הוּא עֵשׂוֹ) שְׁאֵז יוֹצִיא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ. וְעַל-יְדֵי כֵן יִתְבַטְּלוּ עֵשׂוֹ וְזָרְעוֹ לְגַמְרִי, בְּבַחֲיִנַת "כְּפָגַד יָבֵלוּ, עֵשׂ יֵאכְלֶם".

וְהִנֵּה מְצִינוּ שֶׁפְּתוּב בְּמִדְרָשׁ תְּהִילִים (קכ', ו'): "רַבַּת שְׁכָנָה לָהּ נִפְשֵׁי עִם שׁוֹנֵא שְׁלוֹם. וְכִי יֵשׁ אָדָם שׁוֹנֵא שְׁלוֹם? (וְעוֹנִים חז"ל), עֵשׂוֹ שׁוֹנֵא שְׁלוֹם".

לְפִי זֶה, מְבָאֵר הַ"אֲגָרָא דְכָלָה", שְׁמַטְעַם זֶה נְמָסַר בְּמִסּוּרָה, שְׁצָרִיךְ לְכַתּוּב "הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", "שְׁלוֹם" עִם ו' קְטִיעָא. שְׁכֵן, "שְׁלוֹם" בְּגִמְטְרִיָּה "עֵשׂוֹ", שֶׁהוּא שׁוֹנֵא וּמִתְנַגֵּד לְשְׁלוֹם. וְזֹאת, כְּדֵי לְרְמוּז שְׁבְּגְאוּלָּה הַקְּרוּבָה עֲתִיד פִּינְחָס, הוּא אֱלֹהֵי, לְקְטוּעַ אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְלִתַּת אוֹתָהּ לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ.

וְרַאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁפְּתוּב בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁלְפָל קְלִיפָה (=כַּחַס טוֹמָאָה) חִיבַת לְהִיוֹת חִיּוּת (=נִצּוּץ) מְצַד הַקְּדוּשָׁה, הַמְּחִיָּה אוֹתָהּ (כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (נְחֻמָּה ט', ו'): "וְאֵתָהּ מְחִיָּה אֶת כָּלֶם"). שְׁכֵן, לֵאלֹהֵי נִצּוּץ כְּזֶה,

אין **לקליפה** קיום, והיא תתבטל מן העולם. לכן, כֹּאֲשֶׁר מְגִיעַ הַזְּמַן שְׁעוֹלָה בְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְבַטֵּל אֶת הַקְּלִיפָה, מוֹצֵיא הַקַּב"ה אֶת הַנִּיצוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁמְחַיֶּה אֶת הַקְּלִיפָה, וְהִיא מִתְבַּטֵּלַת בִּיטוּל גָּמוּר כְּעַפְרָא דְאַרְעָא (=כַּעֲפֹר הָאָרֶץ).

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שְׁהָאוֹת ו' הֵיא הַחַיּוֹת שֶׁל קְלִיפַת עֵשׂוֹ, כְּפִי שְׁכוּתָב הַזֶּהָר שֵׁם (מִתּוֹרָגִם): "סִימָן שֶׁל חַיִּים אֵינוֹ שׁוֹרָה, אֲלָא בְּאוֹת אֲמַת. וְמִי הִיא אוֹת אֲמַת? זֹה הָאוֹת ו', מִשּׁוּם שֶׁבָּה שׁוֹרָה (=יֵשׁ) חַיִּים". הִנֵּה כִּי כֹן, זֶהוּ בִּיאור הָאוֹת ו' הַנִּמְצָאָת בְּשֵׁמוֹ שֶׁל "עֵשׂוֹ", כִּי הַשֶּׁקֶר שֶׁל קְלִיפַת עֵשׂוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְקִים בְּלִי שְׁתֵּהִיָּה בּוֹ הָאוֹת ו', הַמְחַיֶּה אוֹתוֹ. אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כֹּאֲשֶׁר יִגִּיעַ קֶץ הַיָּמִים, תִּתְבַּטֵּל קְלִיפַת עֵשׂוֹ מִן הָעוֹלָם, כֹּאֲשֶׁר יוֹצֵיא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ (וְיִחַזְרְנָה לְעֵקֶב), וְיִשָּׂאֵר מִמֶּנּוּ רַק אוֹתוֹת "עֵשׂ", שְׂרוּמְזוֹת עַל בִּיטוּל חַיּוֹתוֹ, בְּבַחֲיַנֵּת "כְּבָגַד יִבְלוּ, עֵשׂ יֵאכְלֵם". הַשְּׁלוֹם - מְקוֹר הַבְּרָכוֹת

שְׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (עוֹקְצִין ג'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן חֲלֶפְתָּא: לֹא מִצָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲלָא הַשְּׁלוֹם, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים כט'): 'ה' עָז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם". וְלָכֵן, בְּבִרְכַת כְּהֻנִּים, לְאַחַר כָּל הַבְּרָכוֹת, מְסִימָן הַכְּתוּב בְּ"שְׁלוֹם" - כְּדִי לוֹמַר לָךְ שְׂאִין הַבְּרָכוֹת מוֹעִילוֹת כְּלוּם, אֲלָא אִם כֹּן יֵשׁ שְׁלוֹם בִּינֵינוּ. וְכֹן מְצִינוּ בְּדַבְרֵי הַ"כְּתָב סוֹפֵר" (בְּרֵאשִׁית טו', ה'), שְׁמִקּוֹר כָּל הַבְּרָכוֹת הוּא הַשְּׁלוֹם, וְכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: "וְהִנֵּה, בְּרַכְתָּ מִמּוֹן - שְׁפַע וּבְרָכָה זֹה בָּאָה בְּזִכּוֹת שְׁלוֹם. כְּדֹאמְרוּ חַז"ל (עוֹקְצִין): 'לֹא מִצָּא הַקַּב"ה כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲלָא הַשְּׁלוֹם', וְכְתִיב (תְּהִלִּים קמז, יד'): "הַשֵּׁם גְּבוּלָךְ שְׁלוֹם חֶלֶב חֻטִּים יִשְׁבִּיעַךְ', וְכְתִיב (עֵיֶקְרָא כ', ו'): 'וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצֵךְ". וְהִבִּיא הַרְה"ק הַשָּׂר שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא זִיע"א רְמָזוֹ עַל-כֵּן מִהַכְּתוּב "מֵאֲשֶׁר שְׂמַנָּה לַחֲמוֹ וְהוּא... - רֵאשִׁי תִיבוֹת שְׁלוֹם". דְּהֵינּוּ, הַרוּצָה שֶׁ"יִשְׁמָן לַחֲמוֹ" (=תְּגַדֵּל פְּרֻנְסָתוֹ) - יִרְדּוֹף אַחַר הַשְּׁלוֹם. (רֵאוּי לְצִיּוֹן, שְׁהִרְוָאָה חֻטִּים בְּחֻלּוֹמוֹ יִצְפָּה לְשְׁלוֹם. שְׁכֹן, הַחֻטִּים רוֹמְזִים לְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב "הַשֵּׁם גְּבוּלָךְ שְׁלוֹם חֶלֶב חֻטִּים יִשְׁבִּיעַךְ").

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף מָה שְׁכָתוּב רַש"י עַל חֲלוּם פְּרַעָה: "פְּרוֹת) 'יָפוֹת מִרְאָה' (הֵן) סִימָן לִימֵי הַשׁוֹבָע, שְׁהַבְּרִיּוֹת נִרְאוֹת יָפוֹת זֹה לְזֹה, שְׂאִין עֵין בְּרִיָּה צָרָה בְּחַבְרַתָּה...". דְּהֵינּוּ, הַ"סִימָן לִימֵי הַשׁוֹבָע" (=הַסְּגוּלָּה לְפְרֻנְסָה) הִיא "שְׁהַבְּרִיּוֹת נִרְאוֹת יָפוֹת זֹה לְזֹה" - כֹּאֲשֶׁר יֵשׁ אַחַדוֹת, אַהֲבָה וְשְׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל, כֹּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד, וְ"אִין עֵין בְּרִיָּה צָרָה בְּחַבְרַתָּה" - כָּל אֶחָד שְׂמַח בְּהַצְּלַחַת חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שְׁשֵׁתִי עֵינָיו שֶׁל הָאָדָם, אִין עֵין זֹה צָרָה בְּחַבְרַתָּה/בְּעֵין הַשְּׁנֵיָה. נִפְלָא לְצַרְף בְּזֹאת מָה שְׁכָתוּב "הַבֵּן אִישׁ חַי", שְׁהַמְלוּי שֶׁל אוֹתוֹת "שְׁלוֹם" (=שִׁי"ן לַמִּדָּה וְי"ו מִ"ם) הוּא בְּגַמְטְרִיָּה ק"נ(=150), בְּדִיוק כְּמַנְיֵן הַמְּלוּי שֶׁל אוֹתוֹת "עוֹלָם" (עֵי"ן וְי"ו לַמִּדָּה מִ"ם). וְזֹאת, כְּדִי לוֹמַר לָךְ, שְׁהַמְמַלָּא אֶת רְצוֹן ה' לְעַשׂוֹת שְׁלוֹם וְלְרְדּוֹף שְׁלוֹם, הִנֵּה, מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה, הַקַּב"ה יִמְלָא אֶת צִינּוֹרוֹת הַשְּׁפַע שֶׁל הָעוֹלָם, כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ לְאָדָם זֶה שְׁפַע רַב טוֹב שֶׁל בְּרָכָה וּפְרֻנְסָה. "תַּחַת אֲשֶׁר קִנָּא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵינוּ" (כְּה' יג'). "לְאַלְהֵינוּ", אוֹתוֹת לְאַלְהֵינוּ.

בַּעַת שֶׁהִיָּה הַ"חֲתָם סוֹפֵר" זַצ"ל מְנַהִיגִם שֶׁל כָּל בְּנֵי אוֹנְגְּאָרִין, הָרַב הַמְּקוֹמִי שֶׁל קַהֲלֵית "פְּעִזִּינְג" גִּיר גַּר צֶדֶק אֶחָד. וְהִנֵּה, לְאַחַר הַמִּלְחָה, לֹא נִפְסַק הַדָּם מִזוּבוֹ שֶׁל הַגֵּר. וְהֵיוּ לְאוֹתוֹ גַּר צֶדֶק יִיסוּרִים קָשִׁים וּמְרִים. בְּנוֹסָף, הִיָּה בְּסַפְנַת חַיִּים גְּדוּלָּה, שְׁכֹן, לֹא הִיָּתָה כָּל אֶפְשָׁרוֹת לְקְרוֹא לְרוֹפֵא, כִּי בְּאוֹתוֹ מְקוֹם הִיָּה חֶק, שְׁאֲסוֹר לְגִיר שׁוּם נִכְרִי בְּלִי רְשׁוּת הַמְּמַשְׁלָה. וְהָרַב הַמְּקוֹמִי שְׁגִיר אוֹתוֹ לֹא פָּנָה לְרְשׁוּיוֹת, מֵאַחַר וְיָדַע שֶׁלֹּא יִתְנוּ לוֹ אֶת הָאִישׁוּר לְכָךְ. וְהִיָּה פַחַד גְּדוֹל לְכָל הַיְּהוּדִים הַסְּמוּכִים לִישׁוּב הַהוּא. שְׁכֹן, אִם יָמוּת גַּר הַצֶּדֶק, וְיָדַע הַדָּבָר לְשִׁלְטוֹנוֹת, תַּתְּהוּהוּ מִכָּךְ סַפְנָה גְּדוּלָּה לְכָל הַיְּהוּדִים הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרִים הַלְלוּ.

כִּיּוֹן שְׁכָךְ, מִיָּד נִסָּע אוֹתוֹ הַרְבֵּ לַ"חֲתָם סוֹפֵר", וְסִפֵּר לוֹ עַל הַסַּפְנָה הַגְּדוּלָּה שֶׁבָּה הֵם נִתּוּנִים. אָמַר לוֹ הַגָּאוֹן זַצ"ל, שְׂאִין שׁוּם עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה, אֲלָא רַק שְׁהוּא וְהִגֵּר יִקְחוּ עֲגָלָה וְיִסְעוּ לְנֶהָר "דוּנָא", וְשִׁנִּיָּהּ יִפְלוּ לְנֶהָר עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם. הָרַב וְהִגֵּר שְׁמַעוּ אֶת דְּבָרֵי הַ"חֲתָם סוֹפֵר", וְהַסְּכִימוּ לְעֲצָה זֹה, וּמִיָּד פָּנוּ לְנִסְוֵעַ אֶל הַנֶּהָר. וְהִנֵּה, בְּהִיוֹתָם בְּדָרְךְ, סְמוּךְ לְנֶהָר, פָּגַע בָּהֶם אִישׁ זָקֵן אֶחָד, וְשָׂאֵל אוֹתָם, לְהִיכֹן הֵם נוֹסְעִים, וְהִלָּא כָּאֵן הוּא סַפְנָה גְּדוּלָּה מִחֲמַת הַנֶּהָר הַשׁוֹטֵף וְהַסּוֹעֵר! אוֹלָם הֵם לֹא הִשְׁגִּיחוּ בְּדַבְּרָיו.

אוֹלָם, אוֹתוֹ זָקֵן הַפְּצִיר בָּהֶם, וְלָרֹב הַתְּפַצְרוֹת סִפְרוּ לוֹ עֲצַת הַגָּאוֹן הַ"חֲתָם סוֹפֵר" ז"ל. עָמַד לָהֶם אוֹתוֹ זָקֵן, וְאָמַר: "וְהִלָּא אֲנִי מוֹהֵל מוֹמָחָה, וְיֵשׁ לִי עֵפֶר שְׁזוֹרְקִים עַל מְקוֹם הַמִּלְחָה, וְנִפְסִיק הַדָּם מִיָּד". וְכָךְ עָשָׂה. מִיָּד שָׁם אֶת הָעֵפֶר עַל מְקוֹם הַמִּלְחָה, וּמִיָּד נִעְצַר הַדָּם, וְנִרְפָּא אוֹתוֹ הַגֵּר.

וְהָרַב וְהִגֵּר שְׂמַחוּ שְׂמַחָה גְּדוּלָּה, וְרָצוּ לְקַחַת אֶת הַזָּקֵן וְלְהוֹלִיכּוֹ לְמַחוּז חֲפָצוֹ, אֲךְ מִיָּד הוּא נִעְלָם לָהֶם. וְהִבִּינוּ שְׂאוֹתוֹ זָקֵן הוּא מִלְאָךְ הַבְּרִית אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ, שְׂבָא לְהוֹשִׁיעֵם.

וְהִנֵּה, כֹּאֲשֶׁר חָזְרוּ לְבֵית הַ"חֲתָם סוֹפֵר", וְסִפְרוּ לוֹ עַל הַנֶּסֶ שֶׁהִתְרַחַשׁ עִמָּהֶם, שְׂאֵלוּ אוֹתוֹ: "מִדּוּעַ הִיָּה צְרִיךְ לְצוֹת עֲלֵינוּ לְלַכֵּת וּלְתַשְׁלִיךְ אֶת עַצְמָנוּ לְנֶהָר דוּנָא? וְהִלָּא הִנֵּה יָכוֹל כְּבוֹדוֹ לְשַׁלּוֹחַ לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא יִשְׂרָאֵל לְבֵיתֵנוּ".

קִפְץ הַ"חֲתָם סוֹפֵר" וְעָנָה לָהֶם: "וְכִי בְּלִי מְסִירוֹת-נֶפֶשׁ, אַתֶּם רוֹצִים שְׂאֵלְהוּ הַנְּבִיא יַעֲשֶׂה לָכֶם נֶס! זֶה בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי! רַק לְאַחַר שְׁמִסְרָתָם אֶת נַפְשְׁכֶם עַל קִידוּשׁ ה', אֶפְשָׁר לְהַשְׁפִּיעַ עַל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא שְׂבִוָּא.. שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 19:17

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

צִיָּאת הַשְּׁבִיט: 20:29 ר"ת 21:12

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיטָה"

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כח' יב) (על פי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִיֶדְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", נִמְסַר בְּמִסּוּרָה, שֶׁבְּמִלָּה "שְׁלוֹם", הִי-ו' שֶׁל "שְׁלוֹם" הִיא קְטִיעָא (=חֲצוּיָה לְשָׁנִים) וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל "בְּעַל הַטּוֹרִים": "ו' קְטִיעָא, כִּי פִינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ. וְכֵן 'אֱלֹהֵי' כְּתִיב, חֲסֵר ו', וַיַּעֲקֹב מֵלֵא ו', שְׁנַטְל (יַעֲקֹב) ו' מֵאֱלֹהֵינוּ לְמִשְׁכּוֹן, עַד שִׁבּוּא עִם הַמִּשְׁחָה, וַיִּגָּאֵל אֶת בְּנָיו.

וְהִנֵּה יָדוּעַ בְּחֻכְמַת הַדְּקֻדָּקָה, שֶׁהָאוֹת ו' בְּרֵאשׁ הַתִּיבָה מְשַׁמֶּשֶׁת בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כְּאוֹת הַחִיבּוּר, לְחִבּוּר בֵּין שְׁנֵי דְבָרִים, כְּפִי שְׁמֻצֵינוּ בְּפִסּוּק הָרֵאשׁוֹן בַּתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית א', א'): "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ". הִנֵּה, ו' שֶׁל "וְאֶת הָאָרֶץ" הִיא ו' הַחִיבּוּר, הַמַּחְבֵּרֶת אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, לֹאֲמַר שֶׁהַקִּב"ה בָּרָא אֶת שְׁנֵיהֶם.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכְּאֲשֶׁר יֵשׁ בִּינֵינוּ אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, מִתְקַנְיִם אֲנִי אֶת הָאוֹת ו', שֶׁהִיא כְּאֲמֹר אוֹת הַחִיבּוּר. וְלְכֵן נִמְצָא, שֶׁכְּאֲשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל מְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה שֶׁל (וַיִּקְרָא יט', יח) "וְאֶהְבֵּת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ", וּמִתְחַבֵּר הוּא בְּאֶהְבָה וְרַעוּת עִם אַחִיו, אִישׁ יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה עַל-יָדֵי כֵךְ הוּא מְתַקֵּן אֶת הָאוֹת ו' הַחִיבּוּר, שְׂכֵן, הוּא מִתְחַבֵּר עִם הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר הוּא חֲלִילָה מִתְחַבֵּר אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם רִשְׁעֵי הַגּוֹיִים, שׁוֹנְאֵי הַתּוֹרָה, כִּי אִזּוֹ הוּא פּוֹגֵם בְּאוֹת הַחִיבּוּר ו', שֶׁהָרִי הַתְּחַבֵּר עִם הַטּוֹמְאָה – עִם מִי שְׂאִינוֹ רְאוּי לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ.

וּלְפִי זֶה נִשְׁפָּיל לְהַבִּין, שֶׁשָּׂרַשׁ הַחִיּוֹת שֶׁל הָאוֹת ו', הַנִּמְצָאֵת בְּשִׁמּוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, נּוֹבֵעַ מִהַתְּחַבְּרוּת לֹא רְאוּיָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם זֶרְעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ. כִּיּוֹן שֶׁעַל-יָדֵי כֵךְ נִפְגַּמַת הָאוֹת ו', וּמִפְגָּם זֶה מְקַבְּלִים עֲשׂוֹ וְזֶרְעוֹ אֶת חִיּוֹתָם. וְלְכֵן, 'עֲשׂוֹ' בְּגִמְטְרִיָּה 'שְׁלוֹם', לֹאֲמַר כִּי עֲשׂוֹ וְזֶרְעוֹ מְבַקְּשִׁים לְעֲשׂוֹת שְׁלוֹם שְׂקָרִי וּמְזוּיָף עִם יִשְׂרָאֵל, כְּדִי שִׁיתְחַבְּרוּ יִשְׂרָאֵל עִמָּהֶם הַתְּחַבְּרוּת אֲסוּרָה, וְעַל-יָדֵי כֵךְ יּוֹכְלוּ עֲשׂוֹ וְזֶרְעוֹ לְקַבֵּל יְנִיקָה וְחִיּוֹת מֵהָאוֹת ו'. (וְעַל כֵּן, כְּמָה צָרִיךְ לְהַבְדִּיל מֵהַגּוֹיִים וּמְחֻקוֹתֵיהֶם, כִּיּוֹן שֶׁרַק כֵךְ נִצְלִיחַ לְהוֹצִיא מֵעֲשׂוֹ אֶת הָאוֹת ו', שֶׁהִיא כָּל חִיּוֹתוֹ).

מֵעֵתָה, יִתְבָּאֵר הַטַּעַם שֶׁלְקַח יַעֲקֹב מִשְׁמוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ אֶת הָאוֹת ו' כְּמִשְׁכּוֹן, כְּדִי שִׁבּוּא וְיוֹצִיא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ. שְׂכֵן, תְּפַקִּידוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא הוּא לְהַכִּין אֶת יִשְׂרָאֵל לְקִרְאָת הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה, עַל-יָדֵי שִׁירְבָה אֶת הַשְּׁלוֹם וְהָאֲחֻדוּת בְּיִשְׂרָאֵל, וַיִּרְחִיק אוֹתָם מִחֻקוֹת הַגּוֹיִים, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְהַשִּׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

וְזֶה מָה שֶׁשְּׂנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (עֲדוּיוֹת פ"ה מ"ח): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מְקַבֵּל אֲנִי מִרְבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי שֶׁשָּׁמַע מִרְבּוֹ, וְרַבּוֹ מִרְבּוֹ, הִלְכָה לְמִשְׁה מְסִינִי, שְׂאִין אֱלֹהֵינוּ בָּא לְטַמֵּא וּלְטַהֵר לְרַחֵק וּלְקַרְב, אֲלָא לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין בְּזֶרְעוֹ וּלְקַרְב הַמְּרַחֲקִין בְּזֶרְעוֹ".

דְּהִינּוּ, אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא יּוֹבֵא כְּדִי "לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין" – לְרַחֲחִיק אֶת הַגּוֹיִים הַמְּקוֹרְבִים לְיִשְׂרָאֵל, שְׂרוֹצִים לְקַלְקֵל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֻקוֹתֵיהֶם וּבְמִנְהַגֵּיהֶם.

עַל-פִּי הָאֲמֹר יָאִיר לָנוּ לְהַבִּין מָה שֶׁבְּחָרוּ הָעַרְב-רַב לְהַכְשִׁיל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֻטָּא הָעֶגְל דּוֹקָא בְּשַׁעַת הַשְּׁשִׁית, כְּנִרְמֵז בְּפִסּוּק (שְׁמוֹת לב', א'): "וַיִּרְא הָעָם כִּי בִשְׁשׁ מִשָּׁה לָרְדַת מִן הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ". וּפְרַשׁ רַש"י: "כִּי בִשְׁשׁ מִשָּׁה – כִּי כְּשַׁעֲלָה מִשָּׁה, אָמַר לָהֶם: לְסוּף אַרְבָּעִים (יוֹם) אֲנִי בָּא בְּתוֹךְ ו' (=שֶׁש) שְׁעוֹת. כְּסִבּוּרִים הֵם (=יִשְׂרָאֵל) שְׂאוֹתוֹ יוֹם שַׁעֲלָה (מִשָּׁה) מִן הַמִּנְיָן הוּא...". (יִשְׂרָאֵל סָבְרוּ בְּטַעוֹת, שִׁיּוֹם עֲלִיתוֹ שֶׁל מִשָּׁה לְשָׁמַיִם נִחְשָׁב בְּמִנְיָן הָאֲרָבָעִים יוֹם).

וְזֶהוּ "כִּי בִשְׁשׁ", שֶׁהָעַרְב-רַב בְּקִשׁוֹ לְהַמְשִׁיךְ חִיּוֹת לְשִׁמּוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ מֵהָאוֹת ו' (=שֶׁש), כְּאֲשֶׁר נִתְחַבְּרוּ בְּשַׁעַת הַשְּׁשִׁית עִם יִשְׂרָאֵל לְעֲשׂוֹת עֲבוּדָה זָרָה.

וְזֹאת הִיטָה גַם עֲצַת בְּלַעַם הָרִשָּׁע לְבַלֵּק, לְהַחֲטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַבֵּר בְּבָנוֹת מוֹאָב, חִיבּוּר שֶׁל טּוֹמְאָה. וְלְכֵן, בְּעִנְיָן חֻטָּא יִשְׂרָאֵל עִם בְּנוֹת מוֹאָב, מְצִינוּ שִׁישׁ שֶׁשָּׁה פְּסוּקִים עוֹקְבִים זֶה אַחַר זֶה, אֲשֶׁר כָּלֵם מִתְחַלִּילִים בְּאוֹת ו',

לרמוז על פגם האות ו', כאשר התחברו ישראל לבנות מואב חיבור של **טומאה**.

הנה: "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף ה' בישראל" ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה... ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית..."

ומיד לאחר מכן, בפסוק השביעי, מבואר התיקון לחטא הנורא של בנות מואב: "וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו". ולפי מה שבארנו, "וירא פינחס", "ו' ירא פינחס" – ראה פינחס את הפגם באות ו' החיבור, וכדי לתקן את ההתחברות האסורה הזאת, "ו' – יקם מתוך העדה ו' – יקח רמח בידו" – לקח רמח/חרב שיש לה צורה של האות ו', כדי להרוג את זמרי בן סלוא, ודקר אותו בחרב, כדי לתקן את ההתחברות האסורה עם המדינית, ולעשות שלום ולחבר את ישראל לאביהם שבשמים.

ולכן זכה פינחס, מידה כנגד מידה בשכר של "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" – ו' קטיעא, שזכה להיות אליהו הנביא לעתיד לבוא ו' לקטוע את האות ו' משמו של **עשו**, וכל זאת, בשכר שמסר את נפשו בשטים, כדי לנתק את השלום המזויף של קליפת עשו, בהתחברות האסורה עם בנות מואב.

"ובחדש השביעי באחד לחדש... יום תרועה יהיה לכם" (כט' א')

על מצות תקיעת שופר בראש השנה, שנינו בגמרא (ר"ה, טז'): למה תוקעים בשופר של איל? – אמר הקדוש-ברוך-הוא: תקעו לפני שופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני לפניכם כאילו עקדתם עצמכם לפני. שואל על-כך המגיד רבי צבי הירש מואדיסלב: לכאורה, כדי להזכיר את עקידת יצחק, מן הראוי היה ליטול בראש השנה ספין ארופה, והיא היתה עשויה לשמש זכרון בולט יותר מן השופר... (בגלל רצונו של יצחק להישחט על-ידי הסכין על מזבח ה').

אלא – אומר רבי צבי הירש – יותר משאנו מתכוננים להזכיר בראש השנה את מסירות הנפש של אברהם ויצחק על מזבח הנאמנות לדבר השם – מבקשים אנו להדגיש, שאין הקב"ה חפץ בקרבנות אדם, ולכן החליף הקב"ה את קרבנו של יצחק בקרבן איל. משום כך נוטלים אנו בראש השנה שופר של איל, ותוקעים בו קולות תקיעה, שברים ותרועה, כדי להתרפק ולהתחנן לפני "אל מלך יושב על כסא רחמים", שגם בנו ינהג במידת הרחמים, כפי שנהג ביצחק אבינו, ולא יעניש אותנו על חטאינו הרבים.

"ויכפר על בני ישראל" (כה' יג')

לפני כמה שנים, אחד הבחורים של ישיבת "חזון עובדיה" בירושלים חצה את הכביש, ולפתע הגיע רכב במהירות, פגע בראשו, והעיף אותו למרחק רב. מיד הגיע אמבולנס למקום, ופנה אותו לבית החולים, כשמצבו קשה מאד.

אמו של הבחור, בהיותה בביתה המרוחק מהישיבה, חשה לפתע כי משהו קרה לבנה, ולכן התקשרה לישיבה, כדי לודא שהכל בסדר עמו. השיבו לה הבחורים (שעדין לא ידעו על התאונה), ששלומו טוב. אולם, האם חשה שמשהו אינו כשורה, והגיעה לישיבה בעצמה. לבינתים התפרסם המעשה בישיבה, וכשהגיעה אמו של הבחור, אמרו לה כי בנה עבר תאונה קלה, ועתה הוא עובר ניתוח קצר, ובמהרה ישוב לאיתנו. רבני הישיבה ידעו שהיא אשה רגישה, וחששו שתפגע בעצמה, ולכן נסו להסתיר ממנה את דבר התאונה הקשה. לאחר מכן, התקשרו למרן, רבנו הגאון, הרב עובדיה יוסף צו"ל, ובקשו את ברכתו. ביום ששי, לפני תפילת מנחה, הודיעו למרן כי מצבו של הבחור קשה מאד, והרופאים התיאשו מחייו.

כאשר שמע כך מרן, מיד נכנס לחדרו, ובמשך כחצי שעה התחנן לה' בדמעות שיציל את הבחור. למחרת נודע, שמצבו של הבחור השתפר, והוא פקח את עיניו. הדבר קרה בדיוק באותה שעה שבה מרן היה בוכה ומתחנן לה' שיושיעו... ואכן, לאחר זמן מה חזר אותו בחור ללימודיו בישיבה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ח) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:17

עֲרַשׁ"ק טז' תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

צִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:29 ר"ת 21:12

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה"

(לִקְבַלַת הָעֵלוֹן בְּדוּא"ל שֶׁלַח הוֹדְעָה לִּי moshe45@bezeqint.net) (הַזְמִינִים לְפִי הָעִיר חִיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיו" (כה' יג'). "לְאַלְהֵיו", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיו. (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לִכֵּן אָמַר: הַנְּנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֲךָ קָיָם וַיַּחֲזִיק לְעַלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֲךָ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵיו, שְׂוָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה, וְלַהַפּוֹךְ לְמִלְּאֲךָ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. וְכֹל זֹאת, בְּזִכּוֹת שְׂקֵנָא קְנָאת ה', וְהַרְגַּת אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא. וְכֵן גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (לְקוּשׁ פְּרֻשַׁת פִּינְחָס): "אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן לִקִּישׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵיו. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אֵתָה נָתַתְּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֵף לְעֲתִיד לְבוֹא אֵתָה הוּא שְׂעֵתִיד לְתַן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׂנְאָמֵר (מִלְּאֲכֵי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֶׁלַּח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה' (=יּוֹם הַגְּאוּלָּה)...וְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

וְהִנֵּה, בְּעַנְיָן זֶה שְׂנִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (עֲדוּיוֹת פ"ח מ"ו): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִקְּבֵל אֲנִי מֵרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ, הִלְכָה לְמִשְׁנַת מְסִינֵי, שְׂאִין אֱלֹהֵיו בָּא...אֵלָא לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עַנְיָן זֶה. שְׂכֵן, מַהִי כּוֹנֵת הַמִּשְׁנָה, שְׂאֵלֵהוּ הַנְּבִיאִים בָּא רַק כְּדִי "לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין"?

מְצִינּוּ עַל-כֵּן פִּירוּשׁ נָאֵה בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (שַׁבָּת קד'): "מַאי טַעְמָא? שְׂקֵר מְקַרְבֵּן מִיְלִיָּה, וְאַמַּת מְרַחֲקֵן מִיְלִיָּה?" (=מַה הַטַּעַם שְׂאוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שְׂקֵר" קְרוּבוֹת אַחַת לַשְּׂנִיָּה, וְאֵילוֹ אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמַּת" מְרוּחֲקוֹת אַחַת מִן הַשְּׂנִיָּה?). כִּידוּעַ, מְרוּחֲקוֹת אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמַּת" זוּ מִזּוּ מְרַחֵק רַב: הָאוֹת א' הִיא בְּהַתְּחַלַּת ה'–א"ב; הָאוֹת מ' בְּאַמְצַע; וְאֵילוֹ הָאוֹת ת' הִיא בְּסוּף ה'–א"ב. לְעוֹמַת זֹאת, אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שְׂקֵר" הֵן סְמוּכוֹת וְקְרוּבוֹת אַחַת לְרַעוּתָהּ בְּסִדְרָה ה'–א"ב (אבג...צקֶרשֶׁת).

וּמְתַרְצַת הַגְּמְרָא: "שְׂקֵרָא שְׂכִיחַ, קוּשְׁטָא לָא שְׂכִיחַ" (=הַשְּׂקֵר שְׂכִיחַ וְקְרוֹב, וְאֵילוֹ הָאַמַּת רַחוּקָה). דְּהִינּוּ, בְּזִמְנֵן הַזֶּה הַשְּׂקֵר הוּא קְרוֹב וּמְצוּי, וְכֹל הָעוֹלָם כְּלוּ אַחוּזֵי בְּזוּרְעוֹת הַשְּׂקֵר. וְאֵילוֹ הָאַמַּת הִיא, לְצַעֲרֵנוּ, רַחוּקָה.

וְזֶהוּ שְׂאוּמַרְתַּת הַמִּשְׁנָה: "אֵין אֱלֹהֵיו בָּא...לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין". דְּהִינּוּ, אֱלֹהֵיו יְבוֹא כְּדִי לְרַחֵק אֶת אוֹתִיּוֹת "שְׂקֵר", הַמְּקוֹרְבוֹת זוּ לְזוּ, "וְלִקְרֹב הַמְּרַחֲקִין" – לְקְרֹב אֶת אוֹתִיּוֹת "אַמַּת", הַרַחוּקוֹת זוּ מִזּוּ. דְּהִינּוּ, חוֹז"ל מְבַשְּׂרִים לָנוּ, שְׂלַעֲתִיד לְבוֹא – כְּשִׁוְפִיעַ אֱלֹהֵיו הַנְּבִיאִים וּיְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל – יִתְקַרְבוּ "הַמְּרוּחֲקִין" (=הָאַמַּת – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶן מְרוּחֲקוֹת) וַיְהִיָּה זֶה עוֹלָם שֶׁל אַמַּת. וְלְעוֹמַת זֹאת יוֹרְחִקוּ "הַמְּקוֹרְבִין" (=הַשְּׂקֵר – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶן קְרוּבוֹת), הַשְּׂקֵר יַעֲלֵם וְיָבוֹא הַקֶּץ עַל עוֹלָם הַשְּׂקֵר, שְׂהִיָּה מִתְעַתֵּעַ כָּל הַיָּמִים אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּקִסְמֵי שׂוּא...
וּמוֹסִיף עַל-כֵּן ה' בְּתַת עִיּוֹן", עַל-פִּי מַה שְׂכַתוּב בְּנְבִיא (יְרֵמְיָה לֵא, ב'): "מְרַחוּק ה' נִרְאָה לִי". וְלִכְאוּרָה צָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ "מְרַחוּק ה' נִרְאָה"? אֵלָא, עַל-יְדֵי דְבִקּוֹת בְּמִידַת הָאַמַּת, ש'–ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶן רַחוּקוֹת זוּ מִזּוּ, זִוְכָה הָאָדָם שֶׁה' נִרְאָה אֵלָיו בְּגִילּוֹי שְׂכִינָתוֹ יִתְבַּרְךָ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מַה שְּׂכַתְבָּהּ ה' "אֲמַרֵי יוֹסֵף" (בְּהַקְדָּמָה לְ"לְקוּשֵׁי תוֹרָה וּש"ס"), עַל הַפְּתוּב (בְּרַאשִׁית כב, ד'): "בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַמְּקוֹם מְרַחֵק". הִנֵּה, "וַיִּרְא אֶת הַמְּקוֹם מְרַחֵק" סוּפֵי תִיבוֹת "אַמַּת", שְׂרָאָה אֶת הָאַמַּת "מְרַחֵק" (=ש'–ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶן רַחוּקוֹת זוּ מִזּוּ), וְהִיא לֹא מְצוּיָה, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְעִמּוֹל כְּדִי לְקְרֹב, וְעַל יְדֵי זֶה לְקְרֹב אֶת הַבְּרִיּוֹת אֶל הָאַמַּת.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׂמַטְעַם זֶה זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלֹהֵיו הַנְּבִיאִים, שְׂעֵתִיד לְרַחֵק אֶת הַשְּׂקֵר, וְלִקְרֹב וּלְגַלּוֹת אֶת הָאַמַּת

בעולם הזה. שכן, זמרי בן סלוא בהיותו נשיא בישראל, כְּאִשֶּׁר בָּא עַל הַמְדִינָה, הֵלךְ בְּדַרְכֵי שֶׁקֶר, וְאָמַר שֶׁכֵּל כּוֹנְנָתוֹ הִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְכָל רְצוֹנּוֹ הוּא לְהוֹצִיא אֶת מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, מְכַזְּבֵי בֵּת צוּר הַמְדִינָה. אוֹלַם, פִּינְחָס בָּא וְהִרְגוּ כֶּדֶת וְכַדִּין, וְהִסִּיר בְּכַךְ אֶת מִסַּךְ הַשֶּׁקֶר, וְגָלָה אֶת הָאֱמֶת, וּמִיָּד נִעְצְרָה הַמְּגַפָּה. לָכֵן זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, שְׁעֵתִיד, כְּאִמּוֹר, לְבּוֹא וּלְהִסִּיר אֶת לוֹט הַשֶּׁקֶר, וּלְגַלּוֹת אֶת הָאֱמֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְרֹאיוּ לְהוֹסִיף מָה שְׁכֵתוֹב בְּגִמְרָא (גְּדָרִים ה'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: אֵין גִּיהֲנוּם לְעֵתִיד לְבּוֹא, אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹצִיא חֲמָה מִנְּרֵתִיקָה – צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, וְרָשָׁעִים נִדְוִינִין בָּהּ. צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, דְּכִתִּיב: 'וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאֵי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ'... רָשָׁעִים נִדְוִינִין בָּהּ, שְׁנֵאֲמַר: 'כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר פְּתַנּוֹר וְהָיוּ כָּל יוֹדִים וְכָל עֹשֶׂה רָשָׁעָה קָשׁ, וְלֹהֵט אֹתָם הַיּוֹם הַבֵּא אָמַר ה' צְבָאוֹת'".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִינֵן זֶה. שֶׁכֵּן, אִיךְ אֹר הַחֲמָה יִגְרוֹם לְשֵׁתֵי פְעוּלוֹת הַפּוֹכוֹת – מִצַּד אֶחָד צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִים וּמִתְּעַדְנִים – וּמִצַּד שְׁנֵי בָאוֹתוֹ אֹר חֲמָה רָשָׁעִים נִדְוִינִים וְנִשְׂרָפִים? וּפְרֵשׁ הַ"עֲרוּגוֹת הַבֵּשֶׁם" (דְּבָרִים "אֵלֶּה הַדְּבָרִים"), שֶׁ"אֹר הַחֲמָה/הַשְּׁמֵשׁ" הוּא פִּינוּי לְאֹר הָאֱמֶת שֶׁיֵּאִיר לְעֵתִיד לְבּוֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּשֶׁשְׁמֵשׁ בְּצַהֲרָיִם. לְעוֹמֵת זֹאת, הַשֶּׁקֶר הוּא בְּבַחֲיַנֵּת חֶשֶׁךְ וְעֲלֻטָּה.

וְהֵנָּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַ"שְּׁמֵשׁ" (=אֹר הָאֱמֶת) שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הוּא סָגוּר, טְמוּן בְּנִרְתִיק וּבְהַסְתֵּר גָּדוֹל. וְלִמְרוֹת זֹאת, לְמִרוֹת הַסְתֵּר הַפְּנִינִים הַגָּדוֹל, הַצְּדִיקִים מְאִמִּינִים בְּה' וּבַתּוֹרָתוֹ, שֶׁהִיא תּוֹרַת אֱמֶת, בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה. וְאֵילוֹ הַרְשָׁעִים, אֲשֶׁר מַעֲשִׂיהֶם בְּמַחְשָׁכִים, וְלוֹעֲגִים עַל כָּל דְּבַר שֶׁנִּקְדוּשָׁה, מְבַזְּבְּזִים אֶת כָּל זְמַנָּם בְּחַיִּים שֶׁל הֶבֶל וְרִיק. אוֹלַם, כְּאִמּוֹר, לְעֵתִיד לְבּוֹא הַקַּב"ה מוֹצִיא "חֲמָה מִנְּרֵתִיקָה". דְּהֵינּוּ, שִׁיגְלָה לָנוּ אֶת אֹר הָאֱמֶת בְּלִי שׁוּם פִּיסוּי וְנִרְתִיק, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ יִרְאוּ כָּל הַנְּבִרָאִים עֵין בְּעֵין אֶת אֱמִיתוֹת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ, וְאֶת הַשֶּׁקֶר הַגָּדוֹל שֶׁל כָּל הַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאֵין בְּהֶם מִמֶּשׁ.

וְלָכֵן, הַצְּדִיקִים, שֶׁמָּסְרוּ אֶת גּוּפָם וְנַפְשָׁם כְּדֵי לְעִסּוֹק בַּתּוֹרָה בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה, אֵין לָהֶם רִיפּוּי וְעִידוֹן גָּדוֹל מִזֶּה שִׁיזְכוּ לְרֹאוֹת בְּפוּעַל מִמֶּשׁ אֶת כָּל הַתִּיקוֹנִים שֶׁזָּכוּ לְתַקֵּן בְּעַבְדוֹתָם בְּקִדְשׁ. לְעוֹמֵתָם, הַרְשָׁעִים נִדְוִינִים בְּגִילּוּי הָאֱמֶת. שֶׁכֵּן, אִזּוּ יִפְקְחוּ עֵינֵיהֶם לְרֹאוֹת שֶׁבַזְּבוּ אֶת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם עַל הֶבֶל וְרִיק, בְּדְבָרִים שֶׁאֵין בְּהֶם מִמֶּשׁ. כְּאִשֶּׁר בְּמָקוֹם זֹאת הָיוּ יְכוּלִים לְעִסּוֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁשִּׁכְּרָה הוּא כֹּה עֲצוּם וְרַב. "וּבְנֵי קִרְחַ לֹא מִתּוֹ" (כּוֹי י"א)

יְדוּעַ שֶׁאֲצֵל הַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֹה מִזּוּעוּהִיל זִיע"א הַסְתוּבְּבוּ הַרְבֵּה חֲתוּלִים בְּבֵיתוֹ, וְהָיוּ לוֹ עֲנִינִים גְּדוֹלִים בְּזֶה, שֶׁשָּׁמַר עֲלֵיהֶם, שֶׁלֹּא יִגְרְשוּ אוֹתָם וְלֹא יִצְעָרוּם. פֶּעַם הַתְּבַטָּא וְאָמַר דְּבַר נוֹרָא: יוֹדְעִים אַתֶּם מְדוּעַ שׁוֹמֵר אֲנִי עֲלֵיהֶם כָּל-כָּךְ?

וְהַשִּׁיב, כִּי הֵם גִּלְגוּלֵי נַשְׁמוֹת מַחְסִידִים שֶׁהִתְעַרְבוּ בְּמַחְלוֹקַת הַמְּפּוֹרְסָמֵת בֵּין צְאֲנֵי לְסַדִּיגוֹרָא. וְהַדְּבָרִים נוֹרָאִים לְמַתְבַּוֵּן! שֶׁהָרִי הַמַּחְלוֹקַת נִסְתִּימָה וְנִשְׁתַּתְּקוּ הָרוּחוֹת כְּכֹר בִּשְׁנַת תַּרל"ו, וְאֵילוֹ הַרְה"ק מִזּוּעוּהִיל אָמַר אֶת דְּבָרָיו בִּשְׁנַת תַּש"ה, כְּמַעַט שְׁבַעִים שָׁנָה לְאַחַר מָכוּ. וְאָף-עַל-פִּי-כֵן, אוֹתָם חֲסִידִים שֶׁהָיוּ בְּמַחְלוֹקַת עֲדִין הָיוּ מְגוֹלְגָלִים בְּחַיָּה טְמֵאָה. וְאֵנּוּ נִקַּח לִימוּד וּמוֹסָר עֲצוּם מִזֶּה, שֶׁחָס וְחָלִילָה מִלְּהִתְעַרֵּב בְּמַחְלוֹקַת, וּבִפְרָט לֹא בְּמַחְלוֹקַת אֲצֵל צְדִיקִים!

"קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת" (תְּהִלִּים קמ"ח י"ח)

כְּאִשֶּׁר הָיָה הַגַּה"צ מְרְדוֹמִסְקָה, רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד וִינְטְרוֹב, עֲדִין אֲבָרָד צְעִיר, אָמַר לוֹ כ"ק הָאֲדַמּוּ"ר הַזְּקֵן מְאַלְפְּסַנְדֵּר: "הֲלֹא יֵשׁ לְךָ קָרוֹב, וְהוּא יִדְאָג וְיִמְלֵא כָּל מַחְסוּרֶיךָ"...

וְהוֹסִיף וְאָמַר לוֹ: "וּמִי הוּא אוֹתוֹ קָרוֹב? הֲלֹא כְּתוּב 'קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת'. וּמִי כְּמוֹד קוֹרָא בְּאֱמֶת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ...?"

וְאִכּוּ, בְּחִיבוּרוֹ הַגָּדוֹל לְסַפֵּר תְּהִלִּים כּוֹתֵב רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד: "כְּדֵי לְהִרְאוֹת לְבְנֵי אָדָם כְּמָה גָּדוֹל כַּח הַתְּפִילָה, שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹמֵעַ תְּפִילַת כָּל פֶּה, וְאִפִּילוֹ מֵאִישׁ פְּשוֹט כְּמוֹנִי, אֲסַפֵּר מַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה עִמִּי: פֶּעַם הָיוּ חֲבִיבִים לִי חוֹב גָּדוֹל בְּכַפֵּר וּלְקָא, וְאֲנִי הָיִיתִי גֵר בְּרְדוֹמִסְקָה, מְרַחֵק רַב מֵאוֹתוֹ כְּפָר. אוֹתוֹ יוֹם הָיָה יוֹם קָר מְאֹד, וְהָיִיתִי לְבוּשׁ בְּבִגְדֵי קִיץ. בְּאִמְצַע הַדְּרָךְ הַחַל לְרַדֵּת גֶּשֶׁם זְלַעְפוֹת. וְאֲנִי, בְּמִרוּצָתִי, תְּעִיתִי בְּשֻׁדָּה, בְּלֹא לְדַעַת לְהִיכֵן לְפָנוֹת. מִצַּד אֶחָד הָיָה יַעַר גָּדוֹל וְעֵבוֹת, וּמִצַּד שְׁנֵי נְהָר גָּדוֹל. וְכָל הַזְּמַן יִרְדוּ גֶשֶׁמִּים. הָיִיתִי בְּסַפְנוֹת נִפְשׁוֹת, שֶׁהָרִי אִם אֲשָׁר כָּאֵן בְּלִילָה, בְּדִרְךְ הַטְּבַע לֹא אֲשָׁר בְּחַיִּים. וְאִזּוּ עֲמַדְתִּי וְהַתְּפִלְלָתִי בַתְּפִילָה לְפָנֵי ה' מְעוֹמֵק הַלֵּב: "אֲנָא ה' אֱלֹקֵי, אֵל תִּאֲבָד אֶת נַפְשִׁי כִּי אֲנִי נִפְשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, אֲנָא הָרֵאנִי אֶת דְּרָכֵי...וְהֵנָּה כְּכֹלוֹתִי לְהַתְּפַלֵּל, הוֹפִיעַ עוֹף אֶחָד מְעֻלִי, לֹא אֲדַע אִם חֲסִידָה אוֹ עוֹרֵב, וְהָיָה כְּשֵׁנִי אֲמוֹת מְעֻלִי. הִרְגַּשְׁתִּי בְּלִבִּי כִּי הוּא הַשְּׁלִיחַ מִשְׁמִים לְהִרְאוֹת לִי אֶת הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה. וְהַלְכְּתִי אַחֲרָיו וְהוּא פָּרַח לְפָנֵי, עַד שֶׁבָּאתִי אֶל הַכְּפָר...וְאִזּוּ פָּרַח לוֹ אוֹתוֹ עוֹף וְנִעְלַם..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 19:17

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹן תִּשְׁע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

צִיָּאת הַשְּׁבִיט: 20:29 ר"ת 21:12

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיטָה" (הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיו" (כה' יג). "לְאַלְהֵיו", אוֹתוֹת לְאַלְהֵיו (על פי "אֹרֶחַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּבָה, "לְכֵן אָמַר: הֲנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֲךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוֹף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֲךָ קָיָם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, כְּפִדִּי) לְבָשָׂר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

וְעַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנֶּהַל פִּינְחָס עִם מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה, כּוֹתֵב הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ (פִּינְחָס רלו'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חָמָא? חָמָא אֶת מ' דָּא דְהוּוּ טָאס בְּרִקִיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאֲךָ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה טָסָה בְּרִקִיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת).

וּמְבוֹאֵר עוֹד בַּזֹּהָר הַקְּדוּשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלְּאֲךָ דָּם, שֶׁהִיָּתָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּין בְּחוֹכְמָתוֹ שֶׁזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכָלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֹּהָר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאֲךָ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתוֹת ו"ת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלָעַם בְּשִׁיטִּים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמְמַשִּׁיךְ שֵׁם הַזֹּהָר וּמְבָאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיָּתָה סִימֵן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן לְהִבְיָא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּתָה טָסָה מֵעַל רֹאשׁ אָדָם הָרֵאשׁוֹן...וְהִיָּתָה מְחַפָּה לְאוֹתוֹת ו"ת (שֶׁל וְתִקַּח (=חֹה) ...וְתֹאכַל וְתִתֵּן (לְאָדָם)...וְתִפְקַחְנָה...כְּדִי שְׂיִצְטָרְפוּ הָאוֹתוֹת "מוֹת").

בְּעֵינָיִן זֶה אָמְרוּ חז"ל (סוֹפָה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ בְּפָנֵי הַצַּדִּיקִים". וְתַמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל-כֵּן. שָׁפֵן, מְדוּעַ צָרִיךְ יִצַר הָרַע לְהִשְׁחָט? וְהֵלֵא זֶהוּ תִפְקִידוֹ שֶׁבְּגִלְלוֹ הוּא גְּבָרָא, לְהִסִּית וּלְפַתּוֹת אֶת הָאָדָם לְעִבְרָה. אִם כֵּן, לְמָה עֵתִיד הוּא לְהִיעָנֵשׁ?

וּמְבָאֵר הַ"אֲמָרֵי יוֹסֵף", שֶׁכּוֹנֵת חז"ל בְּאוֹמְרָם שֶׁ"לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ", הִיא בְּעֲצָם שֶׁה' יִתְבָּרַךְ, בְּזִמְנֵן הַגְּאוּלָּה, יוֹצִיא אֶת הָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר הָרַע "סֵמָל", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם "סֵמָל", שֶׁהוּא שֵׁם קְדוּשׁ.

וּכְפִי שֶׁבָּאֵר הַרַח"ק מֵהַרִּי"א מִקְמָאֲרָנָא זִיע"א וְאָמַר, שֶׁהֵנָּה יְדוּעַ שְׁשֵׁמוֹ שֶׁל יִצַר הָרַע/מִלְּאֲךָ הַמּוֹת הוּא "סֵמָל", אֲלָא שֶׁהָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ רוּמָזָת עַל מוֹת, שָׁפֵן זֶהוּ תִפְקִידוֹ שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת – לְהַמִּית אֶת הָאָדָם. אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כְּאֲשֶׁר יְבוֹא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, יוֹצִיא הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת מ', הַרוּמָזָת לְמוֹת, מִתּוֹךְ שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר "סֵמָל", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "סֵמָל". וְעַל-יְדֵי כֵן יִתְבַטֵּל הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם, וַיִּקּוּמוּ הַמֵּתִים לְתַחֲיָה, כְּמוֹ שְׂאוּמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה כה' ח'): "בְּלַע הַמּוֹת לְנִצָּחַת...". וּבְהַמְשָׁךְ (שֵׁם כו', יט'): "יַחֲיוּ מִתֵּיךְ גְּבֻלְתֵי יְקוּמוֹן הַקִּיצוֹ וּרְנֵנוּ שְׂכַנֵּי עֶפְרָיִם".

וְרֵאוּ לְהוֹסִיף אֶת דְּבָרֵי הַ"אֲמָרֵי יוֹסֵף" (הַכּוֹתֵב בְּשֵׁם הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ), שֶׁצָּרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר הָרַע 'סֵמָל', שְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת – 'סמ' – הֵן מִצַּד הַטּוֹמָאָה, וְשְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁבְּשֵׁמוֹ – 'אל' – הֵן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, שָׁפֵן, יְדוּעַ שֶׁכָּל מָה שֶׁבָּרָא ה' יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הֵנָּה מִתְקַיֵּם מִכּוּחוֹ שֶׁל הַקַּב"ה. וְאִף הַטּוֹמָאָה עֲצָמָה יוֹנֵקָת וּמִקְבֻלָּת אֶת חֵיוֹתָהּ מִכַּח ה' יִתְבָּרַךְ – כַּח הַקְּדוּשָׁה. עַל-כֵּן, אֶת כּוּחוֹ וְחֵיוֹתוֹ מִקְבֵּל הַיִּצַר הָרַע מֵהָאוֹתוֹת 'אל' שֶׁבְּשֵׁמוֹ (שֶׁהֵן כְּאֲמוּר מִצַּד הַקְּדוּשָׁה), וְהֵן אֵלוֹ הַנּוֹתְנוֹת לוֹ אֶת כּוּחוֹ וְחֵיוֹתוֹ לְהַתְקִים. וְלָכֵן, כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֶת הַיִּצַר הָרַע, צָרִיכִים אָנוּ לְהַפְרִיד בֵּין אוֹתוֹת סמ' אל, וְעַל-יְדֵי כֵן לְמַנוּעַ מֵהַיִּצַר הָרַע לְקַבֵּל אֶת חֵיוֹתוֹ מֵהָאוֹתוֹת 'אל', וְכֵן לְבַטְלוֹ.

וְעַתָּה, בֵּא וְרֵאָה מָה שֶׁמְצִינּוּ רַעֲיוֹן נִשְׁגָּב בְּ"אוֹרֶחַ לְצַדִּיק" (הַרַח"ק ר' אֲלִיעֶזֶר לִפְאָ, בְּנוֹ שֶׁל הַ"נְּעָם אֲלִימְלָךְ"), שֶׁהֵעֵצָה לְהַפְסִיק אֶת יְנִיקַת הַ-סמ' מֵאוֹתוֹת אל, הִיא לְהַפְּוֹךְ מ' פְּתוּחָה לְ-ס' סְתוּמָה. שָׁפֵן, כָּל עוֹד הָאוֹת מ' שֶׁל סמא"ל פְּתוּחָה, הָרִי זֶה מוֹרָה שֶׁהִתִּיבָה נִמְשָׁכָת, שְׂאֵז יֵשׁ יְנִיקָה מֵאוֹתוֹת "אל". אֲבָל, כְּאֲשֶׁר הוֹפְכִים אֶת הַ-מ' הַפְּתוּחָה לְ-ס' סְתוּמָה. הָרִי מִסְתַּיִם שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר בְּ-ב' אוֹתוֹת "סס", וְאִין יְנִיקָה כָּלֵל מֵאוֹתוֹת "אל", שֶׁהָרִי הֵם

אָלָא, שְׁצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מָהִי הָעֲבוּדָה הַמוּטְלָת עָלֵינוּ כְּדֵי שְׁנוּכַח לְהַפְוֹד מ' פְּתוּחָה ל'—ס' סְתוּמָה (דְּהִינוּ לְהַפְוֹד סִמָּל ל'—סם אל, שְׁאֵז נִפְסָקַת חֵיוָתוֹ וַיִּנְיָקָתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע).

הִרְהִ"ק אֲלִיעֶזֶר לִיפֵא, בְּנוֹ שֶׁל הַרְבֵּי אֲלִימֶלֶךְ מְלִיזֶנְסֶק, מִבִּיא עֲצָה כִּיֻּצֵד לְהַפְרִיד אֶת הַשֵּׁם 'סִמָּל', וְלִגְרוֹם לְכֹךְ שֶׁלֹא יִקְבַּל אֶת חֵיוָתוֹ מֵהָאוֹתִיוֹת 'אל', וְכֹךְ הוּא אוֹמֵר: אָנוּ צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהָאֲחָדוֹת וְהָאֲחֻהָ שְׁבַעִים יִשְׂרָאֵל, הֵן שְׁמֻצִילוֹת אוֹתָנוּ מִיַּדִּי הַיֵּצֵר הָרַע, וְאִילוּ הַפִּירוּד וְהַמְחֻלְקוֹת, חֵס וְחֻלִּילָה, שְׁבִינֵינוּ הֵם שְׁנוֹתָנִים לִיֵצֵר הָרַע אֶת הַכַּח לְהִזִיק לָנוּ. וּמִסְבִּיר זֹאת הִרְהִ"ק אֲלִיעֶזֶר לִיפֵא, וְאוֹמֵר, שְׁכָאֲשֶׁר יֵשׁ בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֲחָדוֹת גְּדוּלָה, אִזּוּ מִיַּדָּה כְּנֶגֶד מִיַּדָּה, ה'—מ' שֶׁל הַשֵּׁם 'סִמָּל', שֶׁהִיא פְּתוּחָה, הוֹפְכָת ל'—ס' סוֹפִית סְגוּרָה. שְׁכֵן, ה'—ס' הַסוֹפִית הִיא אוֹת סְגוּרָה וּמְסוּגָרָה בְּאֲחָדוֹת גְּדוּלָה, וְהִיא כְּמִקְשָׁה אַחַת, כְּדֵי לְרְמוֹז עַל אֲחָדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל.

כִּינֵן שְׁכֵךְ, וְהָאוֹת מ' הוֹפְכָת לְאוֹת ס' סוֹפִית, מִתְחַלֵּק שְׁמוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר מ'—'סִמָּל' ל'—'סם אל'. חֲלוּקָה הַגּוֹרְמַת לְכֹךְ, שְׁאִין הַיֵּצֵר יְכוּל לְקַבֵּל אֶת כּוּחוֹ וְחֵיוָתוֹ מֵהָאוֹתִיוֹת 'אל', וְכַח הַקְדוּשָׁה נִפְסָק, וְלֹא מִגִּיעַ אֵלָיו, וְהוּא נוֹפֵל כְּפָגַר מֵת, בְּלִי שׁוּם חֵיוָת.

אָבֵל, כְּאֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל אֵינָם בְּאֲחָדוֹת (חֵס וְחֻלִּילָה), כִּי אִם בְּפִירוּד וּבְמְחֻלְקוֹת, אִזּוּ מִיַּדָּה כְּנֶגֶד מִיַּדָּה, הַפִּירוּד גּוֹרֵם לְפִתּוּחַ בְּאוֹת ס', וְהִיא הוֹפְכָת ל'—מ' פְּתוּחָה, וְשְׁמוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר מִתְחַבֵּר בְּחֻזְרָה ל'—'סִמָּל', וְשׁוּב מְקַבֵּל הוּא אֶת כּוּחוֹ מֵהָאוֹתִיוֹת 'אל', וְיְכוּל עַל-יַדִּי כֹךְ לְהִזִיק לְעַם יִשְׂרָאֵל, חֻלִּילָה.

וַיֵּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף בְּעֵנֵינוּ זֶה, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ שְׁתַּכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הִיְתָה כְּדֵי לְשְׁמֹר עֲלֵיהֶם כְּחוּמָה בְּצוּרָה, כְּדֵי שֶׁלֹא יֵצְאוּ מִגְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה. עֵנֵינוּ זֶה רְמוֹז בְּאוֹת ס' הַסְתוּמָה, שֶׁהִיא בְּצוּרַת חוּמָה בְּצוּרָה מְכָל אֲרֻבְעַת הַצְּדָדִים.

(נִפְלָא לְהַבִּין בְּזֶה מָה שֶׁכְּתִב ה"מִגְלָה עֲמוּקוֹת" (תְּרוּמָה), שְׁלֹכֵן הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר עִם אֲרֻבְעָה דְגָלִים לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם "כְּמוֹ ס' סְתוּמָה". וְהַבִּיאֹר הוּא כְּאִמּוֹר שְׁצוּרַת הַלִּיכְתָּם בְּצוּרַת ס' סְתוּמָה, בְּאֶה לְרְמוֹז שֶׁלֹא יִפְרְצוּ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה). אוּלַם, כִּידוּעַ, דְּרָכּוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁהוּא מְפַתֵּה אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְפְרוֹץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה, כְּמֵאֵמֶר (קִהְלֵת י', ח'): "וּפְרִץ גְּדֵר יִשְׁכְּנוּ נַחֲשׁ".

וּמִטַּעַם זֶה נִתֵּן לָנוּ הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה עַל-יַדִּי מִשֶּׁה רַבְּנוּ, בְּהִיוֹתוֹ בְּשָׁמַיִם אֲרֻבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה (ס' יָמִים), כְּדֵי לְלַמְדָנוּ כִּי תַכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה ל'—ס' (=40) יָמִים, הִיא כְּדֵי שֶׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר עַל יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲיַנַת ס' סְתוּמָה.

וְלִכֵּן צוּרַת הַתּוֹרָה לְהַעֲנִישׁ אֶת הַחוּטָאִים בְּמִלְקוֹת "אַרְבָּעִים יָכְנוּ", כִּי זֶהוּ עוֹנֵשׁ הַחוּטָא עַל שְׁפָרֵץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל הָאוֹת ס' הַסְגוּרָה.

וְלִכֵּן, הַתַּחֲכֵם רַבְּנוּ הַקְדוּשׁ לְפִתּוּחַ אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע-פַּה בְּאוֹת מ' פְּתוּחָה ("מֵאִימַתִּי..."), וְלִסְיֵמָה בְּאוֹת ס' סְגוּרָה ("ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם"). וְזֹאת, כְּדֵי לְלַמְדָנוּ, שְׁעַל-יַדִּי עֵסַק הַתּוֹרָה נִיתֵן לְתַקֵּן אֶת הַפְּרָצָה בְּחוּמַת הַקְדוּשָׁה שְׁבָאוֹת מ' הַפְּתוּחָה.

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מָה שֶׁסִּבֵּב הַקַּב"ה לְגָלוּת לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה, "הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית – קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" – דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהֵרָ סִינֵי. שְׁכֵן, כִּידוּעַ, שְׁמִירַת הַקְדוּשָׁה בְּגְדְרֵי עֲרִיוֹת הִיא יְסוּד הַקְיוּם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל כְּעַם נִבְחָר. שְׁהַרִי, בְּלִי שְׁמִירַת חוּמַת הַקְדוּשָׁה בְּעֵנֵינוּ עֲרִיוֹת, יִתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל חֻלִּילָה עִם שְׂאֵר הָאוּמוֹת, כְּפִי שְׁכְּתִב דּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קו'): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם". וְלִכֵּן הִזְהִיר אוֹתָנוּ הַקַּב"ה בְּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה (דְּבָרִים ז', ג'): "וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּתַף לֹא תִתֵּן לְבָנוּ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ כִּי יִסִּיר אֶת בְּנֶךָ מֵאַחֲרַי וְעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף ה' בְּכֶם וְהִשְׁמִידְךָ מֵהָר". וְאִפִּילוּ בְּעַבְדוֹת מִצְרַיִם, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׁקוּעִים בְּ-מ"ט שְׁעָרֵי טוּמְאָה, בְּכָל זֹאת הָיוּ גְדוּרִים בְּעֲרִיוֹת, וּבִזְכוּת זֶה נִגְאָלוּ.

וּמִטַּעַם זֶה, יֵשׁ לוֹמֵר, גְּלָה הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה שֶׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית – קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ", דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִשֶּׁה מִהֵרָ סִינֵי לְאַחַר שֶׁשָּׁהָה בּוֹ אֲרֻבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. (וּכְכֹר נִתְבָּאֵר הַטַּעַם לְכֹךְ שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה לְסוֹף אֲרֻבְעִים יוֹם, לְרְמוֹז שֶׁהַתּוֹרָה הִיא חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה, בְּבַחֲיַנַת ס' סְתוּמָה).

וְלִכֵּן, מִטַּעַם זֶה, דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהֵרָ סִינֵי, בְּסוֹף אֲרֻבְעִים יוֹם כְּנֶגֶד ס' סְתוּמָה, נִתְגַּלְתָּה לְמֹשֶׁה הַהֲלָכָה שֶׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית – קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" (וְהוּא מְסֻרָה לְיִשְׂרָאֵל). שְׁכֵן, עַל-יַדִּי עֲבִירָה זו(=שֶׁל עֲרִיוֹת) פּוֹרֵץ הָאָדָם אֶת גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהוֹרֵס אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר חָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁיטִים בְּעֵצַת בְּלָעַם עִם בְּנוֹת מִזְבֵּחַ, וּבְרֵאשֵׁם זְמָרִי בֶן סִלּוּא, נִפְרָצָה חוֹמַת הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יָדֵי כֹּהֵן נִפְתָּח הַסְּתוּם בְּאוֹת ס' וְנִעְשָׂה אוֹת מ' פְּתוּחָה כְּפִרְיַת חוֹמָה. (וְלִכֵּן הָיָה בְּפֶתַח מִלְאָךְ הַמּוֹת לְעוֹרֵר עַל יִשְׂרָאֵל חֲמָה מִצַּד הָאוֹת מ' בְּשֵׁמוֹ, הַרְוּמֹת לְמֹ"ת.

וְכֹאשֶׁר רָאָה פִּינְחָס אֶת הָאוֹת מ' הַפְּתוּחָה, שֶׁהִיא מִלְאָה דָם, וּפּוֹרְחַת בְּאוֹר מֵעַל רֵאשֵׁם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הִבִּין שֶׁנִּפְתָּח הַסְּתוּם עַל-יָדֵי פִרְצָה בְּחוֹמַת הַקְּדוּשָׁה (ס' הַסְּתוּמָה נִפְרָצָה וְנִהְפְּכָה ל-מ' פְּתוּחָה). וּמִיָּד אָמַר פִּינְחָס בְּגִדְל חוֹכְמָתוֹ לְמֹשֶׁה: "לֹא כֹּה לְמַדְתַּנִּי בִּירִידְתְּךָ מִהָרַם סִינִי: הַבּוֹעֵל אֶרְמִית – קִנְאִין פּוֹגְעִין בּוֹ?" וְהִשִּׁיב לוֹ מֹשֶׁה "קִרְיָנָא דְאַגְרָתָא אִיהוּ לִיהוּי פְּרוֹנְקָא (=קוֹרָא הָאִיגְרַת יְהִיָּה הַשְּׁלִיחַ לְבַצֵּעַ אוֹתָהּ בְּעֵצָמוֹ).

מִיָּד נִתְלַבֵּשׁ פִּינְחָס בְּקִנְיַת ה' צְבָאוֹת, כְּדִי לְסַתּוֹם אֶת פִּרְצַת הַחוֹמָה, וְהַזְכִּיר אֶת שֵׁם הַשָּׁם הַמְּפֹרָשׁ, כְּדִי לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם. וְעַל-יָדֵי כֹּהֵן הוֹרִיד אֶת הָאוֹת מ' מֵעַל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְצִרְפָּה לְשֵׁמוֹ "פִּינְחָס" (=208), שְׁעוּלָה לְגַמְטְרִיָּה ר"ח(=208), כְּדִי לְעֲשׂוֹת מִזְה רמ"ח(=248), וְאִיתוֹ לְהַרְוֵג אֶת זְמָרִי בֶן סִלּוּא וּכְזָבִי בֵּת צוּר.

(דְּהִינּוּ כְּאֲשֶׁר הַזְכִּיר פִּינְחָס אֶת הַשָּׁם הַמְּפֹרָשׁ, מִיָּד יִרְדֶּה הָאוֹת מ' מֵעַל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְתִנַּח אֲצִלוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה כֹּהֵן מִלְאָךְ הַמּוֹת, שֶׁפִּינְחָס חָטַף מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת מ', מִיָּד נִרְתַּע וְשָׁב לְאַחֹר. וּפִינְחָס לָקַח אֶת הָאוֹת מ', וְצִרְפָּה לְשֵׁמוֹ, וְנִעְשָׂה מִזְה "רמח" (=אוֹתָהּ הַגַּמְטְרִיָּה), וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר "וַיִּקַּח (פִּינְחָס) רִמַח בְּיָדוֹ"

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... (כ"ה י"א)

עַל הַכֶּתוּב, "פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...", מְבוֹאֵר בְּסֵפֶר הַקְּדוּשׁ "נִעַם אֱלִימֶלֶךְ" (על-פי הַמּוֹבָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא, מִשְׁפָּטִים, סִימָן ה'): "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם יֵשׁ דִּין לְמִטָּן (=בְּעוֹלָם הַזֶּה) – אִין דִּין לְמַעְלָן (=בְּשָׁמַיִם). אִם אִין דִּין לְמִטָּן – יֵשׁ דִּין לְמַעְלָן. כִּיִּצְדַּ? אִם יַעֲשׂוּ הַתַּחְתּוֹנִים (=הָאֲנָשִׁים) אֶת הַדִּין מִלְמַטָּה, אִין הַדִּין נִעְשָׂה מִלְמַעְלָן. לְפִיכָךְ אָמַר הַקַּב"ה: שְׁמָרוּ אֶת הַמִּשְׁפָּט, שְׁלֹא תִגְרַמוּ לִי לְעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט מִלְמַעְלָן...".

מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁכְּאֲשֶׁר נִעְשָׂה הַדִּין בְּבֵית דִּין שֶׁל מְטָה – לֹא נִעְשָׂה מִשְׁפָּט בְּבֵית דִּין שֶׁל מְעַלָּה – וּמִמִּילָא הַדִּין הַמְתַּקֵּב לְיוֹתֵר מְמוּתָק. שָׁכָן, כְּאֲשֶׁר בֵּית דִּין שֶׁל מְעַלָּה דֵּן בְּמִשְׁפָּט, הַדִּין הַמְתַּקֵּב לְיוֹתֵר קָשָׁה. וְלִכֵּן אוֹמֵר הַקַּב"ה: "שְׁמָרוּ אֶת הַמִּשְׁפָּט, שְׁלֹא תִגְרַמוּ לִי לְעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט מִלְמַעְלָן".

לְפִי זֶה מְבָאֵר הַנִּעַם אֱלִימֶלֶךְ" אֶת הַכֶּתוּב: "פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". דְּהִינּוּ, פִּינְחָס בְּטַל אֶת הַדִּין לְמַעְלָה, "בְּקִנְיַת אֶת קִנְיַתִּי בְּתוֹכְכֶם" – עַל-יָדֵי שְׁעֵשָׂה אֶת הַדִּין לְמְטָה, כְּשֶׁהֲרַג אֶת זְמָרִי בֶן סִלּוּא, וּבְכַךְ בְּטַל אֶת הַדִּין הַקָּשָׁה שֶׁל מְעַלָּה, שֶׁהָיָה כְּלִיּוֹן יִשְׂרָאֵל, חָס וְחֻלְיָלָה, כְּמוֹ שֶׁכֶּתוּב: "וְלֹא כְלִיּוֹתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיַתִּי". (וַיֵּשׁ לוֹמֵר שְׁזַהוּ מָה שֶׁפָּרַשׁ רש"י: "בְּקִנְיַת אֶת קִנְיַתִּי" – בְּקִצְפוֹ אֶת הַקָּצֶף שֶׁהָיָה לִי לְקִצּוֹף" – דְּהִינּוּ, שְׁעֵשָׂה דִּין לְמְטָה בְּמִקּוֹם שֶׁיַּעֲשֶׂה הַדִּין לְמַעְלָה).

"עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה זְמָרִי, וּמִבְּקֵשׁ שָׂכָר כְּפִינְחָס" (סוּטָה כ"ב ע"ב)

הָאִמְרָה, "עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה זְמָרִי, וּמִבְּקֵשׁ שָׂכָר כְּפִינְחָס", מְבוֹבֵאת לְרֵאשׁוֹנָה בְּמַסַּכַת סוּטָה (כ"ב, ע"ב): אָמַר יִנְאִי הַמֶּלֶךְ לְאִשְׁתּוֹ: אֵל תִּירָאִי מִן הַפְּרוּשִׁים וְלֹא מִמִּי שְׂאִינָם פְּרוּשִׁים, אֲלֵא מִן הַצְּבוּעִים, שְׁדוּמִים לְפְרוּשִׁים – שְׁמַעֲשִׂיהֶם כְּמַעֲשֵׂה זְמָרִי וּמִבְּקָשִׁים שָׂכָר כְּפִינְחָס. דְּבָרִים אֵלֶּה הַשְּׁמִיעַ הַמֶּלֶךְ הַחֲשׂוֹמָנָאִי אֶלְכֶסְנֶדֶר יִנְאִי לְאִשְׁתּוֹ שְׁלוּמִית אֶלְכֶסְנֶדֶרָה, סְמוּךְ לְמוֹתוֹ, כְּעִין צְוָאָה מְדִינִית, וּמֵאֵז וְעַד הַיּוֹם מִשְׁתַּמְשִׁים בְּאִמְרָה זוֹ כְּדִי לְצִיֵּן לְגַנְאִי אִישׁ רָשָׁע, הַמַּעֲמִיד פְּנֵי צְדִיק.

שִׁמּוּשׁ מִיּוֹחַד בְּמִינוֹ בְּאִמְרָה זוֹ, נִעְשָׂה בְּמַעֲשֵׂה הַבָּא: בְּקִהִילַת פְּרוֹנְקוֹרְט שְׁבַגְרַמְנִיָּה כְּהֵן בְּרַבְנוֹת הַגָּאוֹן רַבִּי פִּינְחָס הַלּוֹי הוֹרְבִיץ (בַּעַל הַ"הַפְּלָא"ה"), שֶׁקָּנָה לוֹ שֵׁם עוֹלָם בְּתוֹרָתוֹ וּבְחֻכְמָתוֹ. בְּאוֹתוֹ זְמַן הַתְּקֵב לְבֵית הַפְּנִסַּת הַמְּרָכְזִי שְׁבַעִיר, חֲזוֹן בַּעַל קוֹל עָרַב, שֶׁלֹּא הִצְטִיֵן בִּירְאֵת שְׁמַיִם יְתָרָה, אֲךָ בְּנֵי הַקְּהִילָה אָהָבוּ לְהַאֲזִין לְתַפְּלִיתוֹ הַנְּעִימָה. כִּיּוֹן שֶׁחַשׁ חֲזוֹן, שֶׁבְּנֵי הַקְּהִילָה מְעִרְצִים אוֹתוֹ בְּשֵׁל קוֹלוֹ וְנִעְיִמוֹתָיו, הָעֲרִיבִים לְאֲזוּנֵיהֶם – הַחַל לְנַהוֹג כְּלָפִי הַמְתַּפְּלִלִים מִיָּדָה מוּפְלָגַת שֶׁל גְּאוּה, וּלְבִסּוֹף הָעֵלָה בְּפָנָי רֵאשִׁי הַקְּהֵל דְּרִישָׁה תְּקִיפָה, שֶׁשָּׁכְרוּ הַשְּׁנֵתִי לֹא יִגְרַע כְּמִלּוֹא הַנִּימָה מִשָּׁכְרוּ שֶׁל רַבִּי פִּינְחָס, אֲב בֵּית הַדִּין שְׁבַמְקוֹם. לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, וְרֵאשִׁי הַקְּהֵל נִתְּכַנְסוּ לְדוֹן בְּדְרִישַׁת חֲזוֹן, לְהַעֲמִיד אֶת מִשְׁכּוֹרְתוֹ שׁוּה בְּשׁוּה עִם הַשָּׂכָר שֶׁל רַבִּים הָאֲהוּבִים וְהַנְּעִרְץ, רַבִּי פִּינְחָס. בְּסַעֲרַת הַרוּחֹת שֶׁפִּרְצָה בְּאוֹתָהּ אֲסִיפָה, הִעִיר אֶחָד מִמְּנַהֲיֵי הַקְּהִילָה: חֲזוֹן שְׁלָנוּ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה זְמָרִי (מִלְשׁוֹן "זְמָר"), וּמִבְּקֵשׁ שָׂכָר כְּפִינְחָס (כְּמוֹ רַבִּי פִּינְחָס)... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:17

צִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:29 ר"ת 21:12

ערש"ק טז' תמוז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

מְבוֹאָר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ, שְׂזָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה, וְלַהַפּוֹד לְמִלְאָךְ – וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה – וְכָל זֹאת בְּזָכוֹת שֶׁקָּנָא קָנָאת ה', וְהָרַג אֶת זְמָרִי בֶן סְלוּא, שֶׁחָטָא עִם כְּזָבִי בַת צוּר הַמְּדִינָתִי.

וְכֵן גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נָתַתְּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אִף לְעֲתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן (=לְעֲשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנֵאמַר (מְלֹאכֵי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה'... וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אָבוֹתם". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מְדוּעַ זָכָה פִּינְחָס, מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, לְשַׁכַּר שְׂפֹכָה – לְהִיּוֹת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, שִׁיבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים?

נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת דְּבָרֵי חוֹ"ל בְּגַמְרָא, הַמְּכַנִּים כָּל בְּעִיָּה וְקוּשִׁיָּה שְׁלֵא נִפְתְּרָה בְּתוֹאָר "תִּיקוּ". וְכֹנֶת חוֹ"ל הִיא שְׁ"תִיקוּ" הוּא רְאִישֵׁי תִיבוֹת שֶׁל "תְּשִׁבִי יִתְרָךְ קוּשִׁיּוֹת וְאִיבְעִיּוֹת (=בְּעִיּוֹת)" (תְּשִׁבִי הוּא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כְּפִי שְׁכָתוּב בַּמַּלְכִים (א', יד'): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי מִתְּשִׁבִי גִלְעָד...").

וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה, מְדוּעַ בְּאֵמֶת זָכָה דוֹקָא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא לְפַתּוֹר אֶת כָּל סְפִיקוֹת הַתּוֹרָה בְּגְאוּלָּה הָעֲתִידָה לְבוֹא? בִּיאוֹר נִפְלָא עַל-כֵּן אָנוּ לְמַדִּים מְדַבְּרֵי הַמְּקוּבָּל הָאֱלָקִי רַבִּי נָתָן שְׁפִירָא זצ"ל, כְּפִי שְׁכָתָב בְּפִירוּשׁוֹ עַל "סֵפֶר הַגְּלִגּוּלִים" (פֶּרֶק נב'): נִרְאֶה לִי שְׁאֵלְהוֹ הַתְּשִׁבִי הוּא שִׁפְרֵשׁ לְעֲתִיד לְבוֹא אֶת הַקּוּשִׁיּוֹת וְאִיבְעִיּוֹת (=הַבְּעִיּוֹת) שֶׁבַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי כֵן יִגָּשֶׁר בֵּין כָּל שִׁיטוֹת תְּלַמִּידֵי הַחֲכָמִים וַיִּתֵּן שְׁלוֹם בְּנֵיהֶם, וְזֶהוּ שְׁנֵאמַר: "הַנְּנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – שְׁכָן, הַמְּלָה "אֶת" הִיא רְאִישֵׁי תִיבוֹת אֱלֹהֵינוּ תְּשִׁבִי, וְ"בְרִיתִי" הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שְׁנֵאמַר: "כֹּה אָמַר יְהוָה אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי" (ירמיה לג', כה)), וְ"שְׁלוֹם" – הַכּוֹנֶה הִיא שְׁאֵלְהוֹ הַנְּבִיא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, הַמְּרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְלִכְל זֶה זָכָה פִּינְחָס (=אֱלֹהֵינוּ) בְּשִׁבִיל שְׁאֵמַר לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ: "לֹא לְמַדְתָּנִי רַבְּנוּ, שֶׁהַבּוֹעֵל אֶרְמִית – קָנָאִים פּוֹגְעִים בּוֹ?". וּמֵאַחַר וְהוֹכִיר הַלְכָה זו לְרַבּוֹ, לְכֵן יִזְכֶּה, לְעֲתִיד לְבוֹא, שֶׁהוּא יִהְיֶה לְפָה לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ, וַיִּפְרֵשׁ וַיִּתְרָךְ אֶת כָּל הַקּוּשִׁיּוֹת וְהַבְּעִיּוֹת שֶׁבַתּוֹרָה.

וּמוֹסִיף עַל-כֵּן הִרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן וְאוֹמֵר: וְהִנֵּה, הָאִיר ה' אֶת עֵינַי, לְמַצּוֹא בִיאוֹר, מְדוּעַ הִשְׁתַּמְשׁוּ חוֹ"ל לְגַבִּי כָּל בְּעִיָּה וְקוּשִׁיָּה שְׁלֵא נִפְתְּרוּ בְּתוֹאָר "תִּיקוּ". עַל-פִּי הַמוּבָא בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (צו כז'): "תִּיקוּ חֲסֵר וְ דְלִית לִיהַ תִּיקוֹן חֲסֵר נֹן דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאִתִּי" (=תִּיקוּ חֲסֵר וְ, שְׂאִין לוֹ תִיקוֹן, כִּינֹן שְׁחֲסֵר נֹן, שֶׁהוּא מִהָעוֹלָם הַבָּא). דְּהִינֹן, אוֹמֵר הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַמְּלָה "תִּיקוּ" הִיא בְּעֶצֶם הַמְּלָה "תִּיקוֹן", אֲלֵא שְׁחֲסֵרָה לָהּ הָאוֹת נֹן, שְׁרוּמְזַת עַל עוֹלָם הַבָּא.

וְנִרְאֶה לְבָאָר אֶת דְּבָרֵי הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ עַל-פִּי מָה שְׁאֵמְרוּ חוֹ"ל בְּגַמְרָא (ר"ה כא'): "חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בִינָה נִבְרְאוּ בְּעוֹלָם, וְכֹלֵן נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה, חֲסֵר אֶחָד (=49), שְׁנֵאמַר (תהילים ח', ו'): 'וְתַחֲסֵרְהוּ מִעֵט מַאֲלָהִים". לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁכָל הַהֲלָכוֹת שְׁלֵא נִפְשְׁטוּ (=נִתְּבָאָרוּ) וְנִשְׁאָרוּ בְּסַפֵּק עַד לְעֲתִיד לְבוֹא, זֹאת מִכִּינֹן שְׁחֲסֵר אֶת שְׁעַר הַנֹּן (=חֲמִישִׁים) מִחֲמִישִׁים שְׁעָרֵי הַבִּינָה. וּמִכִּינֹן שְׁלֵעֲתִיד לְבוֹא יִתְגַּלֶּה שְׁעַר הַנֹּן יִהְיֶה תִיקוֹן לְעֵנִין זֶה, וַיִּתְבָּאָרוּ גַם כָּל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַתּוֹרָה.

וְזֶהוּ שְׁאוֹמֵר הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַמְּלָה "תִּיקוּ" הִיא מִלַת תִּיקוֹן חֲסֵר וְ, כְּדִי לְהוֹרוֹת שְׁכָל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַתּוֹרָה הֵם מִחֲמַת שְׁחֲסֵר שְׁעַר הַנֹּן שֶׁל חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בִינָה. וְרַק לְעֲתִיד, כְּשִׁיבּוֹא הַמְּשִׁיחַ יִתְגַּלֶּה שְׁעַר הַנֹּן, וְיִהְיֶה תִיקוֹן לְאוֹתָן סְפִיקוֹת וּבְעִיּוֹת, כְּפִי שְׁרְמוּזוּ בְּרִאשֵׁי הַתִּיבוֹת מְשִׁיחַ: מְשִׁיחַ יִגְלֶה שְׁעַר חֲמִישִׁים. נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מְכָל זֶה, שְׁמָה שְׁיִזְכֶּה אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, לְעֲתִיד לְבוֹא, לְגַלוֹת לָנוּ אֶת כָּל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַתּוֹרָה, הוּא מִחֲמַת שְׁיִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֶת שְׁעַר הַנֹּן (=חֲמִישִׁים). וְנִרְאֶה שְׁעַל-כֵּן רַמְזוּ הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ, כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ: "הֲלֹא אֲנֹכִי יְיָ וְעַתָּה לֵךְ וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם

פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר". הַנְּה, "הֲלֹא אֲנֹכִי יָדָעְתָּה לָךְ" – רֵאשִׁי תִּיבוֹת אֲלֵיהֶוּ. דְּהִינוּ, לְעֵתִיד לְבוֹא יִתְגַּלֶּה אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא, שְׁיִגְלֶה אֶת שַׁעַר הַנְּ" (לָךְ" גַּמְטְרִיָּה חֲמִשִּׁים), וְעַל-יְדֵי כָךְ יִתְבָּרְרוּ כָּל הַסְּפָקוֹת וְהַבְּעִיּוֹת. "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי"

עַל הַפְּתוּב בְּפִרְשָׁתְנוּ, פִּרְשַׁת "פִּינְחָס": "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפִלּוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹאִי, לְחֻצְרֵן מִשְׁפַּחַת הַחֻצְרוֹנִי...". פִּרְשׁ רש"י: "לְפִי שֶׁהָיוּ הָאוֹמוֹת מְבִיזִין אוֹתָם (=אֶת יִשְׂרָאֵל), (וְאוֹמְרִים): מַה אֵלּוּ מִתְיַחֲסִין עַל שְׁבִטֵיהֶם? סְבוּרִין הֵם (=וְדָאֵי חוֹשְׁבִים הֵם, יִשְׂרָאֵל), שְׁלֹא שְׁלֹטוֹ הַמְצָרִים בְּאֹמוֹתֵיהֶם? (=נְשׂוֹת יִשְׂרָאֵל) (שְׁהָרִי), אִם בְּגוֹפֶם הָיוּ מוֹשְׁלִים (הַמְצָרִיִּים), קָל וְחֹמֶר בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם!

(וּכְדֵי לְהַפְרִיךְ מַחֲשָׁבוֹת זְדוּן אֵלּוּ שֶׁל הַגּוֹיִים)... הֵטִיל הַקַּב"ה אֶת שְׁמוֹ (=יָהּ) עֲלֵיהֶם – הֲ"א מִצַּד זֶה, וְיִוֵּד מִצַּד זֶה – לֹמֵר: מַעִיד אֲנִי עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם (וְלָכֵן כְּתוּב: "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפִלּוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹאִי..."). וְזֶהוּ מַה שְׁמִפּוֹרֵשׁ עַל-יְדֵי דָוִד (תְּהִלִּים קכב): 'שְׁבִטֵי יָהּ עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל'. הַשֵּׁם הַזֶּה (=יָהּ) מַעִיד עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל) (שֶׁהֵם מִתְיַחֲסִים) לְשְׁבִטֵיהֶם".

אוֹלָם יֵשׁ לָנוּ לְשֹׂאֵל. שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יָהּ, וּמְדוּעַ הוּא כְּתוּב כְּאֵן לְהִיפֵךְ – קוֹדֵם ה', וְאַחֵר-כָּךְ י' (כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "הַחֲנֹכִי, הַפְּלֹאִי")?

הַסֵּבֵר נִפְלֵא עַל-כָּךְ מִבֵּיא הַאֲדַמוּ"ר מִמִּישְׁקוּלֵץ שְׁלִיט"א, עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּגַמְרָא (סוּטָה יז): "דְּרִישׁ (=דְּרִשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂזָכוּ – שְׁכִינָה בִּינֵיהֶן (יָהּ), לֹא זָכוּ – אֲשׁ אוֹכְלֵתָן". וּפִרְשׁ רש"י זצ"ל: "שְׁכִינָה בִּינֵיהֶן – שְׁהָרִי חֵלֶק (הַקַּב"ה) אֶת שְׁמוֹ, וְשָׁכְנוּ בִּינֵיהֶן: יוֹד בְּאִישׁ וְ-הֲ"א בְּאִשָּׁה".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ נָתַן הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת י' בְּאִישׁ וְאֶת הָאוֹת ה' בְּאִשָּׁה? וְתַרְץ הַ"קָּרֵן דָּוִד", וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה כו, ד'): "...כִּי בִּיהַ ה' צוּר עוֹלָמִים". וּמְבוֹאֵר בְּגַמְרָא (מִנְחוֹת כט), שֶׁהַקַּב"ה צוּר/צִיר וּבְרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתֵיּוֹת יָהּ: הָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְּאוֹת י', וְהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ה'.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֵר, מְדוּעַ הִשְׁרָה הַקַּב"ה דוֹקָא אֶת הַשֵּׁם יָהּ אֶצֶל הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. שְׁכֵן, הָאוֹת י' אֶצֶל הָאִישׁ בְּאֵה לְרִמּוֹ שֶׁהָאִישׁ צָרִיךְ לְעִסוֹק בְּעִנְיַי הָעוֹלָם הַבָּא – דְּהִינוּ, לְעִסוֹק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְהָאוֹת ה' שֶׁהִיא אֶצֶל הָאִשָּׁה בְּאֵה לְרִמּוֹ שֶׁהִיא צָרִיכָה לְסִיעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְּנַת עִנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְלָכֵן אוֹמְרִים חז"ל (בְּבֵא מִצִּיעָא נט), שְׁבַמִּילֵי דְשַׁמְיָא (=בְּעִנְיָנִים הַרוֹחֲנִיִּים) תִּשְׁמַע הָאִשָּׁה בְּעִצַּת בְּעָלָהּ, וְאֵילוּ בְּמִילֵי דְעִלְמָא (=בְּעִנְיָנִים גַּשְׁמִיִּים) יִשְׁמַע הַבַּעַל בְּעִצַּת אִשְׁתּוֹ.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הָאִשָּׁה מְקַבֶּלֶת עַל עֲצָמָה לְעִסוֹק בְּעִנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁבַעֲלָהּ יוֹכֵל לְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה וְעִבּוּדֵת ה' יִתְבָּרַךְ, הָרִי הֵם בְּבַחֲנֵינָת "יִשְׁשַׁכָּר וְזוּבָלָן", שֶׁעֲלֵיהֶם אוֹמֵר יַעֲקֹב בְּבִרְכָתּוֹ: "זְבוּלָן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵן...".

וּמִפְּרֵשׁ הַמְּדַרְשׁ: "זְבוּלָן עוֹסֵק בְּפִרְקַמְטִיא (=בְּמִסְחָר) וּמִמְצִיא מְזוּן לְשִׁבְטֵי יִשְׁשַׁכָּר, וְהֵם (בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר) עוֹסְקִים בְּתוֹרָה. כְּפִי שְׁגַם אָמַר מֹשֶׁה (בְּבִרְכָתּוֹ לְשִׁבְטֵים לְפָנָי מוֹתוֹ): "שְׁמַח זְבוּלָן בְּצִאתָךְ, וְיִשְׁשַׁכָּר בְּאֵהֶלְיֶךָ" (דְּבָרִים ל"ג, י"ח)

– זְבוּלָן יוֹצֵא בְּפִרְקַמְטִיא (=בְּמִסְחָר), וְיִשְׁשַׁכָּר עוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּאֵהֶלְיוֹ. וְעַל-כָּךְ שָׂאֵל רש"י (שם), מְדוּעַ הִקְדִּימָה הַתּוֹרָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכָּר (=לּוֹמֵד הַתּוֹרָה)? אֵלָּא, לֹמֵר לָךְ שְׁכָל תּוֹרָתוֹ שֶׁל יִשְׁשַׁכָּר הִיא בְּזָכוֹת זְבוּלָן, שֶׁהִיא מְפָרְנָסוֹ.

לְפִי זֶה מְתוֹרֵץ הֵיטֵב מַה שְׁשָׂאֲלָנוּ, לְמַה הִקְדִּימָה הַתּוֹרָה אֶת הָאוֹת ה' לְפָנָי הָאוֹת י' ("הַחֲנֹכִי, הַפְּלֹאִי"), שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יָהּ, קוֹדֵם י' וְאַחֵר-כָּךְ ה' אֵלָּא, זֹאת כְּדֵי לְרִמּוֹז לָנוּ, שְׁאִם הָאִשָּׁה מְקַבֶּלֶת עַל עֲצָמָה לְאִפְשָׁר לְבַעֲלָהּ לְעִסוֹק וּלְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מְקַדִּימָה אוֹתָהּ הַתּוֹרָה לְפָנָי בְּעָלָהּ, כְּמוֹ שֶׁהִקְדִּימָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכָּר (=לּוֹמֵד הַתּוֹרָה) – כְּדֵי לְרִמּוֹז, שְׁכָל תּוֹרַת בְּעָלָהּ הִיא בְּזָכוֹתָהּ, כְּפִי שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו: "שְׁלִי וְשִׁלְכֶם (=שְׁכָר לִימוּד תּוֹרָתִי וְתוֹרַתְכֶם) – שְׁלָה (=שֶׁל אִשְׁתִּי) הוּא.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם"

הַצַּדִּיק רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרִיץ, מִתְּלַמְדֵי הַבַּעַשׁ"ט, הָיָה קִנְאִי לְלֹא פְּשׁוּרוֹת, וְנִהְיָ לְהַתְּבַדֵּד וּלְהִיבָדֵל מִחֻבְרַת אֲנָשִׁים. אָמַר עָלָיו פֶּעַם הַמְּגִיד רַבִּי דָב בְּעַר מְמֹרִיץ, בְּשַׁעַה שֶׁל בְּדִיחוֹת הַדַּעַת: פְּרָשִׁיּוֹת חֲקַת וּבְלָק נִקְרְאוֹת בְּתַפּוּצוֹת בְּאוֹתָהּ שַׁבַּת (מְחוּבְרוֹת). וְהוּא הַדִּין לְגַבִּי פְּרָשִׁיּוֹת מְטוֹת מְסַעִי, שֶׁהֵן בְּדָרְךְ כָּלִל מְחוּבְרוֹת. רַק הַפְּרָשָׁה שְׁבִינִיָּהּ, פִּרְשַׁת פִּינְחָס – הִיא לְעוֹלָם נִפְרָדֶת וְעוֹמֶדֶת בְּפָנָי עֲצָמָה. הַטַּעַם לְכָךְ – הוֹסִיף הַמְּגִיד מְמֹרִיץ' – כִּיּוֹן שְׁפִינְחָס הָיָה קִנְאִי מוֹפְלָג, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם" – לָכֵן הוּא שְׁרוּי תְּמִיד בְּבִדְיוֹת, וְאֵינוֹ מִתְחַבֵּר לְאַחֲרִים...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

עֲרַשׁ"ק טז' תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק טז' תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיטָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ". "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיוֹ.

עַל הַפְּתוּב, "לִכֵּן אָמַר: הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלֶּאֱדָר קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמִבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מִלֶּאֱדָר קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֶׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים). וְעַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנֶּהַל פִּינְחָס עִם מִלְּאָךְ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה, כּוֹתֵב הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (פִּינְחָס רלז'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חֲמָא? חֲמָא אֶת מ' דָּא דְהוּה טָאס בְּרַקִּיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאָךְ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיטָה טָסָה בְּרַקִּיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְהוּוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאָךְ הַמּוֹת).

וּמְבוֹאֵר עוֹד בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלֶּאֱדָר דָּם, שֶׁהִיטָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַבִּין בְּחֻכְמָתוֹ שֶׁזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאָךְ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכָלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֶּהר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאָךְ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתֵיּוֹת ר"ת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלָעַם בְּשִׁיטִים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמְמַשִּׁיךְ שֶׁם הַזֶּהר וּמְבַאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיטָה סִימֵן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן לְהִבְיָא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיטָה טָסָה מֵעַל רֹאשׁ אָדָם הָרֵאשׁוֹן... וְהִיטָה מְחַפָּה לְאוֹתֵיּוֹת ר"ת (שֶׁל) וַתִּקַּח... וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן... וַתִּפְקַחְנָה... כְּדִי שִׁיִּצְטָרְפוּ הָאוֹתֵיּוֹת "מוֹת".

עֲנִין זֶה מְבוֹאֵר בִּיְתֵר שְׂאֵת בַּזֶּהר חֲדָשׁ (מִדְרַשׁ אִיכָה ק"א), שֶׁטָרַם שֶׁחֲטָאוּ אָדָם וְחוּהָ בְּעֵץ הַדַּעַת, פְּרַחָה הָאוֹת מ' שֶׁל "מוֹת" עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא הִיטָה מְחֻבֶּרֶת כָּלֵל עִם הָאוֹתֵיּוֹת "וֹת". וְלִכֵּן, לֹא הָיָה יָכוֹל מִלְּאָךְ הַמּוֹת לְשַׁלֹּט בָּהֶם. אֲבָל, כְּאֲשֶׁר בָּא הַנְּחֻשׁ הַקְּדוּמוֹנִי, וּפְתָה אֶת חוּהָ לְאָכוּל מֵעֵץ הַדַּעַת (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישֶׁהּ"), הִנֵּה, כְּאֲשֶׁר לְקַחָה "מִפְּרִי" שֶׁל עֵץ הַדַּעַת, עוֹרְרָה חוּהָ אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל מִפְּרִי, וְכִתּוּצָאָה מִכָּף גַּם אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל מוֹת (שֶׁכְּאֲמוֹר פְּרַחָה בְּאוֹרֵי), וְעַל-יְדֵי כֵף הַתְּחַבְּרָה הָאוֹת מ' עִם הָאוֹתֵיּוֹת "וֹת", שֶׁהִמְתִּינּוּ בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְנִתְקַבַּל צִירוּף שֶׁל "מוֹת" בְּאַרְבַּע הַרוּחוֹת, וְלִכֵּן כְּתוּב אַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת וֹת: "וַתִּקַּח... וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן... וַתִּפְקַחְנָה" – לוֹמֵר לָךְ, שֶׁהָאוֹת מ' הַתְּחַבְּרָה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם לְצִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל הָעוֹלָם, לֹא עָלִינוּ.

נִפְלָא מָה שֶׁכְּתוּב הַ"זֶּרַע אֱמַת" לְהַרְהֵ"ק מִרְאפְּשִׁיץ ("וְאֵרָא"), שֶׁעַל-יְדֵי שִׁיעֲבוּד יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הָיָה תִּיקוֹן לְאַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת וֹת, וְעַל-כֵּן רָמַז הַנְּבִיא (נְחֻמִּיָּה ט', ח'-י): "וַתִּקַּח אֶת דְּבַרְיָךְ כִּי צִדִּיק אֲתָה... וַתֵּרָא אֶת עֲנֵי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם... וַתִּתֵּן אוֹתָם וּמִפְתֵּימִם בְּפִרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו... וַתַּעַשׂ לָךְ שֵׁם כְּהִיּוֹם הַזֶּה".

וּמוֹסִיף הַ"זֶּרַע אֱמַת" וְאוֹמֵר, שֶׁהִתִּיקוֹן שֶׁל הָאוֹת מ' (שֶׁל מוֹת) הִיטָה עַל-יְדֵי שֶׁקִּבַּל מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה בְּמִשְׁךְ מ' יָמִים, שָׂאֵז נִתְבַּטְּלָה הַמִּיתָה. אֲלָא, שֶׁלְּצַעֲרָנוּ, עַל-יְדֵי חֲטָא הַעֲגָל חוֹרָה הַמִּיתָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת רַבָּה לִב', א'): "וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹקִים הוּא, חֲרוֹת עַל הַלְחָת'. מָהוּ חֲרוֹת?... רַבִּי נְחֻמִּיָּה אוֹמֵר: חֲרוֹת (=חֲפֵשׁ) מִמִּלְּאָךְ הַמּוֹת. אֵךְ כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ בְּחֲטָא הַעֲגָל, חָזַר מִלְּאָךְ הַמּוֹת לְמִקוּמוֹ.

וְלִכֵּן, בָּא פִּינְחָס, וְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִידָתוֹ שֶׁל יִצְחָק אֲבִינוּ, מִידַת הַגְּבוּרָה, כְּדִי לְהַתְּגַבֵּר עַל מִלְּאָךְ הַמּוֹת. (וְלִכֵּן כְּתוּב "פִּינְחָס" מִלֶּא, עִם י', שֶׁזֶה בְּגִמְטְרִיָּה "יִצְחָק" (=208)), וְכְאֲשֶׁר הַזְּכִיר פִּינְחָס אֶת הַשֵּׁם הַמְּפוֹרָשׁ, מִיַּד יִרְדָּה הָאוֹת מ' מֵעַל רֹאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְתָנַח אֲצִלוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה כֵּף מִלְּאָךְ הַמּוֹת, שֶׁפִּינְחָס חָטָף מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת מ', מִיַּד נִרְתַּע וְשָׁב לְאַחֹר. וּפִינְחָס לָקַח אֶת הָאוֹת מ', וְצִרְפָּה לְשִׁמוֹ, וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה "רַמַּח" (=אוֹתָהּ הַגִּמְטְרִיָּה), וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר "וַיִּקַּח (פִּינְחָס) רַמַּח בִּידוֹ".

וּכְפִי שֶׁכְּתוּב הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (שָׁם): "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הִשִּׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – שֶׁהִשִּׁיב אֶת הָאוֹת מ', שֶׁהִיטָה מִלֶּאֱדָר דָּם, וּפְרַחָה מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, "בְּקָנָאוּ אֶת קְנֵאתִי בְּתוֹכָם" – "בְּתוֹכָם", אוֹתֵיּוֹת "בְּתוֹךְ מ'", שֶׁלְּקַח אֶת הָאוֹת מ' מִמִּלְּאָךְ הַמּוֹת, וּבְזָכוֹת זֶה "וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי". וְרֵאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁאֲמָרוּ חז"ל (סוֹפָה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאֵי הַקַּב"ה לְיִצְרָר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ בְּפָנֵי הַצַּדִּיקִים".

ותמהו המפרשים על-כך. שכן, מדוע צריך **יצר הרע להישחט**? והלא זהו תפקידו שבגללו הוא נברא, להסית ולפתות את האדם לעבירה. אם כך, למה עתיד הוא להיענש?
 ומבאר ה"אמרי יוסף", שכונת חז"ל באומרים ש"לעתיד לבוא, מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחרטו", היא בעצם שה' יתברך, בזמן הגאולה, יוציא את האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**", וישאר השם "**סאל**", שהוא שם קדוש.

וכפי שובאר הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א ואמר, שהנה ידוע ששמו של **יצר הרע/מלאך המות** הוא "**סמאל**", אלא שהאות **מ'** משמו רומזת על **מות**, שכן זהו תפקידו של מלאך המות – להמית את האדם. אולם, לעתיד לבוא, כאשר יבוא משיח צדקנו, במהרה בימינו, יוציא הקב"ה את האות **מ'**, הרומזת ל**מות**, מתוך שמו של היצר "**סמאל**", וישאר השם הקדוש "**סאל**". ועל-ידי כך יתבטל ה**מות** מן העולם, ויקומו המתים לתחייה, כמו שאומר הנביא (ישעיה כה, ח): "בלע המות לנצח...", "ובהמשך (שם כו, יט): "יחיו מתים נבלתי יקומו הקיצו ורננו שכני עפר".

לפי זה מפרש הרה"ק מהרי"א מקמארנא את הכתוב בתהילים (לד, טו): "סור מרע ועשה טוב". הנה, דוד המלך התפלל: "סור מרע" – דהינו, שתסור האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**" (שזהו החלק הרע שבקרב), ועל-ידי כך "ועשה טוב" – אזכה להופכו לטוב, על-ידי שיתגלה השם הקדוש "**סאל**" שבקרב.

ויש לומר, כי היות שמבואר בזהר הקדוש ובמדרשים, שלעתיד לבוא, באחרית הימים, דוד המלך עצמו יהיה מלך המשיח, ויחיה את המתים, על-כן התפלל דוד לפני הקב"ה: "**אתה סתר לי**" ראשי תיבות "**סאל**" – שאזכה לגילוי השם הקדוש "**סאל**", ואולם **מצר תצרני** (=תשמרני) – תשמרני מהאות **מ'**, הרומזת ל**מות** בשמו של היצר הרע (**סמאל**). וכל זאת במהרה בגאולה הקרובה, שהרי אז יוציא הקב"ה את האות **מ'** משמו של **סמאל**, כדי שיתגלה השם "**סאל**", ותבטל המיתה בעולם, ויקומו המתים לתחייה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) ויבני קרח לא מתו!"

מובא בספר "אגרא דכלה" להרה"ק בעל ה"בני יששכר" זיע"א: "שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א רמז על הכתוב, "ויבני קרח לא מתו" – דהינו, למרות שקרח, שהיה **בעל המחלוקת**, מת ונבלע באדמה, עם כל זה "בני קרח" – "תלמידיו", **בעלי המחלוקת** שבכל דור ודור "לא מתו", כי בכל דור ודור ישנם מתנגדים **ובעלי מחלוקת**, שחולקים על הצדיקים, ההולכים בתוכם. בענין זה ראוי להביא את דברי רבנו יוסף חיים, בעל ה"בן איש חי" זיע"א, התמה על דברי הגמרא (עירובין מג): "הרוצה לידע כמה גובהו של דקל – מודד קומתו, וצלו, וצל קומתו – וידע כמה גובהו של דקל". דהינו, אם קומתו של האדם היא מטר ושבעים, וקומת הצל שלו היא שלשה מטרים וארבעים, כלומר שמידת הצל היא כפולה מהמציאות, על-כן ימדוד את מידת הצל של הדקל, ויחלקה בשנים, וקף ידע את גובהו של הדקל.

שואל על-כך הגאון ה"בן איש חי", בספרו "בן יהודע": וכי לצורך הדברים הללו ערף רב אשי את הש"ס? כדי שידע למדוד את גובהו של הדקל?! (וכי הש"ס הוא ספר מתמטיקה?). אלא, אומר ה"בן איש חי", שאין פונת הגמרא לגובהו של דקל כפשוטו. אלא הפונה היא, שצריך לבדוק את קומת הצדיק, הנמשל לדקל, כפי שנאמר: "צדיק כתר (=דקל) יפרח" (תהילים צב, יג). ולמה צריכים אנו לדעת למדוד את קומתם/גדולתם של צדיקים?

אלא מפני אותם "בני קרח", **בעלי המחלוקת**, שבאים ואומרים: וכי הרב הזה צדיק בכלל? וכי זה נחשב לגדול הדור? הלא זכורים לנו גדולי הדור הקודם... הם באמת היו גדולים וצדיקים. ואילו הרבנים האלה של היום לא צדיקים בכלל (חס ושלום)... ו"לבני קרח" אלו מתחסרת הגמרא ואומרת: הרוצה למדוד גובהו של "דקל" (=של הצדיק), שלא ישנה אותו לענקי הדורות הקודמים. אלא, קודם ימדוד את "קומתו" שלו, ואחר-כך את ה"צל" של עצמו – דהינו, את המעשים הטובים שלו. ובאופן יחסי אליו ימדוד גם את הצדיק, ואז באמת יראה עד כמה אותו צדיק הוא גדול באמת!

"שויתי ה' לנגדי תמיד"

רבי אברהם יצחק הכהן קוק, רבה הראשי של ארץ ישראל (לאחר מלחמת העולם הראשונה), נודע מנעוריו כשקדן מופלג, שאינו פוסק מגרסא (=לימוד תורה) אפילו לשעה קלה. בשנות לימודיו בישיבת וולוז'ין המהוללת, נהג רבי אברהם יצחק להתבודד באחת מפינות הישיבה עד שעה מאוחרת בלילה, שם למד בהתלהבות רבה פרקי הלכה ומוסר, לאורה של מנורת נפט קטנה. בתום לימודו היה מסיר את הזכוכית שעל-פני המנורה לפני שכבה את אורה. פעם בדקו אחריו, ומצאו שעל הזכוכית המפויחת היה רשום "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהילים טו, ח), כדי שבשעת הלימוד לא יסיח דעתו אף לרגע ממציאות ה' יתברך. **שבת שלום לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילוּג 8)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 20:29 ר"ת 21:12

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה" (הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר רבי שמעון בן לקיש: פִּינְחָס הוא אֱלִיהוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

הַמְאָמֵר הוא לְכַבּוֹד מְלֶאֶךְ הַבְּרִית, הוא אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, וְלְכַבּוֹד הַכְּנֶסֶת שְׁנֵי נְכַדֵי לְבָרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ (ב) – כֵּאֲבָר בְּתִמּוֹז, בְּסִימָן "אך טוב לישראל".

(יְדוּעַ וּמְפֹרָסִם, שְׁאֵלִיהוּ הַנְּבִיא בָּא לְכָל בְּרִית מִיְלָה שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל. וּמִקּוֹד הַדְּבָר בְּ"פִרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר" (פִּרְקָא כ"ט)): "נִגְלָה עָלָיו הַקְּב"ה, וְאָמַר לוֹ: מָה לָּךְ פֶּה אֱלִיהוּ? אָמַר לוֹ: קָנֵא קִנְיָתִי לַה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי עֲנּוּ בְרִיתְךָ (=בְּרִית הַמִּלָּה) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ הַקְּב"ה: לְעוֹלָם (=תְּמִיד) אַתָּה מְקַנֵּא – קִנְיָת בְּשִׂטִּים עַל גִּילּוֹי עֲרִיזוֹת, שְׁנֵאמַר: 'פִּינְחָס...הָשִׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאוֹ אֶת קִנְיָתִי'. וְגַם כָּאֵן אַתָּה מְקַנֵּא. חֵי"ךְ (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שְׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשֵׂין בְּרִית מִיְלָה, עַד שְׁאַתָּה רוֹאֶה בְּעֵינֶיךָ. מִכָּאֵן הַתְּקִינוּ חֻכְמִים, שִׁיהִיו עוֹשִׂים מוֹשָׁב (=כְּסֵא) כְּבוֹד לְמֶלֶךְ הַבְּרִית (=הוא אֱלִיהוּ הַנְּבִיא)".

עַל הַפְּרָכָה שְׁאֵנוּ מְבָרְכִים אֶת הַתִּינּוֹק לְאַחַר קִיּוֹם מִצְוַת הַמִּלָּה – "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית, כֵּן יִכְנַס לְחוּפָה וְלִמְעֵשִׂים טוֹבִים" – שׁוֹאֲלִים חֲזו"ל (הַבַּעַשׁ"ט ר' בְּרוּךְ מִמְעוּבֵי זִיע"א): הֲלֵא, לְכַאוּרָה, יֵשׁ לְדַקְדָּק עַל לְשׁוֹן הַפְּרָכָה "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית". הֲלֵא צְרִיךְ לוֹמַר: "כִּשֶׁם שֶׁהַכְּנֶסֶתִי לְבְּרִית". שְׁהָרִי, הַתִּינּוֹק לֹא נִכְנַס בְּעֶצְמוֹ לְבְּרִית, אֲלָא הָאֵב הוּא זֶה שֶׁמְכַנְּסִים אֶת בְּנוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ.

וּבְאוּר עֲנִין זֶה הוּא עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת מ"ג): "בְּשַׁעַת שֶׁנִּכְנַס דּוֹד לְבֵית הַמְּרֻחָץ, וְרָאָה עֶצְמוֹ עוֹמֵד עִירוֹם, אָמַר: 'אֵוִי לִי שְׁאֲעֲמוּד עִירוֹם בְּלֹא מִצְוָה'. וְכִיּוֹן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִלָּה שֶׁבְּבִשְׂרוֹ – נִתְיַשְׁבָּה דַּעְתּוֹ. לְאַחַר שִׁיצָא, אָמַר עָלָיָה שִׁירָה, שְׁנֵאמַר: 'לְמִנְצַח עַל הַשְּׁמַיִת...'. – מִזְמוֹר לְדוֹד עַל מִלָּה, שֶׁנִּתְנָה בְּשְׁמַיִי...".

וְהַעֲנִין הוּא, כִּי כְּאֲשֶׁר יִתְבּוֹנֵן הָאָדָם עַל כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁהוּא מְקַים בְּמִשְׁךְ חַיּוֹ, יִרְאֶה שֶׁבְּעֶצֶם אֵין לוֹ אִפְּלוֹ מִצְוָה אַחַת, שְׁאוֹתָהּ הוּא מְקַים בְּשְׁלִימוֹת וְלֵאלֹא שׁוֹם פְּנִיָּה וְנִגְיָעָה. (אִם לְשֵׁם כְּבוֹד, אוֹ כְּדִי לְקַבֵּל אֶת שְׂכָרָה לְעוֹלָם הַבָּא וכו').

אוֹלָם, יֵשׁ מִצְוָה אַחַת שֶׁהָאָדָם מְקַים בְּשְׁלִימוֹת, וְהִיא – מִצְוַת הַמִּלָּה. שְׁהָרִי, אֶת מִצְוָה זוֹ מְקַים הָאָדָם בְּהִיוֹתוֹ תִּינּוֹק בֵּן שְׁמוֹנָה יָמִים, שְׁאֵז אֵין לוֹ דַּעַת, וּבְרוּר שְׁאֵין לוֹ שׁוֹם פְּנִיָּה אוֹ נִגְיָעָה, כְּדִי לְקַבֵּל עָלָיָה שְׂכָר אוֹ כְּבוֹד. לְכַד הַתְּכּוּנָה הַגְּמָרָא: "בְּשַׁעַת שֶׁנִּכְנַס דּוֹד לְבֵית הַמְּרֻחָץ" – דְּהֵינּוּ, כְּאֲשֶׁר נִכְנַס דּוֹד הַמְּלֶאךְ לְפִשְׁפֶּשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וְלִרְחוּץ וְלִטְהַר עֶצְמוֹ מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו (כְּדֶרֶךְ הַצְּדִיקִים, שֶׁתְּמִיד עוֹשִׂים חֲשׁוֹבֵן נֶפֶשׁ עִם עֶצְמָם). "רָאָה עֶצְמוֹ עוֹמֵד עִירוֹם" – דְּהֵינּוּ שֶׁבְּגִדְל עֲנוּתוֹתוֹ רָאָה עֶצְמוֹ עִירוֹם, בְּלֹא שׁוֹם מִצְוָה שֶׁתְּהִיָּה בְּשְׁלִימוֹת וּבְלִי פְּנִיָּה. עַל-כֵּן אָמַר: "אֵוִי לִי שְׁאֲעֲמוּד עִירוֹם בְּלֹא מִצְוָה" – אֵוִי לִי, שֶׁבִּיּוֹם הַדִּין אֲעֲמוּד לְפָנָי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה, עִירוֹם לְלֹא אֶף מִצְוָה אַחַת שֶׁהִיא בְּשְׁלִימוֹת.

אוֹלָם, "כִּיּוֹן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִלָּה שֶׁבְּבִשְׂרוֹ – נִתְיַשְׁבָּה דַּעְתּוֹ". שְׁכֵּן, מִצְוַת מִלָּה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּהִיוֹתוֹ קָטָן וּבְלִי דַּעַת הִיא מִצְוָה בְּשְׁלִימוֹת, לְלֹא שׁוֹם נִגְיָעָה וּפְנִיָּה שֶׁל כְּבוֹד אוֹ שְׂכָר.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב, מִדּוּעַ אֵין אֲנוּ מְבָרְכִים "כִּשֶׁם שֶׁהַכְּנֶסֶתִי לְבְּרִית". שְׁהָרִי, יִתְכַּן וְלֹאֲבִי הַתִּינּוֹק יֵשׁ נִגְיָעָה אוֹ פְּנִיָּה לְשֵׁם שְׂכָר וְכְדוּמָה. מָה שְׁאֵין כֵּן לְתִינּוֹק עֶצְמוֹ, שֶׁבּוֹדָאֵי לוֹ אֵין שׁוֹם פְּנִיָּה. וְלִכֵּן אֲנוּ מְבָרְכִים "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית". כְּלוּמָר, כִּשֶׁם שֶׁהַתִּינּוֹק עֶצְמוֹ נִכְנַס לְבְּרִית, בְּלִי שׁוֹם פְּנִיָּה, שְׁהָרִי בְּרוּר שְׁאֵין לוֹ דַּעַת, "כֵּן יִכְנַס לְחוּפָה וְלִמְעֵשִׂים טוֹבִים" – שִׁיזְכָּה גַם לְעֵתִיד לְבוֹא לְקַים אֶת מִצְוַת ה' בְּשְׁלִימוֹת, וְלֵאלֹא שׁוֹם פְּנִיָּה וְנִגְיָעָה. וַיֵּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף מָה שֶׁשְּׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין כ"ט): "תְּנוּ רַבְּנָן: הָאֵב חֵיב בְּבִנוּ – לְמוֹלוֹ, וְלִפְדוּתוֹ וְלִלְמַדּוֹ תוֹרָה... לְמוֹלוֹ מְנַלְן (=מִהֵיכָן אֲנוּ לְמַדִּים שֶׁהָאֵב חֵיב לְמוֹל אֶת בְּנוֹ?), דְּכִתִּיב: 'וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֵּן שְׁמֹנֶת יָמִים'".

לְפִי זֶה, יֵשׁ לָנוּ לְחַקוֹר חֻקִּירָה גְּדוּלָּה: הָאֵם מִצְוַת הַמִּלָּה הִיא עַל הַתִּינּוֹק עֶצְמוֹ, וּמֵאַחַר וְאֵין הוּא יְכוֹל לְקַיְמָה מִצְד הַמְּצִיאוֹת (שְׁהָרִי הוּא קָטָן וּבְלִי דַּעַת), לְכֵן חֵיבָה הַתּוֹרָה אֶת אֲבִיו לְהִיוֹת הַשְּׁלִיחַ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ, וְאֵז נִחְשָׁב

כְּאִילוֹ הַתִּינּוֹק קִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה. או, שְׁמִצּוֹת הַמִּילָה כָּלֵל אֵינָנָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק עֲצֻמוֹ, שֶׁהָרִי הוּא קֶטָן, וְאִינוּ מְחוּיָב בַּמִּצְוֹת, וּבַהֲכָרַח הַמִּצְוָה הִיא עַל הָאֵב וְלֹא עַל הַבֶּן.

וְנַחֲלֵקוּ חו"ל בְּעֵנֶיךָ זֶה. אוֹלָם, יֵשׁ לוֹמֵר לְפִי מָה שְׁבִאֲרָנוּ לְעֵיל, שֶׁהַמִּצְוָה הִיא עַל הַבֶּן. שְׂכֵן, בְּפִרְכָּהּ, אָבִי הַתִּינּוֹק לֹא אוֹמֵר "כִּשֵׁם שֶׁהַכִּנְסָתִי לְבָרִית", אֲלֵא אָנוּ אוֹמְרִים בְּפִרְכָּהּ "כִּשֵׁם שְׁנַכְנַס לְבָרִית" – דְּהֵינּוּ, שֶׁהַתִּינּוֹק נִכְנָס לְבָרִית מְכוּרַח הֵיחֻדוֹ חָיֵב בַּמִּצְוֹת הַמִּילָה.

וּמֵבִיא לָזֶה ה"חֲמֻדַת יִשְׂרָאֵל" רֵאֵיהָ בְּרוּרָה, וְאוֹמֵר, שֶׁהָרִי יְדוּעַ שֵׁישׁ תְּרִי"ג (=613) מִצְוֹת בְּתוֹרָה. וְכֹאֲשֶׁר הַתִּינּוֹק מְקִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי שְׁנִשְׂאָרוֹ לוֹ לְקִים תְּרִי"ג מִצְוֹת פְּחוֹת אַחַת – כְּלוֹמֵר, תְּרִי"ב מִצְוֹת, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת בְּרִי"ת. וְלָכֵן, מְדוּיָק מְאֹד מָה שְׁאָנוּ מְבָרְכִים "כִּשֵׁם שְׁנַכְנַס לְבָרִית", דְּהֵינּוּ, לְאַחַר שֶׁהַתִּינּוֹק קִים מִצְוֹת הַמִּילָה נוֹתְרוֹ לוֹ עוֹד "בְּרִית" מִצְוֹת לְקִים. וּבְאֵמַת הוּא נִכְנָס וּמִתְחַיֵּב בְּעוֹד בְּרִי"ת מִצְוֹת. וּמִכַּאֵן רֵאֵיהָ, שְׁמִצּוֹת הַמִּילָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק וְלֹא עַל הָאֵב.

וּכְפִי דְבָרֵי ה"חֲמֻדַת יִשְׂרָאֵל": "וְדַע, שֵׁישׁ לְהֵבִיא עוֹד רֵאֵיהָ דְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים, שֶׁעִיקָר מִצְוֹת מִילָה הִיא עַל הַבֶּן (=הַתִּינּוֹק) – אֲלֵא שֶׁהַתּוֹרָה מְנַתֶּה אֶת הָאֵב לְהִיּוֹת הַשְּׁלִיחַ שֶׁל הַבֶּן בְּקִיּוֹם הַמִּצְוָה. וְזֹאת, מִמָּה שֶׁפְּתַבּוּ הָרֵאשׁוֹנִים אֶת הַטַּעַם שֶׁמִּצְוֹת מִילָה נִקְרָאת בְּרִי"ת, כִּי יִשְׁנֶן בְּתוֹרָה תְּרִי"ג מִצְוֹת, שְׁמוּטָלַת עַל הָאָדָם הַחוּבָה לְקִימָן. וְכִשְׁנוֹלֵד הַתִּינּוֹק, וּמְקִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי קִים (מִצְוָה) אַחַת, וְעַדִּין נִשְׂאָרוֹ לוֹ לְקִים עוֹד תְּרִי"ב מִצְוֹת, כְּמִנְיֵן בְּרִי"ת. (וְנִשְׂאָרוֹ לָנוּ תְּרִי"ב מִצְוֹת מְלִשׁוֹן רֵיב, כִּיּוֹן שֶׁעֲתָה לְאַחַר הַמִּילָה, יִצְטָרֵף הָאָדָם לְרֵיב וְלִהְלַחַם כְּנֶגֶד הַיָּצָר, כְּדִי לְקִימָן).

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וְיִכְפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כַּה' יג') (אוֹמְרִים חו"ל: "פִּינְחָס זֶה אֱלֹהֵינוּ")

בְּזִמְנֵן שְׁמִלְכוּת אֶפְרַיִם מְנַעוּ אֶת בְּרִית הַמִּילָה, עֲמַד אֱלֹהֵינוּ וְקָנָא קִנְיָה גְדוּלָּה, שְׁנִאֲמַר: "וַיֹּאמֶר קָנָא קִנְיָתִי לְה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, כִּי עָזְבוּ בְרִיתִךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְאוֹתָר אֲנִי לְבַדִּי". אָמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵינוּ: חִיָּד (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שְׁאִין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים בְּרִית הַמִּילָה, עַד שְׁאַתָּה רוּאָה בְּעֵינֶיךָ. כִּיּוֹן שְׁאֲמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵינוּ, שִׁיְהִיָּה נֹכַח בְּכָל בְּרִית וּבְרִית, אָמַר אֱלֹהֵינוּ לְקַב"ה: אַתָּה יְדַעְתָּ שְׁאֲנִי מְקַנָּא לְשִׁמְךָ יִתְבָּרַךְ, הִנֵּה, אִם בְּעַל הַבְּרִית יְהִיָּה בְּעַל עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכֵל לְסַבּוֹל לְהִיּוֹת שָׁם? מִיָּד הַבְּטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ שְׁיִכְפֵּר לְבַעַל הַבְּרִית עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו! הַמְשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר לְקַב"ה: וְאוֹלֵי יְהִיָּה הַמוֹחֵל בְּעַל עֲבִירָה? מִיָּד הַבְּטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ שְׁיִכְפֵּר גַּם לוֹ! וְהַמְשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵינוּ: וְאוֹלֵי יְהִיָּה בְּקֹהֵל עוֹבְרֵי עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכֵל לְסַבּוֹל זֹאת? וְשׁוֹב הַבְּטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ שְׁיִכְפֵּר גַּם לְכָל הַקֹּהֵל כְּלוֹ. וְעַנְיָן זֶה, שֶׁהַקַּב"ה מְכַפֵּר לְכָל הַקֹּהֵל הַמְשִׁתַּתֵּף בַּמִּצְוֹת בְּרִית הַמִּילָה, רְמוּז בְּפִסּוֹק: "תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וְיִכְפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

"הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"

לְהֵלֵךְ סִיפּוֹר מוּפְלָא, שֶׁהוּבָא בְּסִפְר "זִקְנִיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ", שֵׁישׁ בּוֹ כְּדִי לְלַמְדֵנוּ עַד כְּמָה הָיָה נוֹשֵׂא הַדְּאָגָה לְזוֹלַת בְּרֵאשׁ מְעַנְיָם שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים. וְכֵן מְסַפֵּר הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל, בְּעַל "נִזְר הַקְּדוֹשִׁים": "בְּעַת שֶׁהֵייתִי הַמְּרָא דְאַתְרָא בְּעִיר כּוּיִדָּאן, מְקוֹם מְגוּרֵינוּ שֶׁל "הַחֲזוֹן אִישׁ", נִכְנָס אֵלַי "הַחֲזוֹן אִישׁ", כְּשֶׁהָיָה אִזְ אַבְרָךְ צְעִיר, שְׁאָף אַחַד (וְגַם אֲנִי) לֹא יָדַע עַל גְּדוּלוֹתוֹ, וְהַחֵל לְדַבֵּר אֵתִי בְּדַבְרֵי תוֹרָה. לְאַחַר מִכּוֹן פָּנָה אֵלַי, וְהַצִּיעַ לִי לְלַמּוֹד עִמּוֹ בְּחִבְרוּתָא, אֵךְ בְּתַנְאֵי שְׁאָף אַחַד לֹא יָדַע עַל-כֵּן. הַסְּפַמְתִּי לְתַנְאֵי זֶה, וּמֵאַזְ לְמַדְנוּ בִּיחַד. וְאֲנִי, הַמְּרָא דְאַתְרָא שֶׁל הָעִיר כּוּיִדָּאן, הֵייתִי תְלַמִּידוֹ שֶׁל הָאֲבָרָךְ הַגָּאוֹן, שְׁלִימִים נִתְעַלָּה וְהָיָה ל"חֲזוֹן אִישׁ". זֹכֵר אֲנִי שֶׁכָּל הַקֹּהֵלָה תְּמָהוּ עַל-כֵּן, וְשְׂאֵלוֹ אוֹתִי, "מָה יֵשׁ לָרֵב עִם הָאֲבָרָךְ הַמוּפְנָם הַזֶּה...?". אֵךְ אֲנִי הֵייתִי מוֹכְרָח לְשִׁתּוֹק.

בְּאַחַת הַפְּעָמִים סִפֵּר לִי הָאֲבָרָךְ ("הַחֲזוֹן אִישׁ") עַל יַעֲקֹב הַפְּחַח, שֶׁהוּא חוּלָּה, וְצָרִיכִים אָנוּ לְלַכֵּת לְבַקְרוּ! אֲמַרְתִּי לוֹ, שְׁאֲצַלְנוּ הַמְּרָא דְאַתְרָא אִינוּ נוֹהֵג לְלַכֵּת אֶל בְּתֵי הָאֲנָשִׁים כָּלֵל. וּבְעוֹדֵי מְשִׁתָּהּ כִּיֻּצַּד הוּא יוֹדַע מְשִׁלוֹמוֹ שֶׁל אָדָם פְּשוֹט כְּפַחַח, אָמַר לִי: "יִרְאָה כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח מְזַלְזֵלַת בְּבַעֲלָהּ, וּמִתּוֹךְ כֵּן נוֹצֵר מִצָּב שָׁבוּ "שְׁלוֹם הַבֵּית" הַחֵל לְהַתְרוֹפֵף, וְהַעֲנִין מִדְּרָדֵר וּמִסְתַּבֵּף. עַל-כֵּן, בְּהַזְדַּמְנוֹת זֹו שְׁיַעֲקֹב הַפְּחַח חוּלָּה, אִם נִלְךְ שְׁנֵינוּ לְבַקְרוּ, הָרִי כְּתוֹצָאָה מִכֵּן, מִהַנְדִירוֹת שֶׁל הַדְּבָר, יוֹצֵר רַעַשׁ גְּדוֹל בְּעִיר מִבִּיקוֹר הָרֵב, וְהָיָה לְאַשְׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח כְּבוֹד גְּדוֹל, שֶׁהַכֵּל הוּא לְכְבוֹד בְּעַלָּהּ, וְכֵן תִּדְעַה הִיא לְהַעֲרִיךְ אוֹתוֹ כְּרֵאוּי, וְהַשְׁלוֹם בְּבֵית יָשׁוּב עַל כְּנוֹ!". "וְאֲנִי" – סַכֵּם הַגָּאוֹן – "מוֹל הַסֵּבֵר נוֹרָא הוּד שְׁפָזָה, לֹא יְכוּלְתִי לְעַמּוֹד מְנַגֵּד, וְאֲכֹן הִלְכְנוּ יַחְדָּיו אֶל יַעֲקֹב הַפְּחַח. וְכִמוֹ שְׁאֲמַר "הַחֲזוֹן אִישׁ" כֵּן הָיָה. כָּל הָעִיר רַעֲשָׁה מִהַבִּיקוֹר שְׁלֵנוּ, וְאַשְׁתּוֹ כְּמוֹכֵן לֹא חִדְלָה לְדַבֵּר וְלִהְתַּפְּאֵר בְּפָנֵי כָּלֵם עַל הַבִּיקוֹר הַחֲשׁוֹב שְׁזָכָה בְּעַלָּהּ עַל-יְדֵי רַב הָעִיר". וְסִים הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל: "וּמִנִּי אִזְ שׁוֹרֵר שְׁלוֹם-בֵּית אֲמִיתִי בְּבֵיתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הַפְּחַח..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילוּג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

(תהילים קלו' טז)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ". "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיוֹ"

אָמְרוּ חוֹז"ל בַּמִּדְרָשׁ (יִלְקוּט פְּרֻשַׁת פִּינְחָס): "אָמַר רִישׁ בֶּן לָקִישׁ: פִּינְחָס זֶה אֱלֹהֵהוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נִתַּת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה (בְּמַעֲשֵׂה זְמַרִּי בֶּן סְלוּא) – (לִכְן) לְעַתִּיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן שְׁלוֹם בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי, שְׁנַאֲמַר (מְלָאכִי ג', כג'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים'."

בְּעֵינַי זֶה מִבִּיא לָנוּ הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" דְּבַר פֶּלֶא (בַּחֲקֵתִי, "אוֹ תְּרַצָּה"). הִנֵּה, עַל הַכְּתוּב: "וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמוּנֵי כָּלֹ כְּאֲדַרְתַּ שְׁעַר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֲשׂוֹ", פֶּרֶשׁ רש"י, שֶׁהִסִּיבָה שְׁעֵשׂו נִקְרָא כֹּךְ: "לְפִי שֶׁהָיָה נַעֲשֵׂה וְנִגְמַר בְּשְׁעָרוֹ כִּבְּן שָׁנִים הֶרְבֵּה". וּפֶרֶשׁ הַרְשֵׁב"ם, שֶׁ"עֲשׂו" הוּא מְלֶשׁוֹן "עֲשׂוּי", כִּי הוּא הָיָה עֲשׂוּי, שֶׁהָיָה בְּעַל שְׁעַר כִּבְּן שָׁנִים הֶרְבֵּה. (פֶּרֶשׁוֹ חוֹז"ל, שְׁסִימְנֵי גְּדֻלוֹת תְּלוּיִים בְּשְׁעָרוֹת שְׁבַגּוּף. וְכֹאֲשֶׁר נוֹלַד עֲשׂו "כָּלֹ כְּאֲדַרְתַּ שְׁעַר", הָרִי הוּא עֲשׂוּי וְנִגְמַר). אִם כֹּךְ, יֵשׁ לָנוּ לְשֹׁאֵל: אִם עֲשׂו הִרְשַׁע נוֹלַד עֲשׂוּי, מְדוּעַ לֹא נִקְרָא הוּא בְּשֵׁם "עֲשׂוּי"?

וְתַרְץ הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר, שֶׁבַתְּחִילָה אֲכֵן נִקְרָא עֲשׂו בַּתּוֹאֵר "עֲשׂוּי". אַךְ, לְאַחַר מִכּוֹן, יַעֲקֹב לָקַח מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת י, וַצִּרְפָּה לְשִׁמּוֹ, וְזֶהוּ שְׂרָמֹז לָנוּ הַכְּתוּב: "וַיֵּדוּ (שֶׁל יַעֲקֹב) אוֹחֲזוֹת בְּעַקֵּב עֲשׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב". דְּהִינּוּ, יָדוּ שֶׁל יַעֲקֹב אוֹחֲזוֹת בְּעַקֵּב/בְּסוּף שְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוּי – שֶׁהִיא הָאוֹת י – כְּדֵי לְהוֹצִיאָהּ מִשָּׁם. וְלְאַחַר שֶׁהֲצִלִּיחַ יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהוֹצִיאָהּ, נִקְרָא שְׁמוֹ שֶׁל "עֲשׂוּי" בְּשֵׁם עֲשׂוּ.

וְהִרְמֹז כִּפֶּן הוּא, שֶׁ"יָדוּ" הֵם אוֹתִיּוֹת יוֹד. וְזֹאת, כְּדֵי לִזְמַר לָךְ, שֶׁיַּעֲקֹב הוֹצִיא אֶת הָאוֹת י מִעֲשׂוֹ, וְעַל-כֵּן "וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב" – הַקַּב"ה קָרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא צִירוּף שֶׁל "עַקֵּב" עִם י (עַל שֶׁהוֹצִיאָהּ יַעֲקֹב מִעֲשׂוֹ). שֶׁהָרִי, שְׁמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה צִרְיָד לְהִיּוֹת "עַקֵּב", עַל שֶׁאֲחֹז בְּעַקֵּב עֲשׂו. אֲבָל, מִכִּיּוֹן שֶׁהוֹצִיא אֶת הָאוֹת י מִעֲשׂוֹ, נִקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.

וּמוֹסִיף עַל-כֵּךְ הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר, בְּשֵׁם סֵפֶר הַ"הַפְּלִיאָה", שֶׁלְעַתִּיד לְבוֹא יוֹצִיא אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא גַם אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂו, וַיִּשְׂאֵר מִעֲשׂו עֵשׂ (עֵשׂ=זַחַל קָטָן שֶׁלֹּא נִרְאָה לְעֵינַי). וְזֹאת, כִּפִּי שְׂרוּמֹז הַכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נ', ט'): "הֵן כָּלֶם כִּפְגַּד יִבְלוּ, עֵשׂ יֵאכְלֶם". (וְרוּמֹז הַכְּתוּב בְּתִיבָה "יִבְלוּ", שֶׁהִיא אוֹתִיּוֹת "בְּלִי ו"). דְּהִינּוּ, עֵשׂו יִשְׂאֵר גַּם לְלֹא הָאוֹת ו'. (ר' מֹשֶׁה יִבְנִיאֵלִי).

וְאוּלָּם, אֶת אוֹתָהּ הָאוֹת ו' שִׁיּוֹצִיא אֱלֹהֵהוּ מִעֲשׂו הוּא יִמְסוֹר לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְשְׁמוֹ יִהְיֶה מְלֹא – "יַעֲקֹב" – כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (וַיִּקְרָא כו', מב'): "וְזִכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וּפֶרֶשׁ רש"י, שֶׁבַחְמֶשֶׁה "יַעֲקֹב" – כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (וַיִּקְרָא כו', מב'): "וְזִכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וּפֶרֶשׁ רש"י, שֶׁבַחְמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת נִכְתָּב יַעֲקֹב מְלֹא, עִם ו', וּבַחֲמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת כְּתוּב אֱלֹהֵהוּ חֲסֵר, בְּלִי ו' (=אֱלֹהֵהוּ). וְזֹאת, כְּדֵי לְרַמֹּז לָנוּ, שֶׁיַּעֲקֹב אֲבִינוּ לָקַח עֲרַבּוֹן – אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵהוּ – עַד שֶׁיָּבוֹא אֱלֹהֵהוּ וַיִּבְשֵׁר אֶת גְּאוּלַּת בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִדְּבַרֵי רש"י הַקְּדוּשׁ, שֶׁיַּעֲקֹב אֲבִינוּ נִטַּל מִשְׁכּוֹן/עֲרַבּוֹן מֵאֱלֹהֵהוּ – אֶת הָאוֹת ו'. וְלִכֵּן נִקְרָא אֱלֹהֵהוּ בַּחֲמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם "אֱלֹהֵהוּ", וְאֵילּוּ יַעֲקֹב נִקְרָא בַּחֲמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כֹּל זֹאת, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שֶׁאֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעַתִּיד לְבוֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂו, וַיִּשְׂאֵר מִעֲשׂו עֵשׂ.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְעֲשׂו הִרְשַׁע (בְּרֵאשִׁית לג', יד'): "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עֲבָדוּ...עַד אֲשֶׁר אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה". שָׁכֵן, "אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה", סוּפֵי תִיבוֹת אֱלֹהֵהוּ, לְרַמֹּז עַל הַמְשָׁכּוֹן שֶׁל הָאוֹת ו' שֶׁנִּטַּל יַעֲקֹב מֵאֱלֹהֵהוּ, כְּדֵי לְהַבְטִיחַ שֶׁאֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעַתִּיד לְבוֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂו. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ עָלָיו"

עַל הַכְּתוּב, וַיִּיאַמֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן...וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל עַדְתַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִפֶּרֶשׁ רש"י: "וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ, זֶה קְרוּן פְּנִים (=פְּנִים קוֹרְנוֹת, מֵאִירוֹת). 'מֵהוֹדֵךְ', וְלֹא כָּל הוֹדֵךְ...".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנֵן זֶה. שְׂכֹן, מְדוּעַ דִּקְדָק הַקַּב"ה לֹמַר לְמֹשֶׁה "וַיִּנְתַּתָּהּ **מִהוֹדֶךָ** עָלָיו", שְׂמִכְפָּאן מִשְׁתַּמֵּעַ שְׂצָרִיךְ הוּא לְתַת רַק **חֶלֶק מִהוֹדוֹ**, וְלֹא אֶת כָּל הוֹדוֹ, כְּפִי שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: "מִהוֹדֶךָ" וְלֹא כָּל הוֹדֶךָ?"

וְצָרִיךְ גַּם לְהִבִּין עַל אֵיזֶה **הוֹד** שֶׁל מֹשֶׁה מְדוּבָר כֵּאֲנִי?

תְּחִלָּה, נִקְדִּים לְהִבְיָא מָה שֶׁשָּׂנִינוּ בַּגְּמָרָא (שֶׁבֶת פַּח): "דְּרַשׁ רַבִּי סִימְאִי: בְּשַׁעָה שֶׁהִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל 'נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע' בָּאוּ שְׂשִׁים רִיבּוּא שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׂרֵת, (ו)לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קִשְׂרוּ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים – אֶחָד כְּנֶגֶד 'נַעֲשֶׂה' וְאֶחָד כְּנֶגֶד 'נִשְׁמָע'. וּפְיוֹן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל (**בַּעֲגָל**) יָרְדוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים רִיבּוּא מְלָאכֵי חֲבֵלָה וּפְרָקוּם, שְׂנַאֲמַר (שְׁמוֹת לֵג, ו): 'וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב'... אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּפְלֵן זָכָה מֹשֶׁה וּנְטָלָן... אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: עֲתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ, שְׂנַאֲמַר: 'וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל **רֵאשִׁים**'."

בְּעֲנֵן זֶה אוֹמְרִים חו"ל, שְׂכָאֲשֶׁר יָרַד מֹשֶׁה מִן הָהָר, פָּגַשׁ אֶת אוֹתָם **מְלָאכֵי חֲבֵלָה** שֶׁבָּאוּ וּלְקַחוּ מִיִּשְׂרָאֵל אֶת הַעֲדָיִים. מִיָּד גָּעַר וְנָנַף בָּהֶם מֹשֶׁה, וּמִגְעַרְתּוֹ נִבְהִלוּ **מְלָאכֵי חֲבֵלָה**, וּבְרַחוּ מִמֶּנּוּ. אוּלָּם, תוֹךְ כְּדֵי מְנוּסָתָם הִפִּילוּ מִיָּדָם אֶת כָּל הַכְּתָרִים/הַעֲדָיִים שֶׁלְקָחוּ מֵעַם יִשְׂרָאֵל. כְּאֲשֶׁר רָאָה מֹשֶׁה כֶּךָ, קִבֵּץ אֶת כָּל הַכְּתָרִים וְחָזַר אֶל הַקַּב"ה. אָמַר לוֹ: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵלֹהֵי הַכְּתָרִים שֶׁקִּבַּצְתִּי – שְׁלֵי הֵם אוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל? אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: שְׁלֵךְ הֵם, פְּיוֹן שִׂישׁ לִי דִין, שְׂאֵם בָּאוּ אֲנִישֵׁי חֵיל לְעִיר, וְשָׁבוּ אֶת שְׁלָלָהּ, וּבָא גִיבּוֹר אֶחָד וְהִצִּיל מִיָּדָם אֶת הַשְּׁלָל – הֲרִי הֵם שְׁלוֹ. כְּאֲשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה כֶּךָ, נָטַל אֶת כָּל הַכְּתָרִים וְהִנִּיחָם בְּרֵאשׁוֹ. וְזֶהוּ שְׂכַתּוּב: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...". (וּבְרוּר שֶׁמְדוּבָר בַּכְּתָרִים/עֲדָיִים רוּחָנִיִּים וְזָכִים). וּמִזֶּה קָרָן עוֹר פָּנָיו שֶׁל מֹשֶׁה, עַד שֶׁהִיָּה צָרִיךְ לְשִׁים עֲלֵיהֶם מְסוּהָ, כְּפִי שְׂכַתּוּב: "וַיִּרְא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרָן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהֵי... וַיִּכַּל מֹשֶׁה מְדַבֵּר אֹתָם וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מְסוּהָ."

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, שְׁלֹא הוּא יִכְנִים אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָה, אֲלֹא יְהוֹשֻׁעַ, מִיָּד הַתְּפַלֵּל מֹשֶׁה רְבוּנוּ: "יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרְוּחַת לְכָל בֶּשֶׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה...". וּפָרַשׁ רַש"י: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָיִךְ, (ש)דְּעַתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד (מִיִּשְׂרָאֵל)... אֵינֶן דּוֹמִין זֶה לְזֶה. (עַל-כֵּן) מִנֵּה עֲלֵיהֶם מְנַהֵג, שִׁיָּהָא סוּבַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דְעַתּוֹ."

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנֵן זֶה. שְׂכֹן, אִיךָ יוֹכַל מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל לְהִבִּין וּלְסַבּוֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִשְׁשׁ מֵאוֹת רְבוּא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? וּמְצִינוּ עַל-כֵּךָ רַעֲיוֹן נִשְׁגָּב שֶׁל הַרְה"ק רַבִּי חַיִּים מְקוּסוּב זצ"ל זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "תּוֹרַת חַיִּים", שֶׁם הוּא מְבַאֵר, שְׂמָה שְׂזָכָה מֹשֶׁה רְבוּנוּ לְהַשִּׁיג כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי דְעַתּוֹ, הוּא מַחְמַת שֶׁקִּבַּל מֵהֵם אֶת הָאוֹרוֹת, הֵם הַכְּתָרִים/הַעֲדָיִים שֶׁהָיוּ בְּתַחֲלִילָה עַל רֵאשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֶבְדּוּ לָהֶם **בְּחֻטְא הָעֲגָל**.

וּמַעַתָּה יֵשׁ לֹמַר, כִּיּוֹן שֶׁמֹּשֶׁה רְבוּנוּ הַתְּפַלֵּל לְפָנֵי הַקַּב"ה, שִׁישִׁים וַיִּמְנֶה מְנַהֵג שִׁיָּהָא סוּבַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי דְעַתּוֹ, הִנֵּה עַל-כֵּן צָוָה אוֹתוֹ הַקַּב"ה "וַיִּנְתַּתָּהּ **מִהוֹדֶךָ** עָלָיו", וּפָרַשׁ רַש"י: "זֶה קְרוּן פָּנִים". כְּלוּמַר, שְׂגָם יְהוֹשֻׁעַ יִזְכֶּה לְקְרוּן עוֹר פָּנִים מֵאוֹתָם הַכְּתָרִים/הַעֲדָיִים שֶׁנִּטְלוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל **בְּעוֹן חֻטְא הָעֲגָל**, כְּדֵי שְׂגָם יְהוֹשֻׁעַ יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג וּלְסַבּוֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי דְעַתּוֹ. אֵלֹהֵי תוֹכָן דְּבָרֵינוּ הַמְּתוּקִים שֶׁל הַ"תּוֹרַת חַיִּים".

"הוּא דִּתָּן וְאֲבִירָם קְרוּאֵי הָעֵדָה, אֲשֶׁר הִצּוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהָרֶן בְּעֵדַת קַרְח"

יְדוּעַ, כִּי הַרְבֵּה צְדִיקִים צִיוּ לְתַלְמִידֵיהֶם בְּאֻזְהָרָה חֲמוּרָה, לְכָל יְעִיזוּ בְּשׁוּם אוֹפֵן לְהַתְּעַרֵב בְּמַחְלוּקַת, אֲלֹא יִבְרַחוּ מִמֶּנָּה כְּמִטְחֵי קֶשֶׁת. אִף הַרְה"ק, בְּעַל הַ"אֲמָרֵי נַעַם" מְזִידִיקוּב זִיע"א, הִזְהִיר כֶּךָ אֶת כָּל תַּלְמִידָיו, וְהַמְשִׁיל עַל-כֵּךָ מְשָׁל: הָאֲרִיָּה, מְלֵךְ הַחַיּוֹת, חָלָה פַּעַם בְּמַחְלָה, שְׂגוּפוֹ הַסְּרִיחַ בְּרִיחַ רַע. הַלֵּךְ הָאֲרִיָּה אֶל הַדָּב וּשְׂאָלוֹ: "הֵאֵם מְרִיחִים מִמֶּנִּי רִיחַ רַע?". פִּתַּח הַדָּב וְעָנָה לוֹ: "אֵם כָּל הָאֲמַת, אֲדוּנֵי הַמְּלָךְ, מָה אוֹמַר וּמָה אֲדַבֵּר, לְצַעֲרֵנוּ אֲכֵן נוֹדֵף מִמֶּךָ רִיחַ רַע". מִיָּד צָוָה הָאֲרִיָּה לְקַרְוֵעַ אֶת הַדָּב, עַל שֶׁמְעוּז לְדַבֵּר כֶּךָ אֶל הַמְּלָךְ. הַמְשִׁיךְ הָאֲרִיָּה וּשְׂאָל אֶת הַגְּדִי, אֵם יֵשׁ מִמֶּנּוּ רִיחַ רַע? כְּרֵאוֹת הַגְּדִי אֶת מִשְׁפֵּט הַדָּב, שֶׁקָר, וְאָמַר שְׂאִין זֶה נִכּוֹן כְּלָל, וְאִין הוּא מְסָרִיחַ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׂרִיחוֹ הוּא כְּרִיחַ הַשְּׂדֵה לְשִׁבְתָּה. כְּשֶׁמוּעַ הָאֲרִיָּה אֶת תְּשׁוּבָתוֹ, מִיָּד שָׁסַע אוֹתוֹ כְּשָׁסַע הַגְּדִי, עַל שֶׁהוּא חוֹנֵף לוֹ בְּדַבְרֵי כְּזָב. הַמְשִׁיךְ הָאֲרִיָּה וְהִלֵּךְ לְשֵׂאוֹל אֶת הַשׁוּעַל אֶת שְׂאֵלָתוֹ. אִף הַשׁוּעַל, בְּפִקְחוּתוֹ, הִשְׁתַּמֵּט מִלְּעֲנוֹת, אֲלֹא הִשִּׁיב לְאֲרִיָּה: "סִלַּח לִי אֲדוּנֵי הַמְּלָךְ, כִּי חוֹלָה אֲנִי בְּחוּלֵי הַצִּיּוֹן, וְנִחְרִיר סְתוּמִים, וְאֵינִי יוֹכֵל לְהַרְיֵחַ וּלְהַרְגִישׁ בְּכֻלּוֹם...". וּבְכֵךָ סִים הַרְה"ק בְּעַל "אֲמָרֵי נַעַם" זִיע"א, וְאָמַר לְחִסְדֵּינוּ: בְּזִמְנִים אֵלֹהֵי צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְסַבּוֹל מִחוּלֵי הַצִּיּוֹן, וְלֹא לְהַרְיֵחַ כְּלוּם, כִּי חָס וְשָׁלוֹם מְלַהֲתַעֲרֵב בְּמַחְלוּקַת, רַחֲמָנָא לִיצְלָן.

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה) (תהילים קלו' טז)

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

בְּיָמֵינוּ

עֲרַשׁ"ק טז' תְּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה) (תהילים קלו' טז)

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלֵל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדִּיקָה... " (תהילים קו', ל')

ה"דגל מחנה אפרים" אומר, שהקב"ה מנהיג את העולם הזה על-ידי צרופי אותיות התורה הקדושה, וכשאותיות אלה יורדות למטה, לעולם הזה, הן מצטרפות לפי מדרגת המקבלים. ומאחר שמאתו יתברך לא תצאנה הרעות, כמו שכתוב (איכה ג', לח'): "מפי עליון לא תצא הרעות...". כל ההשפעות שמשפיע ה' יתברך משמים הן חסד ורחמים – אלא שבירידתן למטה, הן מתהפכות לפי מדרגת המקבלים: אם המקבלים הם עובדי ה' יתברך, אז הצרופים נשארים כפי שהיו למעלה, קרי חסד ורחמים. אבל אם הם וחלילה אין המקבלים ראויים לקבל את השפע היורד, מחמת רוע מעשיהם, כי אז מקבלות האותיות צרופ אחר, והחסד הופך לדין, הענג נהפך חס וחלילה לנגע (אותן האותיות), השפע נהפך לפשע, רצה נהפך לצרה וכו'.

אבל כשאדם חוזר בתשובה ומתפלל אל ה' יתברך, או הולך לתלמיד חכם כדי שיתן תיקון לנשמתו ויתפלל עבורו, קרי הוא מחזיר את צרופי האותיות כפי שהיו למעלה, לחסד ולרחמים, וכך מבטל הוא את הדין. וזהו שנאמר "ואיש חכם יכפרנה" – דהינו, אותו חכם וצדיק, על-ידי התיקון שנותן לאדם הוא מכפר עליו, ועל-ידי כך מבטל מעליו את הגזירה.

על-פי זה יאיר לנו להבין, מדוע זכה פינחס לכהונה, כמו שאמרו חז"ל (ובחים כג'): "לא נתפחן פינחס, עד שהרגו לזמרי". שהרי, פינחס הפך את מידת הדין לחסד ורחמים, כשהרג את זמרי. ומאחר וידוע, שהפחן הוא איש חסד, כמוכא בזהר הקדוש (תלק א', רנו) על הכתוב: "וללוי אמר תמיה ואוריך לאיש חסידך", על-כן ראוי פינחס לכהונה – על שעורר את הרחמים על ישראל. וזהו שכתוב: "וירא פינחס... ויקח רמה בידו", "רמה" אותיות "רחם", שעורר רחמים על ישראל, והתבטל הרוע. ועל-כך נאמר: "ברגו רחם תזכר, ברגו אהבה תזכר".

(ולכן כתוב במדבר יח', יד'): "וילאמר ה' אל אהרן (הכהן)... כל חרם בישראל לך יהיה". "חרם" אותיות "רחם" – מכאן, שהקב"ה נתן לפחנים את הכח להפוך את ה"חרם" ל"רחם").

לפי זה יתבאר היטב מה שכתוב: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם". דהינו, פינחס שנה את צרופ האותיות "קנאה" ל"נאקה", שהוא לשון תפילה, כמו שכתוב (שמות ו', ה'): "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי". ועל-ידי שהפך פינחס "קנאה" ל"נאקה", בכו ישראל ("והמה בכים") ונאנחו על חילול ה' הנורא של ראש שבט בישראל (זמרי בן סלוא, שחטא עם המדינית). ואכן, עלתה נאקתם השמימה, ונהפך הדין לרחמים.

על-פי זה יבואר גם הכתוב בתהילים (קו', ל'): "ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם". דהינו, כמו שהצדקה מצילה ממות ("וצדקה תציל ממות" (משלי י', ב)) – כך, במעשהו, כאשר עצר פינחס את המגיפה, ובטל את המות – נחשב לו הדבר בבחינת צדקה, כמו שאומר הכתוב: "ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה".

והביא על-כך ה"תפארת שלמה" רמז נפלא בפרשת "שקלים", על הכתוב: "זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל", ואמר, שהנה, "מחצית" הם אותיות המלה "חי" והמלה "מת", כאשר האות צ' מפרידה ביניהן. והרמז הוא, שעל-ידי הצדקה, הנרמזת באות צ', מתהפך הדין לרחמים, ומכריע את הכף לצד ה"חי", ולא לצד ה"מת", חלילה. וזהו שכתוב: "השיב את חמתי" – "חמתי" אותיות "חי" ואותיות "מת". כלומר, בתחילה האותיות "חי" היו מרוחקות זו מזו, והאותיות "מת" קרובות זו לזו, מחמת הגזירה על מעשה זמרי. אולם, פינחס השיב את "חמתי" – קרב את האותיות "חי", ורחק את האותיות "מת", על-ידי תפילה ("ויעמד פינחס ויפלל"). ומעשה זה נחשב לו לצדקה. שכן, בכך שהוא הכריע לצד החיים, הושבה החמה ונעצרה המגיפה בישראל, וזכו הם לחיים. וזהו שכתוב: "ותחשב לו לצדקה". דהינו, כשם שהצדקה מהפכת מות לחיים, כך מעשה פינחס גרם

להפוך את הגזרה של "מת" ל"חי". ויש לומר, שעל-כך נאמר (ישעיה מד, כב): "מחיתי כעב פשעך וכענן חטאותיך שובה אלי כי גאלתיך". "מחיתי" – שקרב את האותיות "חי", והרחיק את האותיות "מת", ובכך ויכפר על בני ישראל". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
 "וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"

על דברי הנביא ישעיה (ד, ו): "וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר", אומר ה"מנחת יצחק", שהסכה מסמלת את עשית וקיום תרי"ג המצות. שהרי, כל היושב בסכה – כיושב תחת כנפי השכינה, כמו שאומר הזוהר הקדוש (קג, ב): "בשעה שהאדם יושב בסכה, שהיא "צלא דמהימנותא" (=צל האמונה), השכינה פורסת את כנפיה עליו". (וברור הוא, ששיבה במחיצת השכינה אפשרית רק על-ידי קיום תרי"ג המצות). והנה, כידוע, קבלנו מאבינו שבשמים רמ"ח(=248) מצות "עשה", ושס"ה(=365) מצות "לא תעשה" – וביחד תרי"ג(=613) מצות, שעליהן אמרה התורה, שאין להוסיף או לגרוע מהן, כמו שכתוב (דברים ד' ב): "לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם, ולא תגרעו ממנו, לשמר את מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם". (ועל-כך רמז הפתוב (בראשית כז, מ): "והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך". שהנה, אף כשמוסיפים עוד מצוה אחת לתרי"ג(=613) המצות, ומקבלים תרי"ד(=614) מצות, נחשב הדבר לפריקת על. ועל-כך רמז הפתוב "כאשר תריד" – כאשר אתה מוסיף עוד מצוה, ומתקבל "תריד" מצות, הרי זה כאילו "ופרקת עלו (של הקב"ה) מעל צוארך". ועל-כך מזהיר אותנו הנביא, "וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור". דהינו, צריך לשמור את כל תרי"ג(=613) המצות בשלימות, (שעל-כך כאמור רומזת הסכה), ואסור להוסיף או לגרוע מהם. שכן, הם ה"צל(=השמירה)...מחרב, ולמחסה ולמסתור" מהיצר הרע, המחפש להפיל אותנו ברשתו. ולכן, אם מחסירים מצוה אחת מרמ"ח(=248) מצות "עשה", מקבלים "זרם" (247=) מצות. ואם מוסיפים מצוה אחת לרמ"ח המצות, מקבלים "מטר" (249=) מצות.

וזהו שרמזו הנביא, "וסכה תהיה לצל(=לשמירה)...מזרם וממטר". כלומר, הקפדה על שמירת כל תרי"ג המצות – לא להוסיף ולא לגרוע – היא השמירה מ"המים הידונים" (=מזרם וממטר) של העולם הזה. והנה, זמרי רצה לזכות ולבטל את מצות "עשה" של "קדשים תהיו" (=דהינו "היו פרושים מן העריות", רש"י), ולעשות מרמ"ח(=248) המצות, רמ"ז(=247) מצות. (ענין זה רמזו גם בשמו. שכן, "זמרי" הוא לשון בריתה, כמו שאנו אומרים לפני קריאת תהילים "לזמר עריצים ולהכרית הקוצים"). ואולם, פינחס, שידע כל זאת, לקח בידו "רמח", לרמוז על רמ"ח(=248) מצות "עשה", ודקר בו את זמרי, כמו שכתוב: "וירא פינחס בן אלעזר...ויקח רמח בידו...וידקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה". וזאת, כדי להחזיר את רמ"ח מצות "עשה" לשלימותן.

ועל-כך קבל פינחס שכר מהקב"ה, את ה"שלוש", כפי שכתוב: "לכן אמר הנני נתן לך את בריתי שלום". דהינו, אתה חרפת נפשך, כדי להחזיר את השלימות לרמ"ח מצות "עשה", לכן, מידה כנגד מידה, שדרך יהיה שלום. (ראוי להוסיף כאן מה שאמרו חז"ל (הרבי מלובלין), שבשעת המעשה היה פינחס קורא "קריאת שמע", שיש בה רמח(=248) תיבות(=מלים). וזאת, כדי לתקן את הפגם של זמרי, שכאמור בטל אחת מ-רמח(=248) מצות ה"עשה". ויש לומר, שכיון שמעשה זמרי היה פריקת על שמים, קרא פינחס "קריאת שמע", שהיא קבלת על מלכות שמים – כדי לתקן את מעשה זמרי. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
 "ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם"

פעם אחת, בערב יום הכיפורים, כאשר עמד ה"שרף", רבי אורי מסטרליסק זיע"א, להתפלל תפילת מנחה, היה תלמידו יהודה צבי (הרה"ק מסטרטין) הולך בבית המדרש בהתלהבות עצומה. פתאום הרגיש הוא צורך עז לשאוף טבק. וחפש וחפש טבק, ולא מצא, ומיד הרגיש בחסרון התלהבותו. ראה זאת אחד החסידים החשובים, ר' אברהם שמחה מגאליגי זצ"ל, ומיד הביא לו טבק, והשיב את נפשו. רבי יהודה צבי הכיר לו טובה על-כך, ואמר לו: "בעבור שהשבת לי את רוחי, אראה לך דבר נפלא". והעביר מטפחת על עיניו של ר' אברהם שמחה. באותו רגע נגלה לעיניו של ר' אברהם שמחה, עמוד אש ענקי הבוער עד לב השמים, ליד עמוד התפילה באותו מקום שהתפלל ה"שרף". ועוד הבחין הוא שכל בית המדרש היה מלא בנשמות של נפטרים. כשראה זאת מיד נפל והתעלף מפחד. כשחזרה אליו רוחו, מיד העביר רבי יהודה צבי את המטפחת על עיניו, והנה כבר לא ראה דבר.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "לְמוֹלִיךָ עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה)

(תהילים קלו' טו')

פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה)

רַעֲשׂ"ק טו' תַּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

רַעֲשׂ"ק טו' תַּמוּז תשע"ט (19.7.19) bnei-zion.com

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה' הִיתָה"

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כ"ה יב')

עַל הַפְּתוּב "לְכֵן אָמַר: הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל: וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מְלֹאךְ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, אִיךְ נִלְמַד הַדְּבָר שֶׁפִּינְחָס יִחִיָּה לְעוֹלָם וְלֹא יָמוּת, מֵהַפְּסוּק "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"? רַבְּנּוּ בַחֲיֵי מִבֵּיא בְּאוֹר עַל שְׂאֵלָה זוֹ בְּדֶרֶךְ רַמְזוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "שְׁמַעְתִּי שֶׁהַמְּלָה (=שְׁלוֹם) (הִיא) נוֹטְרִיקוֹן 'שְׁלֹא לָמוּת' – וְזֶה מִחֻזַּק (אֶת) קְבֻלַּת רו"ל (=חו"ל) כִּי פִינְחָס זֶה אֱלִיהוֹ".

וְאֵילוּ הַגְּה"ק מֵהַר"א אֶסְאֵד וְצ"ל, בְּסִפְרוֹ "יְהוּדָה יַעֲלֶה", אֹמֵר: הִנֵּה, יְדוּעַ מִחֻז"ל שֶׁהָאָדָם מוֹרָב מֵאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר. וְכֵן יְדוּעַ, שֶׁהַמִּיתָה בָּאָה עַל הָאָדָם מִפְּאַת (=בְּגִלָּל) הַתְּגַבְרוֹת הַיְסוּדוֹת זֶה עַל זֶה, כְּגוֹן: הָאֵשׁ הַמִּתְגַּבֶּרֶת עַל הַמַּיִם, אוֹ הַמַּיִם הַמִּתְגַּבְּרִים עַל הָאֵשׁ, וְכו'. וְהִנֵּה, אֱלִיהוֹ הַנְּבִיא זָכָה לְחַיּוֹת לְעוֹלָם, מִפִּיּוֹן שְׂאֵרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו הַתְּמוּזָגוּ בְּמִיּוּזָג שְׁלֵם וּבְשְׁלוֹם, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוֹת שֶׁל יְסוּד אֶחָד עַל מִשְׁנֵהוּ, וְלָכֵן מִמִּילָא לֹא חָל עָלָיו הַמּוֹת. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַקַּב"ה: "הֲנִנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – אַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו יִחִיו בְּשְׁלוֹם זֶה עִם זֶה, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוֹת הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, וּמִמִּילָא לֹא יָמוּת, וְיִחִיָּה לְנֶצַח.

וְכֵן נֹאמַר עַל פִּינְחָס (מֵלֹאכֵי ב', ה'): "בְּרִיתִי הִיתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם" – כְּלוּמַר, בְּרִיתִי הִיתָה אִתּוֹ, לָתֵת לּוֹ חַיִּים נֶצְחִיִּים, עַל-יְדֵי שְׁנַתְתִּי לּוֹ אֶת הַשְּׁלוֹם בְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו – אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר – כְּדִי שְׁלֹא יִתְגַּבְּרוּ יְסוּדוֹתָיו הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי – וְכֵךְ יִחִיָּה לְעוֹלָם. וְכָל זֹאת, רַק כְּדִי לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכָה...זְמַרִי בֶּן סְלוּא...וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה...כְּזַבִּי בֵּת צוּר" (כ"ה יד-טו')

עַל פְּסוּק זֶה אֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי יֵשׁ כָּאֵן פְּלִיאָה גְּדוֹלָה: מְדוּעַ בְּסוֹף הַפְּרֻשָּׁה הַקּוּדְמָת, פְּרֻשֶׁת "בְּלֶק", כְּשֶׁמְסוֹפֵר עַל הַעֲזוֹן הַחֲמוּר שֶׁל זְמַרִי עִם הַמְּדִינִית, הַעֲלִימָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֶת שְׁמֵם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא, וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמְּדִינִית...?" וְאֵילוּ כָּאֵן, דּוֹקָא אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר נְהַרְגוּ שְׁנֵיהֶם (=הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה) עַל-יְדֵי פִינְחָס, רַק אִזּוֹ נִזְכָּרָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְגַלוֹת לָנוּ אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכָה...זְמַרִי בֶּן סְלוּא...וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה...כְּזַבִּי בֵּת צוּר".

בְּסִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ "עֲרַבִי נַחֵל", מוֹסְבֵר עַל-כֵּךְ בְּאוֹר נִפְלָא, עַל-פִּי דְבָרֵי חו"ל בְּעֵנִין "חִיבוּט הַקְּבָר": הִנֵּה, אֹמֵר הַ"עֲרַבִי נַחֵל", לְאַחַר מִיתָתוֹ שֶׁל כָּל אָדָם, בָּא הַמְּלָאךְ הַמְּמוּנָה אֶל הַקְּבָר, וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ שֵׁם מָה שְׁמוֹ. אִם אוֹתוֹ אָדָם הָיָה רָשָׁע בְּחַיָּו, אֵינּוּ הוּא זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, וְאִזּוֹ מְכָהוּ אוֹתוֹ הַמְּלָאךְ, וְחוֹבְטוֹ. וְזֶהוּ מָה שְׁקוֹרָאִים חו"ל "חִיבוּט הַקְּבָר". וְאִם כֵּךְ, צָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֵנִין זֶה, מְדוּעַ הַרָשָׁע שׁוֹכַח פְּתָאוּם אֶת שְׁמוֹ?

וּמִבְּאֵר זֹאת הַ"עֲרַבִי נַחֵל", עַל-פִּי הַפְּסוּק בְּסִפְרוֹ בְּרֵאשִׁית (ב', יט'): "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לּוֹ הָאָדָם, נֶפֶשׁ חַיָּה – הוּא שְׁמוֹ". אֹמֵר הַ"עֲרַבִי נַחֵל": צָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, כִּי שֵׁם הָאָדָם הוּא שְׁרֵשׁ הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵן צִינּוּרוֹת, אֲשֶׁר מֵהֵן יוֹרֵד שְׁפַע הַחַיִּים לְאָדָם, וְהוּא, הָאָדָם, מְקַבֵּל אֶת חַיּוֹתוֹ מְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ. וְזֹאת כְּוִנַּת הַפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב', יט'): "נֶפֶשׁ חַיָּה (=כָּל חַיּוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם), הוּא שְׁמוֹ" (=הוּא מְקַבֵּל מִשְׁמוֹ).

וּמוֹסִיף וְאֹמֵר הַ"עֲרַבִי נַחֵל": כְּשֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת, הוּא מְגַדִּיל אֶת חַיּוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלָכֵן אוֹתָם צִינּוּרוֹת שֶׁל שְׁמוֹ מוֹרִידִים לְאָדָם יוֹתֵר שְׁפַע חַיִּים, וּמוֹסִיפִים כַּח כָּכָל הַסּוֹבֵב אוֹתוֹ. אֲבָל, אִם חָס וְחָלִילָה הָאָדָם לֹא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, וְעוֹשֶׂה לְהִיפֹךְ – אִזּוֹ כְּכָל שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה רָשָׁע יוֹתֵר, וּמוֹסִיף עוֹד עַל חֲטָאָיו, הוּא מְאַבֵּד אֶת שְׁפַע הַחַיִּים שֶׁל צִינּוּרוֹת שְׁמוֹ, וְלְכִסּוֹף מְאַבֵּד הוּא גַם אֶת הָאוֹתִיוֹת עֲצֻמָּן. וּבְסוֹפוֹ שֶׁל דְּבָר, בְּעַל כּוֹרְחוֹ, הוּא מַתְּ וְנֶאֱבָד מִן הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁנִּפְסְקוּ/נִכְרְתוּ צִינּוּרוֹת שְׁמוֹ, אֲשֶׁר מֵהֵם יֵרֵד לּוֹ שְׁפַע הַחַיִּים.

וְלָכֵן אוֹתוֹ רָשָׁע בְּקְבָר אֵינּוּ זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, שְׁכֵן, מִחֻמַּת (=בְּגִלָּל) רָשָׁעוֹתוֹ, אֵבֵד הוּא אֶת אוֹתִיוֹת שְׁמוֹ – וְלָכֵן חוֹבֵט

והנה, ידוע, שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו הסנהדרין (=בית הדין באותה תקופה) **ממיתים** בארבע מיתות בית דין, הכתובות בתורה (סקילה, שריפה, הרג, חנק). ועל-ידי כך, שאותו חוטא **מת** כדת וכדין, על-פי הפתוב בתורה הקדושה, זוכה הוא לכפרה על **עונותיו**, ועל-ידי כך, זוכה הוא בנוסף, שחוזרים אליו אותיות שמו, שאבד בגלל רשעותו. וכך היה עם זמרי בן סלוא, אשר חטא עם המדינית – שעל-ידי שנהרג על-ידי פינחס, התקדש שם שמים, והיה לו תיקון.

ומעתה מובן היטב, מדוע בתחילה, בעת המעשה של העבירה (בסוף פרשת "בלק"), לא הוזכר כלל שמו של זמרי בן סלוא – כי על-ידי גדל **החטא** שעשה – אבד על-ידי **רשעותו** את אותיות שמו. אך לאחר שבא פינחס, וקנא קנאת ה' צבאות, ועמד והרג את זמרי כדת וכדין, על-פי התורה הקדושה (סנהדרין פא): ש"הבועל ארמית (=אשה נכריה) – קנאים פוגעים בו". או אז חזרו אותיות שמו של זמרי למקומן, ורק אז הזכירה התורה את שמו, ככתוב: "ישם איש ישראל המכה...זמרי בן סלוא". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה"

מסופר על ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפעם נגש אליו תלמיד שאובחנה אצלו מחלה, שאימה על חייו, כדי לבקש ממנו ברכה. הוא ספר ל"חפץ חיים", שהרופאים כבר נואשו ממנו, ואמרו לו ולמשפחתו שהם אינם יודעים מזור למחלתו. ה"חפץ חיים" הקשיב לתלמיד הצעיר, ואמר לו, שיתן לו עצה למחלתו, בתנאי שלעולם לא יספר על-כך לאיש. כמובן שהתלמיד הסכים מיד.

ה"חפץ חיים" הורה לו ללכת לתלמיד חכם מסוים המתגורר בעירה קטנה, והוא יתן לו ברכה, ואכן כך עשה התלמיד. הוא מיד פנה לאותו תלמיד חכם, ותוך תקופה קצרה ובאפן לא יאומן הוא החלים ממחלתו. הוא המשיך בלימודיו בשיבה, ובסופו של דבר עקר מראדין, הקים משפחה, וכפי שהודרך, מעולם לא ספר לאיש אודות מאורעות אלה.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית, לא עלינו. עד מהרה התברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך מיד הוא נזכר בהבטחתו לחפץ חיים שלא לספר לאיש על דרך רפואתו, ולכן לא אמר דבר לאיש.

אולם, אשתו, שזכרה שפעם דבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר והחלים ממנה, נסתה לדובבו. אך בכל פעם שדברה על-כך הוא התחמק וסרב לדבר. ככל שנסה לערפל את דבריו, לחצה עליו אשתו שידבר, בתקווה שסודו יעזור להציל את חיי אחותה. וכך המשיכו אשתו וגם גיסתו, והפצירו בו מידי יום שיגלה להם את אשר קרה לו ואיך נרפא, אך הוא עמד בשלו והסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלות.

לבסוף נחלשה התנגדותו, והוא חשב באופן הגיוני, שאחרי כל-כך הרבה שנים שהוא כבר מלא אחר אזהרתו של ה"חפץ חיים" יכול הוא לגלות את סודו. ואכן ספר הוא לאשתו את אשר קרה לו, על הופעתו לפני רבו ועל עצת הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסוים בעירה קטנה הרחוקה מראדין. אשתו וגיסתו נתמלאו תקווה, אולי תהא זו הצלתו. אולם, זמן קצר לאחר-מכן החל פתאום להרגיש רע. הוא נבהל מאד, ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה"חפץ חיים".

הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדין, אל ה"חפץ חיים", שהיה אז זקן וחלש. ה"חפץ חיים" זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לסיפורו של האיש. ואז ענה לו ה"חפץ חיים" בשקט ולאט: "הלואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהיתה לך המחלה לראשונה, הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך כדי שתתרפא. היום כבר אני זקן מידי, ואינני יכול לצום כמו אז".

יהודים יקרים, שימו לב. לא רק שה"חפץ חיים" צם ארבעים יום לרפואתו של אותו התלמיד, אלא העמיד את הדברים בצורה כזאת שיראה כאילו הודות לברכתו של תלמיד חכם אחר נתרפא אותו התלמיד... אלו מנהיגיו של עם ישראל, אשרי העם שפכה לו... (מתוך "לקח טוב")

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

עֲרַשׁ"ק טז' תִּמּוֹן תִּשְׁע"ט (19.7.19) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשְּׁבֻעַ: 20:29 ר"ת 21:12

(הזמנים לפי העיר חיפה)

(לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן... (כה' יא)"

מַעִיר כָּאֵן רש"י, על-פי חז"ל: לְפִי שֶׁהָיוּ הַשְּׁבֻעִים מְבֻזִים אוֹתוֹ (=לְוַעֲגִים לְפִינְחָס): הֲרֵאִיתֶם בֶּן פּוּטִי זֶה (בֶּן בְּתוֹ שֶׁל פּוּטִיאֵל, וּפּוּטִיאֵל זֶה יְתָרוֹ, חֲתָן מִשָּׁה), שְׁפִטָּם אָבִי אִמּוֹ עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים, וְהָרַג נְשִׂיא שְׁבֻט מִיִּשְׂרָאֵל! לְפִיכָךְ בָּא הַכְּתוּב וַיַּחֲסוּ אַחַר אֶהֱרֹן. (פִּינְחָס הוּא נִכְדּוֹ שֶׁל יְתָרוֹ, כְּפִי הַכְּתוּב (שְׁמוֹת ו' כה): "וְאֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס"). וְהִנֵּה עַל דְּבָרִים אֱלֹהִים יֵשׁ מְקוֹם לְשִׂאוֹל: מָה תְּשׁוּבָה יֵשׁ לְדַבְּרֵי הַגִּינוֹי שֶׁל הַשְּׁבֻעִים, בְּהִבָּאת יִיחּוּסוֹ הַמְשַׁפְּחָתִי הָרֵם שֶׁל פִּינְחָס? אִמָּנָם מִצַּד אָבִיו הוּא נִכְדּוֹ שֶׁל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, אָבִל מִצַּד אִמּוֹ פִּינְחָס הוּא נִכְדּוֹ שֶׁל יְתָרוֹ, "שְׁפִטָּם עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים!"

אֵלֹהִים שֶׁנִּרְאָה לּוֹמֵר כָּאֵן, שְׂרָפִים מְשֻׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ מְהַרְהֵרִים אַחֲרַי מַעֲשֵׂהוּ שֶׁל פִּינְחָס, וְאָמְרוּ: כְּלוּם יִתְכַּן שֶׁבֶן יִשְׂרָאֵל הוֹרַג אָדָם בְּלֹא מִשְׁפָּט? וּכְיִנּוֹן שְׂאִישׁ זֶה תִּפְסֵם אוֹמְנֹתוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ ("וְעַל חֶרֶבְךָ תַּחֲיֶה") – מִשְׁמַע שְׁמַפְעָפַע בְּעוֹרְקָיו דָּמוֹ שֶׁל אָבִי-אִמּוֹ, הַגִּי, שְׁפִטָּם עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים! מִשּׁוּם כֶּךָ בָּא הַכְּתוּב וַיַּחֲסוּ אֶת פִּינְחָס בְּהַדְּגָשָׁה מוֹפְגָנַת אַחֲרַי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, שְׁנוּדַע בְּקֶרֶב הַבְּרִיּוֹת "כְּאוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם". בְּכֶךָ מַעֲיָדָה הַתּוֹרָה שֶׁהַתְּפָרְצוֹת הַקְּנָאִית שֶׁל פִּינְחָס לֹא נִבְעָה, חֲלִילָהּ, מִמְּנִיעִים שְׁלִילִיִּים, אֵלֹהִים עֲלֵתָהּ וּבָאָה מִמְּקוֹר טְהוֹר וְנָךְ, לְקַנָּא קְנָאת ה', וּלְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּרַבִּים.

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חַמְתִּי... (כה' יא)"

אוֹמְרִים חז"ל: בְּתִיבַת "מַחְצִית הַשֶּׁקֶל", הָאוֹת הָאֲמֻצָּעִית בְּתִיבָהּ הִיא צ', הַמְּהֻוָּה רְאִישֵׁי-תִיבּוֹת לְמִלָּה "צִדְקָה". הָאוֹתִיּוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ (בְּמִלָּה "מַחְצִית") הֵן ח"י (ה-ח' לְפָנֵי ה-צ', וְה-י' אַחֲרֶיהָ), וְאוֹתִיּוֹת מ"ת רְחוּקוֹת מֵהָאוֹת צ' (אוֹת מ' בְּתַחֲלִילַת הַתִּיבָה, וְאוֹת ת' בְּסוֹפָהּ – "מַחְצִית"), וְזֹאת כְּדֵי לּוֹמֵר לָךְ, שְׁעַל-יָדֵי נְתִינַת צִדְקָה יִהְיֶה הָאָדָם קָרוֹב לַחַיִּים וְרְחוּק מֵהַמּוֹת, וּכְמוֹ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב: "וּצִדְקָה תְּצִיל מַמּוֹת".

וְהִנֵּה פִּינְחָס הַצַּדִּיק, הַכֹּהֵן אֶת עֲצָמוֹ בְּסַפְּנָה לְקַנָּאוֹת קְנָאת ה' צְבָאוֹת. וְאֵין לְאָדָם צִדְקָה גְּדוּלָה מִזֶּה, וּבִזְוָה "הֵשִׁיב אֶת חַמְתִּי" (חַמַּת הַקֶּבֶה מֵעַל עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל). כְּלוּמֵר, הֵשִׁיב אוֹתִיּוֹת "חַמְתִּי", כִּי תִיבַת "חַמְתִּי" הִיא לְהִיפֵךְ מְתִיבַת "מַחְצִית" (בְּתִיבַת "חַמְתִּי" אוֹתִיּוֹת מ"ת קְרוּבוֹת זו לְזוֹ, וּמְפָרִידוֹת אֶת אוֹתִיּוֹת ח"י הַרְחוּקוֹת). וְאֵלֵמָּלֵא הוּא לֹא הִיָּתָה תְּקוּמָה לְיִשְׂרָאֵל, חַס וְשְׁלוֹם. שְׁכֵן בְּמַעֲשֵׂהוּ הֵשִׁיב (=שָׁנָה) אֶת "חַמְתִּי" לְ"מַחְצִית", וְהִפֵּךְ מַמּוֹת לַחַיִּים. "זֹאת עֲלַת חֹדֶשׁ בְּחֻדְשׁוֹ" (כה' יד)

אוֹמְרִים חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל: צְרִיךְ אָדָם לְחַדֵּשׁ אֶת רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ בְּלִבִּישַׁת בְּגָדִים מְיוֹתָדִים לְכַבוֹד הַיּוֹם הַזֶּה. שְׁהָרִי, חֹדֶשׁ הוּא מְלִשׁוֹן חִידוּשׁ וְשִׁינוּי, וְסִימָן לְדַבְּרֵי: "וְחַמְשׁ חֲלַפַת שְׂמֹלַת" (בְּרֵאשִׁית מֵה', כב'). הַמִּלָּה "חַמְשׁ" מְרַמְזֶת בְּדֶרֶךְ שֶׁל נוֹטְרִיקוֹן (=רְאִישֵׁי תִיבּוֹת) לְמִלִּים: חֹדֶשׁ, מוֹעֵד, שְׁבֻעַת. בְּכָל אֶחָד מֵהֵימִים הַלָּלוּ, צְרִיךְ הַיְּהוּדִי לְהַתְּהַדָּר בְּחֻלִּיפוֹת בְּגָדִים נְאוֹת וְחֻגִיגִיּוֹת.

וְאִמָּנָם כְּמָה מְגִדּוּלֵי יִשְׂרָאֵל – וּבִינֵיהֶם הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ מוֹיִלְנָא – נִהְגוּ לְלַבּוֹשׁ בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּגָדֵי שְׁבֻעַת, שְׁכֵן בְּיָמִים שְׁבִית הַמְּקַדֵּשׁ הָיָה קָיָם, נַחֲוֵג הָיָה הַיּוֹם הֲרֵאשׁוֹן בְּחֹדֶשׁ בְּהַקְּרַבַת מוֹסָפִים, בְּסַעֲוֹדוֹת חֻגִיגִיּוֹת, וּבְשִׂאָר גִּינוּנֵי יוֹם-טוֹב. חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשָׂה, נוֹהֲגִים לְעֶרֶךְ בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ סַעֲוֵדָה חֻגִיגִיּוֹת, וּבָהּ מוֹשְׁמָעִים דְּבָרֵי פִּיּוֹט בְּשִׂירָה וּבְזִמְרָה. רְמֵז לְמִנְהַג זֶה מְצוּי בְּמִלָּה "שִׁיר", שְׂאוֹתִיּוֹתֶיהָ הֵן: שְׁבֻעַת, יוֹם-טוֹב, רֹאשׁ-חֹדֶשׁ. וּבְעֶשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה... וְעֵנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם" (כט' ז')

אָמְרוּ חז"ל: "הַשְּׁטָן" בְּגִמְטְרִיָּה שס"ד (=364) – כְּמִנְיַן יְמוֹת הַשָּׁנָה חֲסֵר אֶחָד (בְּשָׁנַת הַחֲמָה 365 יָמִים). וְהִנֵּה, כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יֵשׁ רְשׁוֹת לְשָׁטָן לְהַשְׁטִין (=לְקַטְרֵג) עַל יִשְׂרָאֵל חוּץ מִיּוֹם אֶחָד – יוֹם הַכִּיפּוּרִים. אָמַר לוֹ הַקֶּבֶה "לְשָׁטָן: אֵין לָךְ רְשׁוֹת לִיגַע בְּיִשְׂרָאֵל. אַף-עַל-פִּי-כֵן לָךְ וְרֵאָה בְּמָה הֵם עֲסוּקִים בְּיוֹם הַקְּדוּשׁ.

כִּינּוֹן שֶׁהוֹלֵךְ וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל־סָלֵם בְּתַעֲנִית וּבַתְּפִילָּה, לְבוֹשִׁים בְּגָדִים לְבָנִים וּמְעוּטָפִים כְּמִלְאָכֵי הַשָּׂרֵת, מִיַּד חוֹזֵר בְּבוֹשָׁה וּבְכָלִימָה. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: מָה מִצְאָתָּ בְּבִנְיָ? אָמַר לוֹ הַשֵּׁטֶן: הֲרֵי הֵם כְּמִלְאָכֵי הַשָּׂרֵת, וְאֵינִי יָכוֹל לִיָּעַ בָּהֶם. מִיַּד הַקַּב"ה כּוֹבֵל אֶת הַשֵּׁטֶן בְּכַבָּלִים, וּמְבַשֵּׁר לְיִשְׂרָאֵל "סִלְחָתִי".

"בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם..."

אומֵר ה' דְּרַשׁ מִשָּׁה, שְׁעִיקָר הַדָּבָר שֶׁפִּינְחָס קִבֵּל עֲבוּרוֹ שָׂכָר גְּדוֹל וּבְרִית שְׁלוֹם, הוּא מְשׁוּם שֶׁעָשָׂה דָּבָר שֶׁהָיָה הַקַּב"ה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, כְּמוֹ שְׂאוּמֵר רַש"י: "בְּקִצְפוֹ אֶת הַקִּצְפָּה שֶׁהָיָה לִי (=הַקַּב"ה) לְקִצּוֹף".

וַיֵּשׁ לְלִמּוּד מְזָה עַל מִצְוֹת אַחֲרוֹת בְּאוֹפֵן כְּזֶה, שֶׁגַּם עֲלֵיהֶן יֵשׁ לְתַת מֵתֵן שָׂכָר כְּזֶה. הִנֵּה מִצְוֵנוּ בְּמִצְוֹת צְדָקָה, שְׂאֻמְרוֹ בְּתִלְמוּד (ב"ב, י'), שֶׁשְּׂאֵל טוֹרְנוֹסְרוֹפּוֹס: אִם ה' אוֹהֵב עֲנִיִּים, מִדּוּעַ אֵינוֹ מְפָרְנֵסֵם? – וְהַשֵּׁיב רַבֵּי עֲקִיבָא: כְּדֵי שְׁנִזְכֶּה אָנוּ בָּהֶם, לְהִינָצֵל מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֶנֶם.

נִמְצָא לְפִי זֶה, שְׂבוּדָאֵי שְׁעַל הַקְּדוּשָׁ – בְּרוּךְ – הוּא לְפָרְנֵס אֶת הָעֲנִיִּים, אֲבָל הַנִּיחַ לְאָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה דָּבָר שֶׁהָיָה הַקַּב"ה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, מִכִּיּוֹן שְׁעַל זֶה יֵשׁ לְאָדָם שָׂכָר גְּדוֹל יוֹתֵר. וְזֹאת, אֵף שֶׁבְּרוּר שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה מְפָרְנֵס אֶת הָעֲנִיִּים – שֶׁהָרִי הוּא הַנּוֹתֵן לָחֵם לְכָל חַי. וְהַדָּבָר דּוֹמֵה לְיֶלֶד קֶטָן, הַרוֹצֵה לְסִיעַ לְאָמוֹ, וְהִיא נּוֹתֵנָת לוֹ לְשֵׂאת דָּבָר קֶטָן, שֶׁבְּעֵצֶם אֵינוֹ מְסִיעַ לָהּ בְּכָלוּם. אֲבָל הַרְצוֹן שֶׁל הַיֶּלֶד הַקֶּטָן הוּא לְסִיעַ, וְזֶה מְרָאָה אֶת הַחֲבִיבּוֹת שֶׁהוּא רוֹכֵשׁ לְאָמוֹ, וְזוֹ הַנָּאָה גְּדוֹלָה לָאֵם. וְכֵן הַדָּבָר בְּמִצְוֵה שְׁעוֹשֶׂה הָאָדָם, מִצְוֵה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. (דְּרַשׁ מִשָּׁה)

"וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ פֶּסַח לֵה"

רְמַז עַל מָה שְׂאֻמְרוֹ חוֹ"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה י"א): "בְּנִיִּסָן נִגְאָלוּ (מִמְצָרִים), וּבְנִיִּסָן עֲתִידִים לְהִגָּאֵל", מוֹפִיעַ בְּפֶתוּב: "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם (=נִיִּסָן) רֵאשׁ חֲדָשִׁים, רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה דְּבִרְוֹן אֵל כָּל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל" – בְּדִילּוּג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת מִתְקַבֵּלֶת הַמֶּלֶךְ "אֵלֵיהֶו" – כְּדֵי לְרְמוֹז לָנוּ שֶׁחֲדָשׁ נִיִּסָן מְסוּגֵל בְּיוֹתֵר לְגֵאוּלָּה, וּמִצְוֵה לְפָרְסֵם עֲנִיִּן זֶה, כְּמוֹ שְׂאוּמֵר הַמְּשִׁיב הַכְּתוּב: "דְּבִרְוֹ אֵל כָּל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל". "דְּבִרְוֹ" – תּוֹדִיעֵנוּ עֲנִיִּן זֶה לְכָל יִשְׂרָאֵל (ב.צ.).

(וַיֵּשׁ לִזְמֵר שֶׁהַדִּילּוּג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הוּא מִכִּיּוֹן שֶׁחוֹ"ל (בְּרִכּוֹת ד'), מְכַנֵּים אֶת אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא בִשְׁם "אֵלֵיהֶו בְּאַרְבַּע". וְזֹאת, כִּיּוֹן שֶׁאֵלֵיהֶו הַנְּבִיא הָיָה כְּלוּל מֵאַרְבַּע נְשָׁמוֹת: נְשַׁמַּת פִּינְחָס, כְּמֵאֻמֵר חוֹ"ל (מִדְּרַשׁ שׁוּחַר טוֹב סג) "פִּינְחָס הוּא אֵלֵיהֶו", נְשַׁמַּת נָדָב, נְשַׁמַּת אֲבִיהוּא, וְנְשַׁמַּת עֲצֻמוֹ – הָרִי לָנוּ אַרְבַּע נְשָׁמוֹת שֶׁאֵלֵיהֶו הַנְּבִיא הָיָה כְּלוּל מֵהֶן, וְזֶהוּ "אֵלֵיהֶו בְּאַרְבַּע" (ב.צ.).

"עוֹן בִּיטוּל תּוֹרָה" שֶׁל הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא

פַּעַם אָמַר רַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוּל נִתְנַזּוֹן, שֶׁהָיָה רַבֵּה שֶׁל לְבוּב, לְתַלְמִידָיו: הֲאֵם סְבוּרִים אַתֶּם שְׂאֵנִי מִתְמִיד גְּדוֹל בְּלִימוּד הַתּוֹרָה? אֵינְכֶם אֵלָא טוּעִים, וְאֵף שְׂאֵנִי מְקַפֵּיד כָּל יְמֵי לַעֲסוֹק בְּתוֹרָה בְּכָל רֵגַע פְּנוּי שְׁלִי, עוֹדְנִי רְחוּק מְלֶהְשִׁיג אֶת הַשִּׁיעוּר הָרְאוּי לְהַתְמַדָּה בְּלִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. הוֹסִיף וְאָמַר רַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוּל לְתַלְמִידָיו: בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים הָיָה רַק אִישׁ אֶחָד, שֶׁהָיָה רְאוּי לְתוֹאֵר שֶׁל "מִתְמִיד מוֹשְׁלֵם" – הֵלֵא הוּא הַגָּאוֹן רַבֵּי אֵלֵיהֶו מוֹיִלְנָא, שֶׁלֹּא קָם כְּמוֹתוֹ מֵאָז וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה. אֲסַפֵּר לָכֶם עַל-כֵּן פֶּרֶט מְדֵהִים שֶׁשְׂמַעְתִּי מִזְקֵנֵי הַדּוֹר בְּשָׁנוֹת יְלָדוּתִי, וְכֵן הֵם סִפְרוּ: לְגֵאוֹן מוֹיִלְנָא הָיָה פְּנִקְס קֶטָן, שֶׁבּוֹ הָיָה רוּשָׁם אֶת הַרְגָעִים הַסְּפוּרִים שֶׁבָּהֶם בְּטַל עֲצֻמוֹ מְלִימוּד הַתּוֹרָה. וּמִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, בְּעֶרְבַּ יוֹם הַכִּיּוּרִים, הָיָה הַגָּאוֹן עוֹבֵר עַל מָה שֶׁרָשָׁם בְּפִנְקְסוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וּמְחַשֵּׁב אֶת הַזְּמַן שֶׁבְּטַל עֲצֻמוֹ מִן הַתּוֹרָה בְּמִשְׁפָּךְ כָּל אוֹתָהּ הַשָּׁנָה, וְשְׁעָה אַרוּפָה הָיָה בּוֹכָה וּמְתוֹדָה עַל "עוֹן בִּיטוּל הַתּוֹרָה" שֶׁלוֹ.

רַבֵּי יוֹסֵף שְׂאוּל סָקַר בְּמִבְטָ נּוֹקֵב אֶת תְּלִמִּידָיו הַנְּדֵהָמִים, וְסִים וְאָמַר: לִימִים בְּדָקוּ בְּאוֹתוֹ פְּנִקְס שֶׁל הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא וּמִצְאוּ, שֶׁמְעוּלָם לֹא הִגִּיעוּ כָּל אוֹתָם רְגָעִים שֶׁל בִּיטוּל תּוֹרָה בְּשָׁנָה אַחַת, לְזְמַן שֶׁל שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת... (הַלּוֹאֵי עֲלֵינוּ!...)

נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!